

Minna Ihanus & Anna-Riikka Määttä

## **ARVOKAS KOHTAAMINEN FYSIOTERAPEUTTISESSA OHJAAMISESSA**

Opetusmateriaalin tuottaminen Oulun ammattikorkeakoulun fysioterapian tutkinto-ohjelmaan

## **ARVOKAS KOHTAAMINEN FYSIOTERAPEUTTISESSA OHJAAMISESSA**

Opetusmateriaalin tuottaminen Oulun ammattikorkeakoulun fysioterapian tutkinto-ohjelmaan

Minna Ihanus & Anna-Riikka Määttä  
Opinnäytetyö  
Syksy 2022  
Fysioterapian tutkinto-ohjelma  
Oulun ammattikorkeakoulu

## TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu  
Fysioterapian tutkinto-ohjelma

---

Tekijät: Ihanus Minna & Määttä Anna-Riikka

Opinnäytetyön nimi: Arvokas kohtaaminen fysioterapeuttisessa ohjaamisessa – Opetusmateriaalin tuottaminen Oulun ammattikorkeakoulun fysioterapian tutkinto-ohjelmaan

Työn ohjaajat: Marika Heiskanen & Sanna Rantala

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syky 2022

Sivumäärä: 83 + 1 liite

---

Fysioterapeutin tehtävä on tehdä itsensä asiakkaalle tarpeettomaksi varustaen asiakas tarvittavalla tietotaidolla, jotta asiakas pystyy toteuttamaan itselleen mielekästä ja merkityksellistä elämää. Olimme kiinnostuneita siitä, kuinka arvokkaan kohtaamisen ja dialogisen vuorovaikutuksen mahdollistamisella voidaan edistää kuntoutuksen onnistumiselle kriittisiä tekijöitä. Aiheena arvokas kohtaaminen on samalla tässä hetkessä ajankohtainen kuin myös kokonaisuutena ajaton. Jokaisen fysioterapian ammattilaisen tulisikin tavoitella asiakasohjauksessa laadukkaan vuorovaikutuksellisen ja asiakaslähtöisen ohjauksen periaatteita fysioterapian vaikuttavuuden edistämiseksi.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyömme tarkoituksena oli tuottaa opetusmateriaalia Oulun ammattikorkeakoulun fysioterapiaopiskelijoille arvokkaasta kohtaamisesta fysioterapeuttisessa ohjaamisessa. Tuotetun opetusmateriaalin tavoitteena oli laajentaa ja kehittää edelleen toisen vuoden fysioterapiaopiskelijoiden ymmärrystä asiakkaan arvokkaasta kohtaamisesta asiakasohjauksessa tukien tulevien ammattilaisten ammatti-identiteetin kehittymistä sekä kehittämällä asiakaslähtöisesti ohjauksen laatua ja vaikuttavuutta. Opetusmateriaali sisälsi luentomateriaalia arvokkaasta kohtaamisesta, itsenäisiä tehtäviä sekä case-esimerkkejä kokemuksellisen oppimisen tukemiseksi. Opetusmateriaalin laadullisina tavoitteina oli, että se on tutkittuun tietoon pohjautuva, opetussuunnitelmaan soveltuva, visuaalisesti miellyttävä ja ajaton.

Opinnäytetyöprosessi aloitettiin marraskuussa 2021 ja se valmistui joulukuussa 2022. Opinnäytetyön tuotoksen kattava tietoperusta kerättiin useista monipuolisista, laadukkaista ja pääosin tuoreista ammatillisista ja kansainvälisistä julkaisuista, kirjoista sekä kansallisista ja kansainvälisistä tutkimuksista. Pedagogiset ja oppimateriaalin laatuun vaikuttavat ratkaisut perusteltiin huolellisesti useisiin laadukkaisiin lähteisiin tukeutuen. Case-harjoitukset rakennettiin tukemaan työelämän todellisia tilanteita ja itsereflektiota mahdollistaen.

Pelkkä ammatillisen tiedon hallinta ei anna vielä yksistään hyviä edellytyksiä vuorovaikutukselliselle oppimiselle. On tärkeää, että tuleville ammattilaisille mahdollistetaan dialogisten vuorovaikutustaitojen opiskelu ja harjoittelu jo ammattiin opiskelun aikana. Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tutkia miten opinto-osioon osallistuneet opiskelijat ovat kokeneet opetuksen antamat tiedot ja kokemuksellista oppimista tukevat harjoitukset työskennellessään fysioterapian ammattilaisina asiakasohjaustilanteissa.

---

Asiasanat: fysioterapeuttinen ohjaus ja neuvonta, ohjaaminen, arvokas kohtaaminen, dialoginen vuorovaikutus, kokemuksellinen oppiminen

## ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences  
Degree Programme in Physiotherapy

---

Authors: Ihanus Minna & Määttä Anna-Riikka

Title of thesis: Dignified Encounter in Physiotherapeutic Guidance – Producing Teaching Material for Oulu University of Applied Sciences Physiotherapy Programme

Opetusmateriaalin tuottaminen Oulun ammattikorkeakoulun fysioterapian tutkinto-ohjelmaan

Supervisors: Heiskanen Marika & Rantala Sanna

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2022      Number of pages: 83 + 1

---

Physiotherapy field has undertaken a paradigm shift during the past few decades towards a more client focused approach which has taken the emphasis from biomedical treatment focused practices to a more holistic and guidance centred methods. This change also places new requirements to future professionals for managing holistic client centered clinical skills.

Mere management of professional knowledge alone does not suffice a professional to mount the interactive learning requirements. In fact, several international studies have shown that students felt the range of clinical skills taught during physiotherapy study programmes did not prepare them for practice. Therefore, enabling the students to study and train in practise dialogical interaction is vital for professional growth. Dialogical interaction is also one main feature for implementing dignified encounter which promotes holistic biopsychosocial approach at best.

The purpose of this functional thesis was to produce teaching material for the Oulu University of Applied Sciences physiotherapy students about dignified encounter in physiotherapeutic guidance with an aim to expand and further develop their understanding and clinical skills concerning the matter. Furthermore, an extended objective of improving the quality and effectiveness of physiotherapy guidance in future through advancing the students' professional development.

---

Keywords: physiotherapeutic guidance and counselling, guidance, dignified encounter, dialogic interaction, experiential learning

*”Vaikka elämän koodi onkin kirjoitettu dna:han  
ja redusoitavissa biofysikaalisiin tapahtumiin,  
ihmisen elämänkaari on toista maata,  
suuri kertomus iloista ja suruista,  
unelmista ja pettymyksistä,  
sairaudesta ja terveydestä,  
kasvusta ja kuolemasta.”*

Risto Pelkonen 2003

# SISÄLLYS

1	JOHDANTO .....	8
2	OPETTAMINEN JA OHJAAMINEN FYSIOTERAPIASSA .....	11
2.0	Fysioterapeuttinen ohjaus ja neuvonta .....	12
2.1	Ohjaus fysioterapiassa .....	14
2.2	Asiakkaan tilanteen tunnistaminen .....	16
2.3	Asiakkaan kohtaaminen ja vuorovaikutus.....	19
2.4	Dialoginen vuorovaikutus .....	21
2.5	Arvokas kohtaaminen.....	23
2.6	Arvot.....	24
2.7	Asiakkaan arvojen tunnistaminen.....	26
3	KOKEMUKSELLINEN OPPIMINEN .....	31
3.1	Kokemuksellinen oppiminen ammattikorkeakoulussa .....	33
3.2	Opiskelijan oppimista tukevat asiat .....	35
4	KOKEMUKSELLISTA OPPIMISTA TUKEVAN OPETUSMATERIAALIN SUUNNITTELU ..	37
4.1	Opetusmateriaalille asetetut tavoitteet, tarpeet, toiveet ja resurssit.....	38
4.2	Oppimisen aktivointi .....	43
4.3	Arvokkaan kohtaamisen ymmärtäminen.....	44
4.4	Arvokkaan kohtaamisen harjoittelu käytännössä.....	46
4.5	Opiskelijan oman oppimisen arviointi ja reflektointi .....	49
5	PROJEKTINA TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN.....	51
5.1	Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet .....	51
5.2	Opinnäytetyön suunnittelu .....	54
5.3	Opinnäytetyön toteutus ja raportointi.....	56
6	PROJEKTIN ARVIOINTI.....	60
6.1	Opetusmateriaali-tuotoksen arviointi .....	61
6.2	Projektiprosessin arviointi.....	65
7	POHDINTAA.....	68
7.1	Ammatillinen kehitys.....	69
7.2	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus .....	70
7.3	Jatkokehittämissideat.....	71
	LÄHTEET.....	72

LIITTEET ..... 84

# 1 JOHDANTO

Valtakunnallisen sosiaali- ja terveysalan eettisen neuvottelukunnan (ETENE) julkaisuissa (2018) on tuotu esiin arvojen mukaista ohjaustapaa muun muassa ihmisarvon kunnioittamiseksi hyvän vuorovaikutuksen avulla, sekä yhteisesti hyväksytyihin arvoihin tähtäävän toimintatavan huomioimisella. Tavoitteena on, että asiakas sekä hänen omaisensa kokevat olevansa asiantuntevissa käsissä ja tulevansa hyvin kohdatuiksi, ja näin myös lisätä yhteiskunnan suorituskykyä ja hyvinvointia. (Ks. Sosiaali- ja terveysministeriö 2013; Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE 2018, 16, 44–45, 48–49, 62; Sosiaali- ja terveysministeriö 2022.)

Fysioterapeutin tehtävä on niin sanotusti tehdä itsensä asiakkaalle tarpeettomaksi mahdollistaen asiakkaalle tämän omassa arjessa mahdollisimman hyvä toimintakyky ja terveyshyöty (ks. Suomen Fysioterapeutit 2014; Hynynen ym. 2016; Suomen Fysioterapeutit 2016). Enenevässä määrin on alettu kiinnittämään huomiota ihmiseen biopsykososiaalisena kokonaisuutena versus passiivisen hoidon kohteena olevana mekaanisena koneistona (ks. Nicholls 2018, luku 6 The body; Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE 2018, 16, 61–62; Lin ym. 2020; Holopainen 2021a, 2021b). Ammattilaisen tehtävänä onkin varustaa asiakas tarvittavalla tietotaidolla ja apuvälineillä, jotta asiakas pystyy toteuttamaan itselleen mielekästä ja merkityksellistä elämää oman toimintakykynsä huomioiden (ks. Kyngäs ym. 2007, 30–37; Pietikäinen 2014, 39–58, 77–91; Kangasniemi & Kauravaara 2016; Hynynen ym. 2016; Suomen Fysioterapeutit 2016; Tevanlinna 2020, 129–135; Aspa-säätiö 2021).

Asiakkaan huomioiminen holistisesti biopsykososiaalisena kokonaisuutena (Salminen, Järvikoski, Härkäpää 2022a), jopa kertaluonteisessa fysioterapeuttisessa ohjaustapaamisessa, herätti kiinnostuksemme. Halusimme kartoittaa olemassa olevaa laadukasta ja ajantasaista teoriatietoa arvokkaan kohtaamisen ja dialogisen vuorovaikutuksen mahdollistamisesta kuntoutumisen onnistumiselle kriittisten tekijöiden edistämiseksi. Aiheena arvokas kohtaaminen on samalla tässä hetkessä ajankohtainen kuin myös kokonaisuutena ajaton: ihmisarvon kunnioittaminen vuorovaikutuksen avulla on arvokasta ajasta riippumatta. (Ks. Nicholls 2018, luku 6 The body; Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE 2018, 16, 61–62; Lin ym. 2020; Holopainen 2021a, 2021b.)



Toiminnallisen opinnäytetyömme tarkoituksena oli tuottaa opetusmateriaalia toimeksiantajallemme, Oulun ammattikorkeakoulun (myöh. tekstissä OAMK) fysioterapian tutkinto-ohjelmalle käytettäväksi osana Opettaminen ja ohjaaminen -opintokokonaisuutta. Laajuudeltaan 0,5 opintopisteen opetusmateriaali suunniteltiin sisältämään suoraan opiskelijoille suunnattua luentomateriaalia arvokkaasta kohtaamisesta sekä case-esimerkkejä kokemuksellisen oppimisen tukemiseksi. Materiaali on fysioterapian tutkinto-ohjelman opettajien hyödynnettävissä niin lähi- kuin etäopetustilanteissa myös tulevana lukuvuotena. (Vrt. Nicholls 2018, luku 9 Education, Practice; Morris 2019; Mustajoki 2020, 15–25, 254–275; De la Casa Almeida, Suárez Serrano & Guichot Muñoz 2022; Oulun Ammattikorkeakoulu (OAMK) 2022a; 2022b.)

Tuottamamme opetusmateriaalin tavoitteena on lisätä toisen vuoden fysioterapiaopiskelijoiden ymmärrystä asiakkaan arvokkaasta kohtaamisesta fysioterapeuttisessa ohjauksessa. Ymmärryksen lisäämisen perimmäisenä tarkoituksena on kokemuksellisen oppimisen avulla tukea näiden tulevien ammattilaisten ammatti-identiteetin kehittymistä sekä vahvistaa heidän tarjoamaansa fysioterapeuttisen ohjauksen laatua ja vaikuttavuutta. Opinnäytetyön vaikuttavuus fysioterapian ammattialalla on laajemmassa kokonaisuudessa mitattavissa fysioterapeuttisen ohjauksen laadussa myöhemmin ammattiin valmistuvien opiskelijoiden työelämässä toimimisen myötä. (Vrt. Nicholls 2018, luku 9 Education, Practice; Morris 2019; Mustajoki 2020, 15–25, 254–275; De la Casa Almeida, Suárez Serrano & Guichot Muñoz 2022; OAMK 2022a; 2022b.)

Halumme tuottaa opetusmateriaalia, joka hyödyntää kokemuksellista oppimista, juonsi omista oppimiskokemuksistamme. Olemme itse kokeneet opiskelijoina, kuinka paljon ymmärryksemme opiskeltavaa asiaa kohtaan on lisääntynyt, mikäli meillä on siihen jotain omaa kosketuspintaa. Nykyisellään myös sosiaali- ja terveystieteiden siirtyä sähköisten palveluiden muotoon Internetissä ja puhe- ja viestintäsovelluksissa enenevässä määrin, mikä tarkoittaa fyysisten ihmiskontaktien vähentymistä (Salminen & Hiekkala 2019, 9). Voidaankin pohtia, kuinka monella fysioterapian opiskelijalla on oma-kohtaista kokemusta sote-alan ammattilaisen ohjauksesta, saati sitten fysioterapeuttisen ohjauksesta, ollessaan itse asiakkaan roolissa. Opiskelijana, uutta opetellessa, voi helposti huomaamattaan keskittyä pelkästään fysioterapeuttiseen asiasisältöön, jolloin asiakkaan kokonaistilanteen huomiointi voi jäädä toisarvoiseksi, mahdollisesti kokonaan huomiotta (ks. Crocker & Smith 2017; Nicholls 2018, luku 9, Education, Practice; Stoikov ym. 2020; Chesterton, Chesterton & Alexanders 2021; Solvang & Fougner 2022). Toivomme lopullisen raportin saavuttavan laajan lukijakunnan, joka voi hyötyä niin työn tietoperustasta kuin toiminnallisen opinnäytetyön toteutuksesta opetusmateriaalin muodossa.

Opinnäytetyömme avainsanoja ovat ohjaus ja neuvonta fysioterapiassa, arvokas kohtaaminen, dialoginen vuorovaikutus sekä kokemuksellinen oppiminen. Käsitellessämme tässä opinnäytetyössä fysioterapian alaa käytämme käsitettä asiakas, jolla tarkoitamme myös potilaita ja kuntoutujia. *Ohjaamisella* tarkoitamme tekemistä ja *ohjauksella* fysioterapeuttista ohjaustapahtumaa. Opinnäytetyöstä olemme rajanneet pois traumaan liittyvät tapaukset ja niiden ohjauksen, joihin fysioterapian ammattilainen voi halutessaan syventyä psykofyysisen fysioterapian jatko-opinnoissa.

## 2 OPETTAMINEN JA OHJAAMINEN FYSIOTERAPIASSA

Kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhteisenä tavoitteena on asiakkaan toimintakyvyn edistyminen tarkoittaen henkilön fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista omassa elinympäristössään (Savolainen & Partia 2018). Fysioterapeutti on terveydenhuollon laillistama ammattihenkilö sekä kuntoutuksen ammattilainen, jonka tavoitteena on asiakaslähtöisesti ja näyttöön perustuen edistää, palauttaa ja ylläpitää asiakkaan terveyttä, liikettä, liikkumista ja toimintakykyä sekä ehkäistä asiakkaan toiminnan rajoitteita. Fysioterapeuttien tuottamien palveluiden tärkein tavoite onkin mahdollistaa asiakkaalle tämän omassa arjessa mahdollisimman hyvä toimintakyky ja terveyshyöty. Fysioterapiatoiminnan menetelmiä ovat terveyttä ja toimintakykyä edistävä ohjaus ja neuvonta, terapeuttinen harjoittelu, manuaalinen terapia sekä apuvälinepalvelut. Asiakkaan motorisen oppimisen ja kognitiivisen prosessoinnin yhteyttä tuetaan konkreettisesti ohjaustyössä hyödyntäen visuaalista, auditiivista ja manuaalista lähestymistapaa. (Ks. Suomen Fysioterapeutit 2014; Hynynen ym. 2016; Suomen Fysioterapeutit 2016.)

Fysioterapeutin ammatissa työskentely edellyttää henkilön ymmärtävän opettamisen ja ohjaamisen periaatteet sekä asiakkaan ohjaamiseen ja kohtaamiseen vaikuttavat tekijät. Jyväskylän yliopiston tekemässä Fysioterapeuttien ydinosaaminen -kyselytutkimuksessa (Hynynen ym. 2016) 81 % vastaajista olivat yhtä mieltä siitä, että fysioterapian metodeja ovat ennakoiva ohjaus ja neuvonta, manuaalinen terapia ja terapeuttinen harjoittelu. Voidaankin sanoa, että opettaminen sekä ohjaus- ja neuvontaosaaminen ovat keskeinen ja laajamittainen osa fysioterapeutin ydinosaamista näkyen päivittäisessä työskentelyssä (Caladine 2013; Hynynen ym. 2016; Sjögren ym. 2016). Opettamisen ja ohjaamisen teoriaa ja taitoja on tämän vuoksi tärkeä opiskella ja harjoitella jo fysioterapeutin ammattiin opiskellessa (Nicholls 2018, luku 9, Education, Practice). Caladinen tutkimuksessa (2013) osallistujat toivat esiin, kuinka osa vastaajista koki jääneensä opiskelujensa aikana ilman teoreettista ja käytännön opetusta asiakkaan opettamiseen ja ohjaamiseen. Tutkimuksen mukaan tämä korosti eri persoonien luonnollisia taipumuksia ja taitoja asiakasohjauksessa etenkin uran alussa ja opiskelijat kokivat, että näiden taitojen olisi ”pitänyt tulla luonnostaan” (Caladine 2013).

OAMK:ssa fysioterapian tutkinto-ohjelma sisältää 12 opintopisteen Opettaminen ja ohjaaminen fysioterapiassa –opintojakson, jonka aikana näitä taitoja harjoitellaan teorian lisäksi myös käytännössä. Opetussuunnitelman mukainen Opettamisen ja ohjaamisen perusteet –opintojakso (5 op)

sisältää muun muassa asiakkaan ja asiakasryhmien terveyttä ja toimintakykyä edistävää sekä vahvistavaa ohjausta ja neuvontaa koskevan teoriaopetuksen. Lisäksi opintojaksolla käsitellään fysioterapian ohjausmenetelmiä ja liikunnan didaktiikkaa. Opettamisen ja ohjaamisen harjoittelu – opintojaksolla (4 op) lisäksi harjoitellaan ohjauksen suunnittelua ja ohjaustaitoja itsessään sekä oman minän hyödyntämistä terapiatyössä. (Ks. OAMK 2022a; 2022b.)

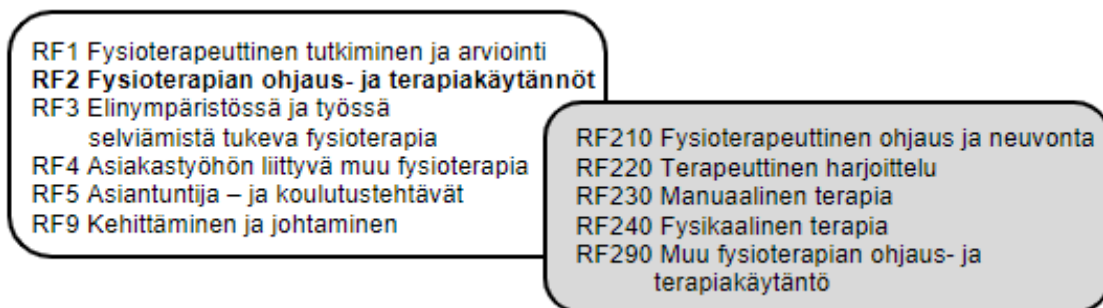
Opettaminen ja ohjaaminen fysioterapiassa -opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tulee ymmärtämään opettamisen ja ohjaamisen periaatteet tiedostaen turvallisen ja luottamuksellisen ohjaussuhteen merkityksen. Opiskelija kykenee huomioimaan asiakaslähtöiset ohjaustarpeet tukien kuntoutumisprosessinsa eri vaiheessa olevia kuntoutujia hyödyntäen monipuolisesti erilaisia ohjausmenetelmiä näin edistäen ja vahvistaen ihmisten terveyttä ja hyvinvointia ohjauksen keinoin. Tavoitteena on myös, että opiskelija osaa hyödyntää tietoisesti omaa minää ohjauksessaan. (OAMK 2022a.) Fysioterapeutin tehtävänä on tukea asiakasta saavuttamaan yhdessä asetetut tavoitteet. Ohjaustaitoja harjoittelemalla voidaan vahvistaa tulevien ammattilaisten fysioterapeuttisen ohjauksen laatua ja näin fysioterapian vaikuttavuus paranee. (Ks. Nicholls 2018, luku 9 Education, Practice; Morris 2019; 2022b.)

## **2.0 Fysioterapeuttinen ohjaus ja neuvonta**

Sosiaali- ja terveysalalla ammattilaisten toimesta toteutuva ohjaus määritellään yhteiskunnallisesti ja sitä säätelevät erilaiset lait ja asetukset. Näitä lakeja ovat muun muassa Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä (559/1994), Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992), muut asiakkaan asemaa koskevat ja asiakkaan tai potilaan ohjausta sivuavat lait, sekä Suomen perustuslaki (731/1999) ja Kuntalaki (410/2015). Edellä mainitut asiakkaita ja potilaita sekä ammattihenkilöstöä koskevat ja sivuavat lait ovat aiheeltaan sellaisia, jotka kunnioittavat asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta, yhteistyötä, osallisuutta itseään koskevassa päätöksenteossa sekä tasa-arvoista asemaa. (Ks. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, 2: 1, 5–6 §; Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, 3:15 §; Suomen perustuslaki 731/1999, 2: 6,7,10,11,17,19; Vänskä ym. 2011,15–16; Suomen Fysioterapeutit 2014.) Lakien ja asetusten lisäksi suosituksia ohjaukseen antavat muun muassa Käypä hoito- ja laatusuosituksset, oppaat, ammatilliset käytänteet ja hyvät käytännöt sekä yleiset eettiset periaatteet ja hyvät tavat (Kyngäs ym. 2007, 16).

Arvojen ja etiikan tärkeys tulee esille näissä fysioterapeutin työtä määrittelevissä laeissa, asetuk-  
sissa ja suosituksissa. Ammattietiikka perustuu ammatilliseen ja näyttöön perustuvaan tietoon ja  
osaamiseen sekä arvojen ja elämäkokemuksen sisäistämiseen. Fysioterapeuttien eettiset ohjeet  
on tehty eettisen pohdinnan ja päätöksenteon tueksi sekä oman toiminnan seurausten kriittiseen  
arviointiin. Suomen Fysioterapeuttien Eettiset ohjeet on laadittu vastaamaan kansallisiin tarpeisiin  
perustuen kuitenkin fysioterapeuttien maailmanjärjestön World Confederation for Physical Therapy  
(WCPT) eettisiin ohjeisiin. (Ks. Suomen Fysioterapeutit 2014.)

Fysioterapianimikkeistö on sosiaali- ja terveysalalla käytössä oleva rakenteellista kirjaamista hel-  
pottava koodisto, mikä on toiminnallisuudeltaan osoittautunut käytännölliseksi työvälineeksi poti-  
laskertomuksien kirjaamisessa sekä palvelujen dokumentoinnissa. Nimikkeistö avaa fysioterapian  
menetelmät helpottamaan ja yhtenäistämään fysioterapian käsitteiden käyttöä ja termistöä. Fy-  
sioterapeutin merkinnät potilaskertomuksiin kuvaavat ammattilaisen asiakastyötä fysioterapian jär-  
jestämisen, suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan osalta. Niistä tulee näkyä yhdessä asiakkaan  
kanssa tehdyt päätökset erilaisten menetelmien valinnasta ja valinnan perustelut. Fysioterapi-  
animikkeistön koodin RF2 alla on avattu fysioterapian ohjaus ja terapiakäytäntöjä (kuvio 1). Vaik-  
kakin menetelmänä Fysioterapeuttinen ohjaus ja neuvonta on merkitty fysioterapianimikkeistöön  
omalla toimintaa kuvaavalla koodillaan, ohjausosaaminen integroituu kaikkeen fysioterapia-am-  
mattilaisen tuottamaan alan palveluun kuten tutkimiseen ja arviointiin, terapeuttiseen harjoitteluun,  
apuvälinepalveluihin ja manuaaliseen käsittelyyn. (Ks. Suomen Fysioterapeutit 2014; Suomen Fy-  
sioterapeutit 2016; Savolainen & Partia 2018.)



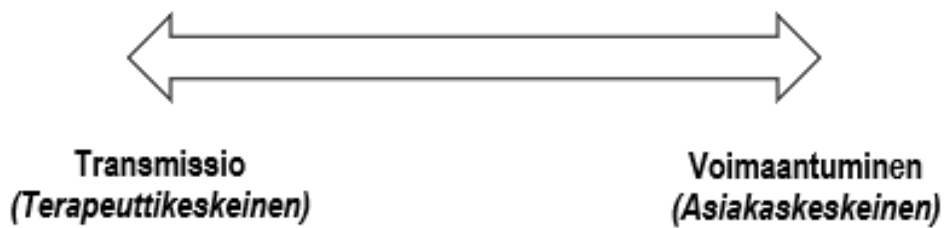
KUVIO 1. Fysioterapianimikkeistön rakenne, fysioterapeuttinen ohjaus ja neuvonta (mukailien Fy-  
sioterapianimikkeistö, Savolainen & Partia 2018)

Fysioterapeuttisena menetelmänä ohjauksen kuvaillaan olevan asiakkaan ja fysioterapeutin välillä  
tapahtuvaa vuorovaikutuksellista, aktiivista ja tavoitteellista toimintaa, mikä on sidoksissa heidän

taustatekijöihinsä. Rakenteeltaan ohjaus on suunnitelmallista sisältäen myös tiedon jakamista ja asiakkaan lähiomaisten ohjausta tukien asiakkaan toimijuutta. (Ks. Suomen Fysioterapeutit 2014; Suomen Fysioterapeutit 2016; Savolainen & Partia 2018.) Ohjauksessa jokaisen fysioterapeutin tulisi tavoitella laadukkaan ohjauksen kulmakiviä, eli vuorovaikutuksellista ja asiakaslähtöistä ohjausotetta. Tällä tarkoitetaan yhdessä asiakkaan kanssa asetettujen terapian tavoitteiden ja tarpeiden huomioimista fysioterapeuttisessa ohjauksessa, tukien näin asiakasta suuntaamaan voimavarojensa tavoitteidensa saavuttamiseksi, sekä etsien yhdessä vaihtoehtoisia ratkaisuja asiakkaan elämäntilanteeseen sopivaksi. (Ks. Kyngäs ym. 2007, 25, 30–37; Vänskä ym. 2011, 17; Suomen Fysioterapeutit 2014; Suomen Fysioterapeutit 2016; Savolainen & Partia 2018; Vehviläinen 2020, 58–65.)

## 2.1 Ohjaus fysioterapiassa

Fysioterapia voi toteutua sarjassa, sekä lyhyen että pitkän aikavälin, jopa vuosien kuntoutuksena, tai vain yhdellä terapiakerralla, jos asiakas käy fysioterapiassa vain kerran. Terapiasuhteen kestosta huolimatta jokaisen ammattilaisen tulisi noudattaa laadukkaan vuorovaikutuksellisen ohjauksen periaatteita fysioterapian vaikuttavuuden edistämiseksi. Laadukas vuorovaikutuksellinen ohjaus on näyttöön perustuvaa ja edellyttää fysioterapeutilta ystävällisyyttä, empaattisuutta, aktiivista kuuntelua ja voimavaraistavan palautteen antamista. Fysioterapeutin aloitteellisuus ja herkkyys on toivottavaa helpottamaan asiakkaan ratkaisujen tekoa sekä mahdollistamaan asiakkaan osallistumisen päätöksentekoon. Asiakaskeskeiset lähestymistavat (kuvio 2) johtavat lisääntyneeseen asiakkaan autonomiaan ja omatoimijuuteen kuntoutuksessa. Fysioterapeutin omalla motivaatiolla ja asennoitumisella ohjaukseen on merkitystä ohjauksen onnistumiseksi. (Ks. Kyngäs ym. 2007, 30–37; Caladine 2013; Suomen Fysioterapeutit 2014; Suomen Fysioterapeutit 2016; Savolainen & Partia 2018; Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE 2018, 16, 44–45, 48–49, 62; Huovila 2019, 156–158; Vehviläinen 2020, 58–65; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022a.)



KUVIO 2. *Terapeutikeskeisyys ja asiakaskeskeisyys ovat ohjaamisen lähestymistapojen kirjon vastakkaisissa päissä (mukailten "Transmission to empowerment spectrum", Caladine 2013)*

Tiedon välittäminen eli transmissio (kuvio 2) nähdään puolestaan enemmän fysioterapeutti- /opettaja- kuin asiakas-/opiskelijakeskeisenä opetusstrategiana. Transmissiomalli olettaa asiakkaiden olevan aktiivisten tekijöiden sijaan passiivisia tiedon vastaanottajia. Tämän lähestymistavan käyttöön vaikuttaisi helposti sortuvan etenkin vasta ammattiin valmistuneet, ilman työkokemusta olevat, fysioterapeutit uuden työelämän hektisessä työpaineessa. (Caladine 2013.) Myös heikon työhön motivoitumisen yhdessä kiireen kanssa, on tunnistettu olevan vaikuttava tekijä opettajakeskeisen lähestymistavan käyttöön alalla työskentelevien keskuudessa. Transmissioon pohjautuvat asiakasohjauksen strategiat ovatkin vahvasti ristiriidassa nykypäivänä tavoiteltavan asiakaskeskeisen kuntoutusotteen kanssa. (Ks. Caladine 2013; Suomen Fysioterapeutit 2014; Savolainen & Partia 2018; Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE 2018, 16, 44–45, 48–49, 62; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022a.)

Voimaannuttavan eli asiakaskeskeisen lähestymistavan (kuvio 2) pääpaino on oppimisessa opettamisen sijaan, minkä myötä se on transmissiota opiskelijakeskeisempi. Tunnistettaessa asiakkaiden olevan oppijoita voidaan heidät rinnastaa opiskelijoihin ja näin hyödyntää samoja periaatteita oppimisen edistämiseksi sekä sen myötä voimaantumisen mahdollistamiseksi. (Caladine 2013.) Tällöin fysioterapeutti toimii fasilitaattorina sen sijaan, että toimisi auktoritaarisena ohjaajana. Osana asiakaskeskeisyyttä on huomioitava kaikessa toiminnassa asiakaslähtöisyys, myös sen osalta, että kuntoutuminen ei välttämättä aina etene suunnitellun, tai sovitun mukaisesti, taikka fysioterapeutin toiveiden mukaan. (Ks. Caladine 2013; Suomen Fysioterapeutit 2014; Savolainen & Partia 2018; Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE 2018, 16, 44–45, 48–49, 62; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022a.)

Vastavuoroisessa terapiasuhteessa fysioterapeutilla on vastuu tunnistaa sekä asiakkaan tilanne että hänen osallistumis- ja vastuunotto kykynsä toimiakseen niiden mukaisesti. Liian kapeaan katsantokantaan asettuessaan fysioterapeutti voi herkästi rajata muut toimivat lähestymistavat ulos ”työkalupakistaan”. Parhaimmillaan asiakas on fysioterapeutin tasavertainen kumppani oppimisprosessissa ja ongelmien ratkaisussa. Opettajan ja ohjaajan roolin lisäksi fysioterapeutti kykenee parhaimmillaan olemaan myös oppijana kuntoutusprosessin aikana, mikä osaltaan mahdollistaa tasa-arvoisen valtasuhteen fysioterapeutin ja asiakkaan välillä, edistäen asiakaskeskeisempää lähestymistapaa. (Ks. Kyngäs ym. 2007, 30–37; Caladine 2013; Suomen Fysioterapeutit 2014; Suomen Fysioterapeutit 2016; Savolainen & Partia 2018; Huovila 2019, 156–158; Vehviläinen 2020, 58–65; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022a.)

Terapeutikeskeinen lähestymistapa on kirjon vastakkaisessa päässä asiakaskeskeisestä lähestymistavasta (kuvio 2) ja väliin jää useita vaihtoehtoisia strategioita (Caladine 2013). Fysioterapeutin on tärkeää osata toimia asiakkaan tilanne ja kyvyt huomioiden (Suomen Fysioterapeutit 2014; Suomen Fysioterapeutit 2016; Savolainen & Partia 2018). Näin hän saa valittua tilanteeseen asiakkaalle parhaiten sopivan lähestymistavan kulloisenkin ohjattavan asiayhteyden huomioiden. Asiakkaan käyttäytymisen ymmärtäminen ja hänen parhaaksi toimiminen edellyttääkin fysioterapeutilta jatkuvaa oman työnsä eettistä pohdintaa, omien arvojen tunnistamista sekä itsensä kehittämistä. (Ks. Kyngäs ym. 2007, 30–37; Caladine 2013; Suomen Fysioterapeutit 2014; Suomen Fysioterapeutit 2016; Savolainen & Partia 2018; Huovila 2019, 156–158; Vehviläinen 2020, 58–65; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022a.)

## **2.2 Asiakkaan tilanteen tunnistaminen**

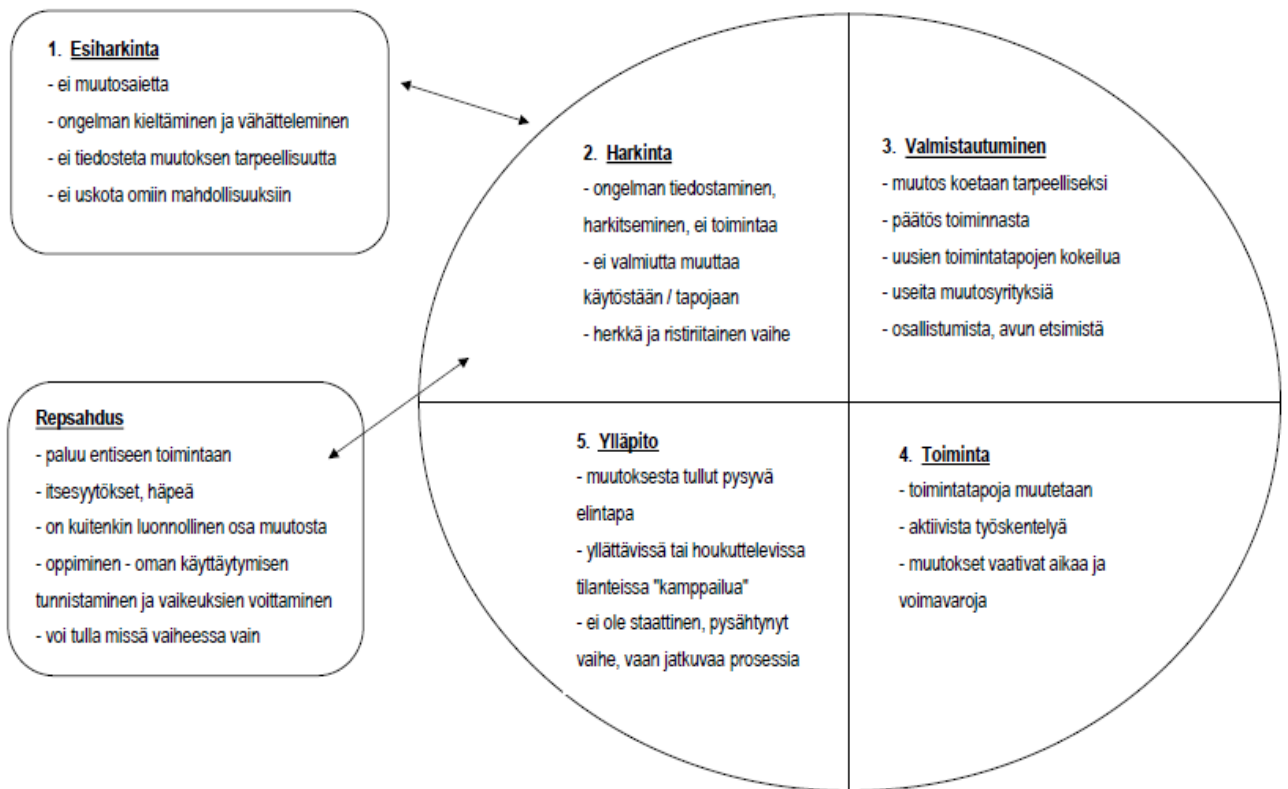
On tärkeää tiedostaa yksilöiden terveyskäyttäytymiseen vaikuttavat teoriat ihmiskunnan terveyden edistämiseksi. Pelkät teoriat eivät kuitenkaan tarjoa vastauksia terveysongelmiin. Vaikkakin monet terveysongelmat ovat moniulotteisia ja vaativat interventioita usealla eri tasolla, tärkeintä on silti edelleen ymmärtää jokaisen yksilön käyttäytymistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Fysioterapeutin on hyvä ymmärtää, miten asiakkaan biopsykososiaalinen kokonaisuus on sidoksissa asiakkaan elinympäristöön, sillä arvojen ja uskomusten oletetaan olevan synnyttäviä tekijöitä asenteiden taustalla. On huomioitava relevantti toimintaympäristö ja ymmärrettävä siinä vaikuttavien asenteiden synty sekä löydettävä keinoja ulkoisten rajoitteiden ja uskomusten muutokseen. (Vrt. Kyngäs ym. 2007, 30–37; Glanz 2015, 72–73; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022 b; c.)



ICF-luokituksen kuvaamassa kokonaisvaltaisessa biopsykososiaalisessa mallissa toimintarajoitteet nähdään epäsuhtana henkilön terveyden ja konkreettisen elämäntilanteen vaatimusten välillä (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022 b). ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health) on Maailman terveysjärjestö WHO:n vuonna 2001 julkaisema kokonaisvaltainen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus (Suomen Fysioterapeutit 2022). Tuki- ja liikuntaelinvaivojen kuntoutuksen hoitosuosituksissa suositellaan ICF-luokituksen käyttöä yksilön huomioimiseksi biopsykososiaalisena kokonaisuutena unohtamatta yksilö- ja ympäristötekijöitä (Salminen ym. 2022b, luku 3). (Ks. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022 b; c.)

Enenevässä määrin on alettu kiinnittämään huomiota ihmiseen biopsykososiaalisena kokonaisuutena versus passiivisen hoidon kohteena olevana, mielestä erillisinä, mekaanisena koneistona (Nicholls 2018, luku 6 The Body; Lin 2020; Holopainen 2021a, b). Terveydentilan lisäksi tulisi ottaa huomioon myös ympäristö- ja yksilötekijöiden vaikutukset, joihin lukeutuvat myös motivaatio, uskonto ja asenteet. On tärkeää tunnistaa sekä henkilön omat että vaikuttavan ympäristön asenteet voidakseen ymmärtää henkilön lähtökohtia. ICF:ssä luokitellaan niiden henkilöiden asenteita, jotka arvioivat kuvattavan henkilön tilannetta tuoden esiin myös ammattilaisten omat asenteet. (Ks. Nicholls 2018, luku 6 The Body; Lin 2020; Holopainen 2021a, b; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022 b; c.)

Ohjaustilanteessa fysioterapeutin on osattava asettaa asiakkaan ohjaustarpeet tärkeysjärjestykseen ja tunnistettava millaisia asioita asiakas on kulloinkin valmis vastaanottamaan ja oppimaan (Kyngäs ym. 2007, 30–37; Glanz 2015, 68–71; Aittasalo 2020). Vaiheiden hahmottamisessa helpottaa kuntoutusprosessin vaiheiden lisäksi muutosvaihemallin tiedostaminen. Muutosvaihemallissa (Prochaska, DiClemente, Norcross 1992) kuvataan ihmisen terveyskäyttäytymiseen liittyvän muutoksen psykologista prosessia. Jokainen muutosvaihe on erilainen toisistaan huomioiden vaiheen rasitteet sekä siinä ja edellä tapahtuvat prosessit muutoksessa kohti terveyskäyttäytymisen muutosta (kuvio 3). Valmius muuttaa omaa toimintaa riippuu siitä, missä vaiheessa muutosprosessia ihminen on. Muutoksen vaiheet eivät etene aina suoraviivaisesti vaiheesta toiseen, vaan muutos tapahtuu enemmin dynaamisesti edestakaisena liikkeenä vaiheesta toiseen siirtyen. Muutos voi myös pysähtyä yhteen vaiheeseen pidemmäksi aikaa. (Ks. EPSHP 2006; Kyngäs ym. 2007, 30–37; Glanz 2015, 68–71; Aittasalo 2020; ProChange Behavior Solutions 2022.)



KUVIO 3. Muutoksen vaiheet (EPSHP 2006)

Prochaska ym. Muutosvaihemalli (1992) sisältää vaiheet esiharkinta, harkinta, valmistautuminen, toiminta ja ylläpito (kuvio 3). Muutoksen ensimmäisessä esiharkintavaiheessa henkilö ei vielä tiedosta oman muutoksen tarpeellisuutta, eikä pidä muutoksen toteutumista itselleen mahdollisena sitä vähätellen ja ongelman kieltäen. Harkintavaiheessa henkilö alkaa harkita muutosta miettien, voisiko muutos olla toteutettavissa. Tämä herkkä ja ristiriitainen vaihe pitää sisällään "pitäisi tehdä" ajatuksia, mutta henkilöllä ei ole vielä valmiuksia muuttaa toimintaansa. (Ks. EPSHP 2006; Glanz 2015, 68–71; Aittasalo 2020; ProChange Behavior Solutions 2022.)

Valmistautumisvaiheessa henkilö alkaa kokea muutoksensa tarpeelliseksi ja harkinnan sekä pohdinnan jälkeen syntyy päätös toiminnasta. Henkilö alkaa kokeilla uusia toimintatapoja ja hakee muutokselleen tukea ja apua. Toimintavaiheessa tapahtuu aktiivista työskentelyä kohti uutta toimintatapaa vaatien aikaa ja voimavaroja. Ylläpitovaiheessa muutoksesta on tullut osa arkea ja muutosprosessi on jatkuvaa, mikä saattaa elämän aikana muuttua. Kamppailua tapahtuu houkuttelevissa ja yllättävissä tilanteissa ja henkilö joutuu tekemään työtä ylläpitääkseen muutoksen myötä tulleet uudet tottumukset ja toimintatavat. Repsahdukset ovat luonnollinen osa muutosta ja niitä voi tapahtua missä vaiheessa vain muutosprosessia. (Ks. sama.)

Repsahdukset aiheuttavat henkilölle syytöksiä ja häpeää, mutta ne ovat kuitenkin tärkeä osa muutosta, jolloin henkilö oppii tunnistamaan omaa käyttäytymistä sekä voittamaan vaikeuksia. On hyvä myös tiedostaa, että sama henkilö voi olla muutoksen eri vaiheessa riippuen mistä käyttäytymismuodoista on kyse, tai jopa saman käyttäytymisen eri muodoista. Esimerkiksi henkilön kiinnostus liikunnan lisäämiseen voi koskea työpäivän aikana rappusten valintaa hissien sijaan, mutta hän ei silti välttämättä ole kiinnostunut lisäämään vapaa-ajan aktiivisuuttaan uuden harrastuksen muodossa. (Ks. EPSHP 2006; Glanz 2015, 68–71; Aittasalo 2020; ProChange Behavior Solutions 2022.)

Tutkimusten avulla on voitu osoittaa muutosvaihemallin mukaisten kohdennettujen interventioiden onnistuneen suhteessa kohdistamattomiin, kun taas toisissa tutkimuksissa on voitu todeta interventioiden onnistuneen myös ilman kohdennusta. Vaikuttaisi kuitenkin, että terveyskäyttäytymisen muutosta suunnittelevien ja aloittavien käyttäytymisessä voidaan todeta yhteneväisyyttä muutosvaihemallin kanssa sekä nähdä muutosprosessin eteneminen muutosvaihemallin mukaisesti. (Ks. Prochaska ym. 1992; Glanz 2015, 69; Aittasalo 2020; ProChange Behavior Solutions 2022.)

### **2.3 Asiakkaan kohtaaminen ja vuorovaikutus**

Ihmisten yleisen kommunikaation viitekehyksenä on usein dialogi eli vuoropuhelu, johon osallistuvat puhuja ja kuulija. Puhujalla tarkoitetaan henkilöä, joka puhuu ja kuulijalla henkilöä, jolle puhe suunnataan. Tosin kuuntelija ei välttämättä edes kuuntele, tai kuule puhujan puhetta. Mielellään puhuja koodaa haluamansa viestin, jonka mukaisesti hän antaa sanottavalleen tietyn sanallisen muodon. Viestin ymmärtämisestä tilanteessa vastaa kuulija. Viestin perillemeno on siis paljolti kuulijasta kiinni, ja viestin tulkinnassa vaikuttavina tekijöinä ovat kuulijan aiemmat kokemukset sekä omat sisäiset käsitykset keskusteltavasta asiasta. Voidaankin sanoa, että ihmisten kanssakäyminen on yhteispeliä, jossa vastuu onnistumisesta on kaikilla osallistujilla, eikä väärinymmärryksistä voida syyllistää vain toista osapuolta, puhujaa, tai kuulijaa. (Ks. Mustajoki 2020, 15–25; Vehviläinen 2020, 124–125.)

Asiakastyössä toimivien fysioterapeuttien työssä asiakkaan kohtaaminen on osa arkea ja moni ammattilainen todennäköisesti kokee toimivansa vuorovaikutuksessa asiakkaan tarpeiden huomioiden. Asiantuntijavaltainen vuorovaikutus tulkitaan asiakkaan kokemana ennemminkin monologina kuin

dialogina, eli vuoropuhelun vastakohtana. On tilanteita, joissa asiantuntijakeskeiselle toimintata-  
valle on luontaisesti oma paikkansa, sillä ihmisen elämässä on tilanteita, joissa hän todella tarvitsee  
ulkopuolisen apua tai asiantuntemusta. Toisinaan tällaista asiantuntijakeskeistä positiota saatetaan  
kuitenkin korostaa asiakaslähtöisyyden kustannuksella. Asiantuntijakeskeisessä vuorovaikutuk-  
sessa asiakkaan oma vastuu tilanteessa voi jäädä vähälle tai hänelle ei tarjota tätä vastuuta. Tällöin  
asiantuntijoiden määrittämät tavoitteet ja tulkinnat ovat keskeisessä asemassa, ja niillä on myös  
vaikutus toteutettaviin toimenpiteisiin. Toisin sanoen asiakkaan tilanteen eteneminen tapahtuu  
tässä tapauksessa asiantuntijajohtoisesti. Edellä kuvatus kaltaisissa tilanteissa asiantuntijavalta  
korostuu ja usein se tapahtuu työntekijän sitä erikseen tiedostamatta. (Kääriäinen 2007, 133–134;  
Talvio & Klemola 2017, 153–155; Lausmaa & Holopainen 2018; Mönkkönen 2018, 59–80; Huovila  
2019, 154, 160–162.)

Niin sanat kuin sanaton viestintäkin on merkityksellistä, ja kokonaisuus joko myötä- tai vastavaikut-  
taa turvallisen ja tarkoituksenmukaisen terapiasuhteen rakentumiseen sekä asiakkaan tavoitteiden  
saavuttamiseen (Lausmaa & Holopainen 2018). Arvostava ja kunnioittava asenne toista kohtaan  
toimii kohtaamisen kivijalkana (Kääriäinen 2007, 133–134). On huomioitavaa, että työskentelytilan-  
teessa ammattilaisella on aina hyväksyvän ja avoimen tilan kulttuurin luomisen vastuu, niin puhu-  
jana kuin kuulijana. Useimmiten, kun ihminen kokee tulevansa arvostetuksi ja kunnioitetuksi  
omana itsenään, hän alkaa toimia samoin. Onkin hyvä muistaa, että asiakkaan ilmoittaman huonon  
kohtelun taustalla on useimmiten asiakkaan kokema tiedon ja/tai kokemuksen ohittaminen. Onnis-  
tuneen dialogisen vuorovaikutuksen avulla luodaan yhteys toiseen ihmiseen ja tämä yhteys mää-  
rittää yhteistyön laadun. Onnistuneessa vuorovaikutuksessa molemmat osapuolet kokevat tilan-  
teen turvallisiksi tullakseen aidosti kohdatuiksi omana itsenään ja ilman ennakkoluuloja. Näin syn-  
tyvää hyvää terapiasuhdetta fysioterapeutin ja asiakkaan välillä pidetään yhtenä tärkeimmistä te-  
rapian onnistumista selittävästä tekijöistä. (Ks. Kääriäinen 2007, 133–134; Raatikainen 2015, 88;  
Hynynen ym. 2016; Sjögren ym. 2016; Talvio & Klemola 2017, 153–15; Lausmaa & Holopainen  
2018; Mönkkönen 2018, 59–80; Huovila 2019, 154, 160–162; Mustajoki 2020, 15–25; Vehviläinen  
2020, 58–65; Vanhala, Niemi & Ylinen 2022, luku 24.)

## 2.4 Dialoginen vuorovaikutus

Tasavertaista, vastavuoroista, dialogista kohtaamista voidaan osuvasti kuvata yhdessä ajatteluna, jossa ei valita puolia, vaan jokainen osapuolista pääsee luomaan tilannetta ja vaikuttamaan vuorovaikutuksen kulkuaan. Vaikka sanalla ”dialogi” voidaan tarkoittaa yksinkertaisuudessaan keskustelua, dialogisuudella tarkoitetaan pyrkimystä yhteisen ymmärryksen rakentamiseen ja taitoa edesauttaa vuorovaikutuksen kulkua siihen suuntaan. Ajatellaankin, ettei ihmisen ole mahdollista kasvaa eheäksi yksin, vaan kasvu tapahtuu vuorovaikutuksen, dialogin kautta. Vain yhdessä toisten ihmisten kanssa ja tukemana voi tapahtua todellista kasvua. Fysioterapian viitekehityksessä dialogisessa vuorovaikutuksessa kohtaavat oman elämänsä asiantuntija, eli asiakas, sekä alan asiantuntija, eli työntekijä, synnyttäen yhdessä keskustelun kautta uutta tietoa. (Ks. Isaacs 2008; Oksanen 2014, 56–57; Mönkkönen 2018, 107–117.)

Dialogi voidaan jakaa neljään peruselementtiin; kuunteluun, kunnioitukseen, odotukseen ja suoraan puheeseen. Kuuntelu tarkoittaa kykyä ottaa vastaan mitä toinen kertoo jättäen tulkinnat siitä kokonaan pois. Kuuntelemisen taitoon kuuluu, että kuuliija on aidosti kiinnostunut toisen kertomasta kysymyksen myös tarkennuksia kertomukseen. Toisen kunnioituksella tarkoitetaan aktiivista toimintaa tarkoituksena löytää toisen ihmisen kokemuksen alkuperä. Kunnioittaessa toista, toinen halutaan nähdä kokonaisuutena, ominaisuuksiensa summana. Lisäksi toista kunnioittamalla osoitetaan toiselle oikeutta olla olemassa. Dialogin neljästä peruselementistä kuuntelemisen ja kunnioittamisen lisäksi odottaminen on dialogissa keskeistä. (Ks. Isaacs 2008; Mönkkönen 2007, 88–89; 2018, 107–117.)

Haasteellisinta odottamisessa voi olla kärsivällisesti ja ajatuksella toisen ihmisen kuuntelu lykäten vielä oman mielipiteen muodostusta. Tällöin pidättäytyään toista kuunnellessa muodostamasta olettamuksia, arvioita, tai varmoja mielipiteitä, jotka voisivat vaikuttaa viestin tulkintaan. Uutta yhteistä näkemystä luodaankin yhdessä sekä puhujan, että omien ajatusten pohjalta. Suoraan puhuminen koostuu oman itsensä ja tunteidensa aidosta ilmaisusta. Tarkoituksena on puhua vain se, mitä henkilö itse aidosti ajattelee, unohtaen muiden toiveet ja odotukset itseä kohtaan. (Ks. sama.)

Rutanen ym. (2020) tehdyssä kirjallisuuskatsauksessa käsiteltiin dialogisuutta lonkkakuntoutujien fysioterapeuttisessa ohjauksessa. Katsauksessa nousi esiin dialogisuutta vahvistavina tekijöinä luottavainen suhde kuntoutujan ja fysioterapeutin välillä sekä asiakaslähtöisyys. Kirjallisuuskatsauksen perusteella dialogisuutta edistivät fysioterapeutin ihmissuhde- ja kommunikaatiotaidot

sekä tietoisuus tekijöistä, jotka vaikuttavat vuorovaikutukseen ja sen tietoiseen hyödyntämiseen. Katsauksessa nostettiin esiin dialogisuutta haastavina tekijöinä asiantuntijalähtöisyys sekä ajanpuute. Dialogisuuden toteutumisen heikentävänä tekijänä pidettiin sitä, että kuntoutuksessa kuntoutuja nähdään ennemminkin hoidon kohteena kuin aktiivisena toimijana. (Rutanen ym. 2020.)

Pelkkä ammatillisen tiedon hallinta ei annakaan vielä yksistään hyviä edellytyksiä vuorovaikutukselliselle oppimiselle, minkä vuoksi fysioterapeuttien tulisi harjoitella vuorovaikutuksen taitoja yhtä lailla kuin manuaalisiakin taitoja (Lausmaa & Holopainen 2018; Nicholls 2018, luku 9 Education, Practice). Samat sanat saattavat merkitä eri ihmisille eri asioita, minkä vuoksi asiakastyössä on tärkeää olla hienotunteinen ja sensitiivinen sanojen sosiaalisten merkitysten suhteen. Kuitenkin on muistettava, että myös asiakkaat odottavat kohtaamisista jotain inhimillistä, mikä usein tulee esiin vasta astuessamme tilanteeseen ihmisinä ammatillisen verhon takaa. Asiakastyössä olisi tärkeää pyrkiä dialogiseen suhteeseen, jolloin voidaan yhdessä tunnustella vaihtoehtoja ja suuntaa, johon asiakkaan olisi hyvä asiassaan edetä. (Ks. Isaacs 2008; Oksanen 2014, 129–130; Lausmaa & Holopainen 2018; Mönkkönen 2018, 14; 107–117; Huovila 2019, 155, 167; Mustajoki 2020, 254–275.) Vuorovaikutuksellisessa taidossa suurin kehittämisen kohde on työntekijän oma mieli (Oksanen 2014, 129–130; Mustajoki 2020, 254–275).

Tasavertaisessa terapiasuhteessa vuorovaikutuksen molemmilla osapuolilla, sekä fysioterapeutilla että asiakkaalla, on oma tärkeä osuutensa vuorovaikutuksen onnistumisen kannalta ja juuri tätä ajatusta havainnollistaa dialogisuuden käsite. Dialogisessa, vuorovaikutuksellisessa asiakastyössä on kaksi tasavertaista osapuolta, jotka yhdessä löytävät ratkaisuja asiakkaan hankaliinkin elämäntilanteisiin. Asiakasta kunnioittava ammattilainen ymmärtää, ettei voi asiakkaan puolesta tietää tai tehdä päätöksiä, mitä tämä tarvitsee, vaan tarpeiden selvittämiseen tarvitaan kuuntelevaa ja luovaa tilaa eli dialogia. Dialogissa ammattilainen antautuu kuuntelulle ja asiakas kokee tulevansa kuuluksi, mikä puolestaan voi johtaa voimaantumisen kokemukseen. Dialogissa luodaan keskustelijoiden välillä kuunteleva, avointa keskustelua herättävä tila, jossa kummatkin osapuolet tutkivat asioita yhdessä ja parhaassa tapauksessa he myös oppivat vastavuoroisesti toinen toisiltaan. (Mönkkönen 2007, 16–18; Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2022d.)

## 2.5 Arvokas kohtaaminen

Asiakkaan kohtaamiselle asettaa haasteita se, että yhä useammin ammatillisessa asiakastyössä on todistettava työn vaikuttavuutta, mikä on sosiaali- ja terveysalalla synnyttänyt pelkoa, että asiakkaan auttaminen voi muuttua liian taktiseksi, eikä kohtaamista pidetä itsessään arvokkaana. On kannettu huolta siitä, muuttuuko kohtaava läsnäolo tehokkuusvaatimusten paineessa liian tekniseksi, lähinnä rutiinien sujuvaksi ohjaamiseksi eikä kohtaamista pidetä itsessään arvokkaana. (Lausmaa & Holopainen 2018; Pupita-Mattila 2008, 12; 2020.) Fysioterapeuteilla on myös todettu ajoittain olevan vaikeuksia terapiatyössään kuunnella ja ymmärtää asiakkaan näkökulmaa uskoksista, kivun syistä, huoliajatuksista tai asiakkaan odotuksista (Holopainen ym. 2018).

Bastemeijerin ym. (2020) tehdyssä laadullisessa tutkimuksessa tutkittiin asiakkaille tärkeitä arvoja fysioterapiakohtaamisessa. Tutkimuksessa nousi esiin ammattilaiseen ja hänen terapiatyöhönsä kohdistuvia arvoja kuten, eettisyys, positiivisuus, vuorovaikutustaidot, turvallisuus ja pätevyys. Asiakkaan ja fysioterapeutin väliseen vuorovaikutukseen kohdistuvia arvoja olivat tasa-arvoinen ja avoin kumppanuussuhde sekä asiakkaan omalle panokselle tilaa antava yhteistyö. Fysioterapia-prosessin aikana tapahtuneen voimaantumisen myötä asiakkaat kokivat hallitsevansa oman tilanteensa kokonaisuutena paremmin sekä saavansa tukea ja ymmärrystä elämänhaasteidensa käsittelyyn. Erityisen tärkeäksi koettiin, että asiakas itse on prosessin tärkein tekijä, ammattilaisen toimiessa tukijana rohkaisten asiakkaan omatoimijuutta fysioterapiayhteistyössä. (Bastemeijer ym. 2020.) Kuntoutusprosessin etenemistä helpottaakin merkittävästi se, että asiakas kokee tulevansa kohdatuksi kunnioitavasti ja arvokkaasti. (Ks. Holopainen ym. 2018; Lausmaa & Holopainen 2018; Bastemeijer ym. 2020; Pupita-Mattila 2008, 12; 2020.)

Aidossa ihmisten välisessä kohtaamisessa unohdetaan suoritukset, opitut vuorosanat ja ilmeet sekä kehitellyt tunnetilat. Kuitenkin, vaikka ammattilainen oppisi kuinka hienoja tekniikoita edistämään vuorovaikutusta, eivät ne tuottaisi tulosta ilman aitoa halua ja pyrkimystä arvostaa toista ihmistä. Ei ole olemassa valmiita vuorosanoja, jotka tulisi tiettyssä hetkessä lausua. Kohtaaminen ei ole läsnä olevaa ja ihmistä kuuntelevaa, mikäli vastaus on aina valmiina tai kohtaamisen aikana mietitään neuvoja, joita tullaan antamaan. Tämän vuoksi suorittamisen tilalle tulisi opetella pysähtymistä ja läsnä olemista, neuvomisen tilalle jakamista sekä ymmärtämisen tilalle välittämistä. Läsnä oleminen on välttämätöntä, jotta luottamuksellinen ja välittämisen ilmapiiri toteutuu. Edellytyksenä arvokkaalle kohtaamiselle onkin molempien osapuolten valmius jakaa omaansa sekä vastaanottaa toisen jakamaa. (Ks. Suomen Fysioterapeutit 2014; Raatikainen 2015, 119–

120, 144; Talvio & Klemola 2017, 153–155; Pupita-Mattila 2008, 12; 2020; Vanhala ym. 2022, luku 24.)

Arvokas kohtaaminen rakentaa luottamuksen, mikä vaikuttaa asiakkaan itsearvostukseen ja sitä kautta kuntoutukseen sitoutumiseen. Fysioterapeutin ja asiakkaan välinen luottamuksellinen ohjaussuhde vahvistaa asiakkaan jaksamista vaikeissakin sairastamisen vaiheissa. Asiakkaan kunnioittaminen, arvostaminen ja hänen asioidensa salassa pitäminen ovat tärkeitä luottamuksen rakentumisessa. Luottamus fysioterapeutin ja asiakkaan välillä syntyy muun muassa siitä että, asiakas tulee asiassaan kuulluksi saaden kokemuksen kohdatuksi ja ymmärretyksi tulemisesta omana arvokkaana itsenään. (Ks. sama.)

Myös myötätunto kytkeytyy onnistuneeseen arvostavaan kohtaamiseen. Myötätunto on sitä, että kuunnellessa toista ihmistä voi ymmärtää hänen tilannettaan, asettua toisen asemaan sekä tarkastella tilannetta, vuoropuhelua ja kuntoutustoimea asiakkaansa asemaan asettumalla. Myötätuntoinen ammattilainen osaa tunnistaa asiakkaan kärsimyksen ja haluaa toimia asiakkaan tilanteen helpottamiseksi. Myötätunnon puuttuessa asiakkaan asemaan asettuminen voi olla vaikeaa. Arvostava kohtaaminen syntyy pienistä arjen teoista, pelkkä hymy tai myötätuntoinen katse voivat saada aikaan asiakkaalle luottamuksen ja kohdatuksi tulemisen tunteen. Tapaamisen voi aloittaa aidosti kohtaamalla asiakkaan ja kysymällä avoimesti ”mitä toivoisit tältä tapaamiskerralta?”. (Ks. Suomen Fysioterapeutit 2014; Raatikainen 2015, 119–120, 144; Talvio & Klemola 2017, 153–155; Pupita-Mattila 2008, 12; 2020; Vanhala ym. 2022, luku 24.)

## **2.6 Arvot**

Arvot ohjaavat käyttäytymistä ja valintoja elämässä: työssä, harrastuksissa ja toiminnassa suhteessa itseen, läheisiin sekä muihin ihmisiin ja ympäristöön. Ne perustuvat siis inhimillisen olemisen tärkeimpiin edellytyksiin ja voidaan jakaa individualistisiin sekä kollektiivisiin arvoihin. Ihmisten toimintaa ohjaavat sisäisten henkilökohtaisten arvojen lisäksi ulkoiset arvot: yhteiskunnan yleiset arvot, kansalliset arvot, toimialan sekä ammattikunnan arvot ja eettiset periaatteet. Ihmiset pitävät tärkeänä hyvin erilaisia asioita. Ei ole oikeita ja vääriä arvoja. Kukaan muu ei voi tietää, mikä on kullekin henkilölle tärkeää ja mistä tämä henkilö välittää. (Ks. Hayes ym. 2006; Pietikäinen 2014, 28–30; Mihailov 2015, 22–23; Kangasniemi & Kauravaara 2016, 43–46; Tevanlinna 2020, 9–23; 39–54; Mieli Suomen Mielenterveys ry 2021.)



Koska arvot ovat valintoja, ei niitä myöskään tarvitse perustella järkisyillä. Valinnat ja elämänarvot liittyvät yhteen. Parhaassa tapauksessa valinnat edustavat henkilön arvoja, eivät sitä, mitä hetkeliset mielihalut haluavat tai muut odottavat. Valintoja ohjaakin pitkälti automaattiohjaus, jossa on mukana hyvin vähän tietoista valintaa. Jos kuitenkin henkilö ei tunne omia arvojaan eli tiedosta, mikä on itselleen tärkeää, saattaa hän tulla toimineeksi ulkoa ohjautuvasti eli toisten päämääriä ja tavoitteita toteuttaen. (Ks. Hayes ym. 2006; Pietikäinen 2014, 28–30; Mihailov 2015, 22–23; Kangasniemi & Kauravaara 2016, 43–46; Tevanlinna 2020, 9–23; 39–54; Mieli Suomen Mielenterveys ry 2021.)

Suomalaisessa yhteiskunnassa arvostetaan vapautta, demokratiaa, yhdenvertaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja yhteisvastuuta. Suomalaista yhteiskuntaa rakennetaan tavoitellen hyvinvointivaltion mallia tarjoten jokaiselle yhteiskunnan jäsenelle mahdollisimman hyvät fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset olosuhteet ja mahdollisuus vaikuttaa elämäänsä. (Valtioneuvoston kanslia 2022.) Suomalaisille on tärkeää voida luottaa toisiin ihmisiin ja viranomaisiin sekä odottaa tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja demokratian toteutuvan tässä maassa. Suomessa yleisesti kunnioitetaan rehellisyyttä ja täsmällisyyttä, jonka vuoksi on tärkeää puhua totta ja olla ajoissa paikalla sovitussa tapaamisissa. Suomalaiset ovat usein vaatimattomia ja arvostavat työntekoa sekä odottavat ahkeruuden tuovan tulosta nostamatta itseään vahvasti esille. Itseohjautuvuus, oma tila ja yksilöllisyys näkyvät muun muassa valinnan vapautena ja jokaisen ihmisen arvostamisena omana yksilönään. (Tevanlinna 2020, 42–45; InfoFinland 2022; Valtioneuvoston Kanslia 2022.) Lisäksi suomalaisille on luonto tärkeä ja moni suomalainen viihtyykin luonnossa esimerkiksi vapaa-aikaansa viettäen. Tämä arvo näkyy myös suomalaisessa lainsäädännössä jokamiehen oikeuksina, mikä on kansainvälisesti harvinainen oikeus luonnossa liikkumisen rajoittamattomuuteen. (InfoFinland 2022)

Viimeksi suoraan suomalaisten henkilöiden arvoja tutkittiin vuonna 2018. Rinta-Kiikka, Yrjölä & Alho (2018) tutkimuksessa arvoja mitattiin Schwartzin arvoteoriaan pohjaten, jolloin suomalaisten kansallisten arvojen kärkikolmikoksi muodostui turvallisuus, hyväntahtoisuus ja itseohjautuvuus. Tutkimuksessa yksilöön liittyvät arvot, kuten valta, suoriutuminen ja mielihyvä esiintyivät enemmän nuorilla ikäryhmillä, kun taas vanhemmilla vastaajilla korostuivat yleisempään hyvinvointiin liittyvät arvot. Tutkimuksen johtopäätöksissä todettiin arvojen muuttuvan taloudellisen menestyksen myötä, mutta eri alueiden välillä ei pystytty osoittamaan eroja arvoissa. (Ks. Rinta-Kiikka, Yrjölä & Alho 2018; Tevanlinna 2020, 39–45.)

Bastemeijer ym. tutkimuksessa (2020) puolestaan asiakkaat toivat esiin fysioterapeuttisessa kuntoutuksessa omina arvoinaan ainutlaatuisuuden, autonomian ja itsenäisyyden. He halusivat tulla nähdyiksi ainutlaatuisina yksilöinä sekä holistisina kokonaisuuksina ilman, että heidän vammansa tai rajoitteensa nähtäisiin erillisenä ongelmana, vaan pikemminkin osana kokonaisuutta. He kokivat myös tärkeäksi säilyttää oikeutensa päättää asioistaan itse sekä saada ammattilaisilta tarkoitukseenmukaista ja ajankohtaista tietoa päätöksentekonsa tueksi. (Bastemeijer 2020.)

## **2.7 Asiakkaan arvojen tunnistaminen**

Arvot ovat tärkeitä ohjauksessa, ja ne ovat osa niin asiakkaan kuin fysioterapeutin maailmankatsomusta ja vaikuttavat siihen, miten ohjauksessa käsiteltäviä asioita lähestytään (Kyngäs ym. 2007, 37). Kuntoutustoiminnan ytimeen kuuluvatkin asiakkaan arvojen ja elämäntavoitteiden pohtiminen (Härkäpää, Valkonen & Järvikoski 2022, luku 5). Fysioterapeutin pystyessä tunnistamaan asiakkaan arvoja oppii hän käytännössä tietämään, mikä asiakkaalle on tärkeää ja minkä kautta arvokas kohtaaminen inhimillisellä tasolla on mahdollista toteutua. Tunnistamalla ja kunnioittamalla asiakkaan valintoja, vaikka ammattilaisena ei olisikaan niistä aina samaa mieltä, pystyy mahdollistamaan turvallisen tilan, jossa asiakas saa kokea olevansa asiantuntevissa käsissä ja tulevansa arvokkaasti kohdelluksi. (Vrt. Sosiaali- ja terveysministeriö 2013; Pietikäinen 2014, 28–30; Kangasniemi & Kauravaara 2016, 43–46; Lausmaa & Holopainen 2018; Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE 2018; Tevanlinna 2020, 39–49; Bastemeijer ym. 2020; Aspa-säätiö 2021.)

Luottavaisen terapiasuhteen lisäksi asiakas tarvitsee kuitenkin syyn ylipäänsä tehdäksään mitään tai muuttaakseen jotain elämässään. Fysioterapeutilla on mahdollisuus tukea asiakkaan prosessia tärkeiden asioiden tunnistamisessa ja näin auttaa löytämään motivoiva syy, eli tarvittava alkusysäys, mahdolliselle muutokselle tai kuntoutukseen motivoitumiseksi. (Vrt. Sosiaali- ja terveysministeriö 2013; Pietikäinen 2014, 28–30; Kangasniemi & Kauravaara 2016, 43–46; Lausmaa & Holopainen 2018; Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE 2018; Tevanlinna 2020, 39–49; Bastemeijer ym. 2020; Aspa-säätiö 2021.)

Itsemääräämisteoria (Deci & Ryan 2000) erottelee toisistaan kaksi erityyppistä motivaatiota, sisäisen ja ulkoisen. Ulkoista motivaatiota voidaan kuvailla niin kutsutun keppi ja porkkana -vertauksen

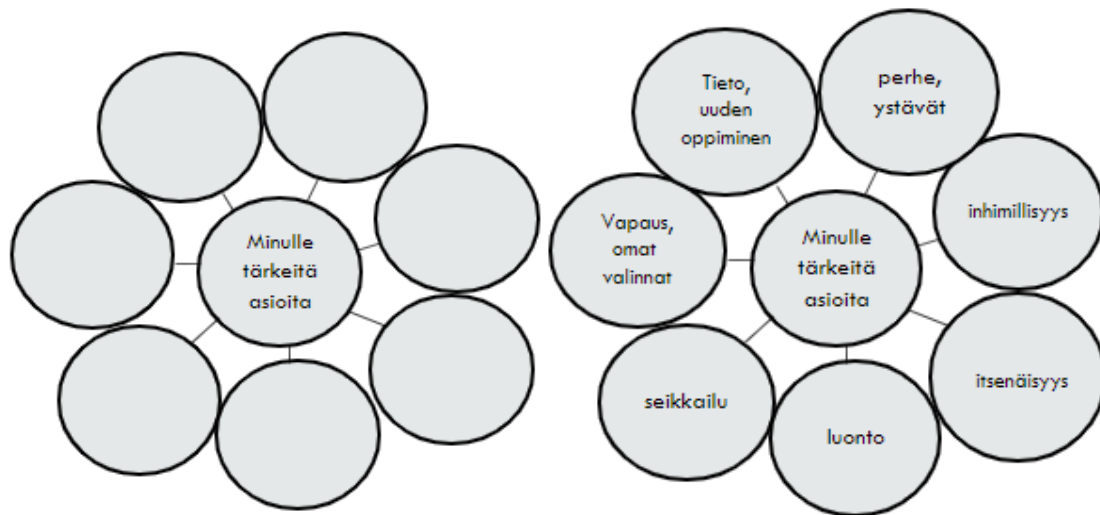
kautta. Ulkoisen motivaation synnyttää halu saavuttaa toiminnan tuloksena jotain haluamaansa, porkkanan, tai vastaavasti pyrkiä välttämään jotain ikävää asiaa tai rangaistusta, keppiä. Tämän tapainen motivaatio on kestoaltaan lyhyttä ja usein into lopahtaa ensimmäisen vastoinkäymisen vastaan tullessa. (Ks. Deci & Ryan 2000; Tevanlinna 2020, 49–53.)

Sisäinen motivaatio puolestaan syntyy mielekkästä ja kiinnostavasta tekemisestä ja on luonteeltaan pysyvä. Sisäisen motivaation ajamana henkilö kokee tekemänsä asiat itsessään palkitseviksi, jonka vuoksi motivaatio on luonteeltaan pysyvää. Ulkoinen motivaatio voi kuitenkin muuttua sisäiseksi motivaatioksi innostuksen noustessa sisäisestä halusta ulkoisten tekijöiden sijaan. Toisin sanoen, vaikkei tekeminen alkujaan itsessään olisikaan miellyttävää, voi henkilö kokea työskentelevänsä omiin arvoihinsa sidotun merkityksellisen päämäärän eteen palvelen oman elämänsä tärkeimpiä asioita. (Ks. Deci & Ryan 2000; Tevanlinna 2020, 49–53.)

Asiakkaan motivoitumisen tukemisessa on siis oleellista asiakkaan merkityksmaailman eli hänelle tärkeiden asioiden sekä vaikuttavien tekijöiden ymmärtäminen. Aiemmin luvussa 2.7 kuvatun mukaisesti arvojen tunnistaminen voi olla haasteellista kenelle tahansa, niin asiakkaalle kuin ammattilaiselle itselleenkin. Fysioterapeutin itse tekemän omakohtaisen arvotyöskentelyn avulla on todennäköisempää pystyä tunnistamaan asiakkaille tärkeitä arvoja oman kokemuksen kautta. Rintakikka ym. (2018) tutkimuksessa tuli esiin, etteivät vastaajat kokeneet jakavansa samoja arvoja, vaikkakin erot suomalaisten perusarvoissa olivat hyvin pieniä. Tästä voitiin päätellä, että ihmisestä päälle päin välittyvät arvot eivät aina kerro heidän perusarvoistaan tai etteivät ihmiset tiedosta heidän arvojensa samankaltaisuutta. Arvolähtöisen työskentelyn avulla fysioterapeutti pystyykin kehittämään taitojaan vahvistaen omaa ammatillista ydinosaamistaan ja henkilökohtaista kasvuun. Samalla fysioterapeutti saa käytännön tukikeinoja tarjoamalleen kuntoutustoiminnalle. (Ks. Kyngäs ym. 2007, 30–37; Pietikäinen 2014, 24–26, 38; Kangasniemi & Kauravaara 2016, 10, 40–54; Tevanlinna 2020, 9–23, 58–63; Aspa-säätiö 2021.)

Niin ammattilaisen omassa arvojen tunnistamisen harjoittelussa kuin asiakastyössäkin, voi henkilön itselle tärkeiden asioiden hahmottamisen apuna käyttää esimerkiksi ”Arvojen aarrearkku” -harjoitusta (liite 1). Kyseisessä harjoituksessa näkyy sanoitettuna erilaisia arvoja, sekä abstrakteja että konkreettisia asioita. Henkilön voi olla helpompi tunnistaa itselleen merkityksellisiä asioita nähdessään niitä kirjoitettuna listoina edessään, tai kuullessa sanoitettuna ääneen verrattuna tilanteeseen, jossa arvoja tulisi niin sanotusti keksiä tyhjistä. Usein listoista löytyykin useita kymmeniä itselle tärkeältä tuntuvia asioita, jonka vuoksi niistä kaikista tärkeimpiin rajaaminen ei ole täysin

helppoa ja yksinkertaista. Valinta tarkoittaa aina, että jotain on jätettävä pois, mutta samaan aikaan henkilön ydinarvot selkeytyvät. Ydinarvojen hahmottumisen myötä on mahdollista siirtyä työskentelemään esimerkiksi arvoanalyysin (kuvio 4) parissa pohtien kuinka tärkeänä pitää kutakin esille nostamaansa asiaa. (Ks. Kangasniemi & Kauravaara 2016, 46; Tevanlinna 2020, 58–63; Aspa-säätiö 2021.)

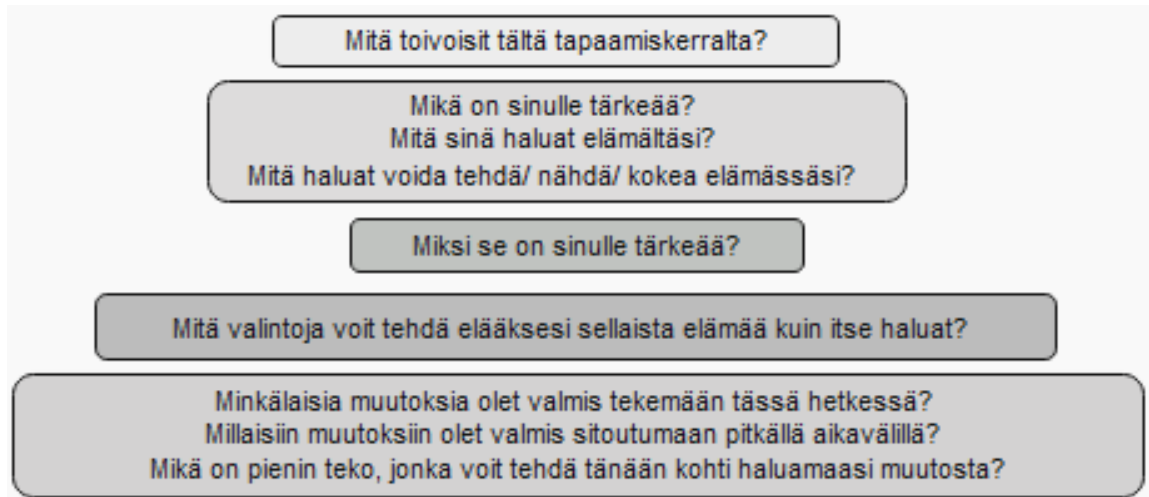


*KUVIO 4. Mikä minulle on tärkeää? Yksi arvolähtöisen työskentelyn harjoitteita on arvoanalyysi, jota voidaan hyödyntää myös osana fysioterapeuttista ohjausta. (Pohjautuu Kangasniemi & Kauravaara 2016; kuvion alkuperäinen lähde: Lappalainen & Turunen 2006)*

Fysioterapeutti voi myös hyödyntää motivoivan haastattelun periaatteita yhdistäen niitä arvoanalyysiin ja näin auttaa asiakasta sekä tiedostamaan arvojaan että etenemään niiden osalta käytännön toteuttamisen tasolle. Ammatillaisen rooli on olla fasilitoija sekä aktiivinen ihmettelijä ja kuuntelija, ei valmiiden tai suorien vastausten antaja tai neuvoja. On oleellista, että ohjauksessa huomioidaan motivoivan ohjauksen tunnusmerkit, kuten avoimet kysymykset sekä annetaan asiakkaalle tilaa henkilökohtaiseen vastuunottoon ja itseohjautuvuuteen vahvistaen asiakkaan omaa asiantuntijuutta. (Ks. Kangasniemi & Kauravaara 2016, 10, 18–19, 43–54; Tevanlinna 2020, 113–115; Aspa-säätiö 2021.)

Kuten tässä luvussa aiemmin kerrottiin, henkilön omasta halustaan toimiminen sekä omista tekemisistään päättäminen lisäävät sisäistä motivaatiota, mikä todennäköisesti johtaa pysyvämpiin tuloksiin. Asiakkaan merkitysmaailman ymmärtäminen on siis tärkeä asiakkaan motivoitumisen mah-

dollistava keino, minkä myötä yhdessä asiakkaan kanssa terapian tavoitteiden ja toteutuksen rakentaminen hänelle realistiseksi, mielekkääksi ja merkitykselliseksi mahdollistuu. Kuvioon 5 on koottu arvolähtöistä työskentelyä tukevia avoimia kysymyksiä ammattilaisten avuksi. Kysymyksiä voi hyödyntää osana fysioterapeuttista ohjausta, tavoitteiden asettelua sekä toteutuksen suunnittelua. (Ks. Kangasniemi & Kauravaara 2016, 10, 18–19, 43–54; Tevanlinna 2020, 113–115; Aspa-säätiö 2021.)



KUVIO 5. Fysioterapeutti voi hyödyntää esimerkiksi näitä avoimia kysymyksiä auttaakseen asiakastaan tulemaan tietoisiksi omista arvoistaan (pohjautuu Pietikäinen 2014, 39–58, 77–91; Tevanlinna 2020, 129–135)

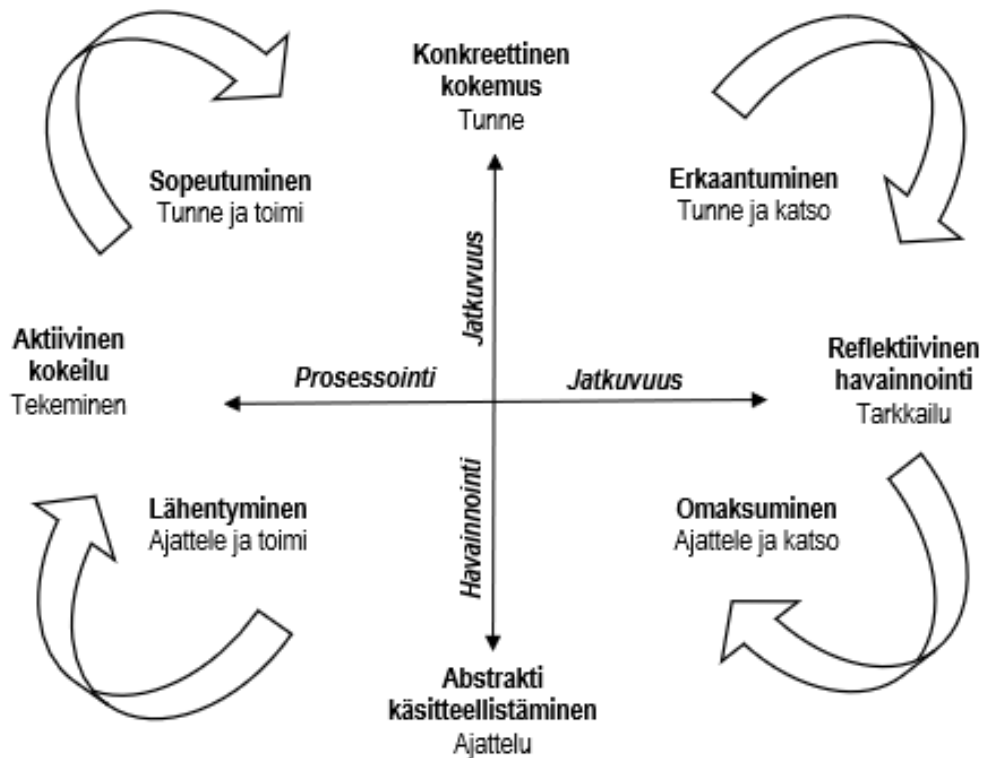
Mikäli asiakas käy fysioterapiassa vain kerran, voi ammattilainen seuraavien avointen kysymysten avulla herättää keskustelun ja fasilitoida asiakkaan ajatuksien suuntautumista kohti toteuttamisvaihetta. 1.) Mitä toivoisit tältä tapaamiselta? 2.) Mikä on sinulle mielekästä ja merkityksellistä tekemistä arjessasi? 3.) Mitkä ovat kolme asiaa, joista luopuminen tilanteesi vuoksi harmittaa ja joita haluaisit voida edelleen toteuttaa arjessasi? 4.) Mikä on pienin muutos, minkä voisit toteuttaa tänään matkalla mahdollistamaan sinulle mielekästä ja merkityksellistä elämää? Näiden kysymysten vastausten avulla fysioterapeutti pystyy yhdessä asiakkaan kanssa rakentamaan fysioterapeuttista suunnitelmaa sekä jopa yhden tapaamiskerran aikana motivoimaan asiakasta suuntaamaan huomionsa itselle merkityksellisen elämän rakentamiseen fysioterapian avulla. (Vrt. Kyngäs ym. 2007, 30–37; Kangasniemi & Kauravaara 2016; Aspa-säätiö 2021.)

Asiakkaan tunnistettua itselleen merkityksellisiä asioita ja tavoitteita fysioterapeutin tukemana, on tärkeää yhdessä suunnitella, kuinka niiden osuutta voidaan lisätä asiakkaan päivittäisessä elämässä. Suunnitelluille muutoksille arvojen pohjalta luotu merkitys useimmiten herättää henkilössä motivaatiota ja sitoutumista työskentelyyn, voidaan jopa motivoida tekemään elämässä sellaisia muutoksia, jotka ovat aiemmin tuntuneet mahdottomilta. On huomioitava kuitenkin, että arvot eivät itsessään ole päämäärä tai saavutettava tavoite, johon pyrkiä, vaan toimivat kompassin tavoin osoittamaan suuntaa. Lisäksi on muistettava, että tietoinen liikkuminen itselle tärkeään suuntaan tarkoittaa sitkeää uusien taitojen harjoittelua ja käyttäytymiskokeiluja. Tämä tulisi huomioida myös fysioterapeuttisen suunnitelman rakentamisessa. Muutoin merkityksellisten asioiden hahmottaminen voi jäädä pelkiksi oivalluksiksi johtamatta käyttäytymisen muutokseen. (Ks. Hayes ym. 2006; Kyngäs ym. 2007, 30–37; Pietikäinen 2014, 24–26, 38; Kangasniemi & Kauravaara 2016, 40–54; Tevanlinna 2020, 9–23; 39–54; Aspa-säätiö 2021.)

### 3 KOKEMUKSELLINEN OPPIMINEN

Oppimiskäsitykset avaavat ihmisten erilaista oppimista ja ohjaavat opettajia työssään. Yleisimpiä oppimiskäsityksiä ovat behavioristinen, humanistinen, konstruktivistinen, situationaalinen, kognitiivinen ja kokemuksellinen oppiminen. Oppijan tausta, motivaatio, kognitiiviset taidot, opetukselliset työtavat, oppimistavoitteet ja tehtävien sisältö vaikuttavat keskeisimmin opettamiseen perinteisen kasvatustieteen näkökulmasta. Oppijan osaaminen koostuu kaikista näistä yhdessä ja oppimistulokset syntyvät niiden vaikutuksesta. Opetuksen hyvä suunnittelu on merkittävä tekijä, mikäli halutaan päästä hyviin oppimistuloksiin. Opettajien on tärkeää tuntea oppimiseen vaikuttavat tekijät ja opetuksen suunnittelussa onkin tärkeää ottaa huomioon oppilaan tausta, kiinnostuksen kohteet ja motivaatio aiheeseen. (Ks. Haapsalo & Erämies 2017; OAMK 2022b.)

Kokemuksellinen oppiminen on David A. Kolbin vuonna 1984 kehittämä oppimiskäsitys, joka lähentää oppimisen teoreettista ja käytännöllistä näkökulmaa. Tässä näkemys oppijasta on lähellä humanistista oppimisnäkemystä tuoden myös esiin ihmisen ainutlaatuisuutta. Kolbin mukaan oppiminen on prosessi, jossa tieto syntyy kokemuksen muuntamisen kautta. Kolbin kokemuksellisen oppimisen teoria toimii kahdella tasolla, joita ovat nelivaiheinen oppimissykli ja neljä erillistä oppimistyyliä. Suurin osa Kolbin teoriasta koskee oppijan sisäisiä kognitiivisia prosesseja (kuvio 6). Oppimissyklissä tietoa syvennetään, käsitteellistetään, tutkitaan ja kokeillaan. (Ks. McLeod 2017, Alaniska ym. 2019; Korvenkangas & Salo 2021.) Mallin neljä erilaista oppimistyyliä ovat divergentti (tunteminen ja näkeminen), assimiloiva (ajattelu ja näkeminen), konvergoiva (ajattelu ja tekeminen) ja akkommodoiva (tunteva ja tekevä) (McLeod 2017).



KUVIO 6. Kolbin nelivaiheinen oppimissykli (ks. McLeod 2017)

Eri ihmiset suosivat luonnostaan tiettyjä erilaisia oppimistyyliä ja eri tekijät, kuten sosiaalinen ympäristö, koulutuskokemukset tai yksilön kognitiivinen perusrakenne vaikuttavat valitsemaan oppimistyylin. Tehokas oppiminen nähdään, kun oppilas etenee syklin (kuvio 6) neljän vaiheen läpi saaden ensimmäiseksi konkreettisen kokemuksen jostain asiasta, jota seuraa kokemuksen havainnointi ja reflektointi. Tämä johtaa abstraktien käsitteiden muodostumiseen (analyysi) ja yleistykseen (päätelmä), joita käytetään hypoteesin testaamiseen tulevissa tilanteissa, mikä taas johtaa uusiin kokemuksiin. Syklin jokainen vaihe tukee toista ja ruokkii seuraavaa. (Ks. McLeod 2017, Alaniska ym. 2019; Korvenkangas & Salo 2021.)

Sykliin on mahdollista päästä missä tahansa vaiheessa ja seurata sitä sen loogisen järjestyksen mukaisesti. Kuitenkin saavuttaakseen tehokkaan oppimistuloksen, on oppijan pystyttävä suorittamaan mallin kaikki neljä vaihetta, sillä mikään syklin vaihe ei ole tehokas oppimismenetelmä yksinään. Kolbin tyypillinen kahden jatkumon esitys on se, että vaaka-akseli kuvaa sitä, miten lähestymme tehtävää ja pystyakseli kuvaa emotionaalista reaktiotamme tai kuinka ajattelemme tai tunnemme lähestyvää tehtävää kohtaan. (McLeod 2017, Alaniska ym. 2019; Korvenkangas & Salo 2021.)



### 3.1 Kokemuksellinen oppiminen ammattikorkeakoulussa

Fysioterapia on viime vuosikymmeninä kokenut suuren muutoksen passiivisista asiakashoidoista kohti aktiivisempaa, omatoimijuuteen kannustavaa asiakaskeskeistä ja ohjauksellista lähestymistapaa. Asiakkaan osallisuuden edistäminen ja päätöksen tekoon vaikuttamisen mahdollistaminen niin osana kuntoutusta kuin hoitointerventioita, kuvaavat suurta kulttuurista muutosta kliinisessä työskentelyssä sekä fysioterapeuttien ja asiakkaiden roolijakaumassa. (Ks. Sanders, Foster, Bishop ym. 2013, Heiskanen & Rantala 2018; Chesterton ym. 2021.) Tämän myötä myös fysioterapeutin tutkintoon tähtäävien koulutusohjelmien on sisällöllisesti täytynyt päivittyä palvelukseen nykypäivän vaatimuksia (Heiskanen & Rantala 2018; Nicholls 2018, luku 9 Education, Practice). On todella tärkeää, että tuleville ammattilaisille on mahdollistettu näiden taitojen opiskelu ja harjoittelu jo ammattiin opiskelun aikana. (Ks. Nicholls 2018, luku 9 Education, Practice; Stoikov ym. 2020; Chesterton ym. 2021; Solvang & Fougner 2022.)

Ammattiin valmistuneet ovat tutkimuksissa kertoneet, että he kokevat olevansa työelämään siirtyessään taidoiltaan riittämättömästi valmistautuneita kliiniseen työskentelyyn (Stoikov ym. 2020; Chesterton ym. 2021; Solvang & Fougner 2022). Siirtymässä voidaankin kokea alkushokki siirtäessä tutusta ammattiin opiskelijan roolista vähemmän tuttuun työskentelevän fysioterapian ammattilaisen rooliin. Ammatillinen koulutus ja työssä kehittyminen antavat varmuutta sekä luottamusta omaan pätevyYTEEN ja kykyyn hoitaa tehtäviä sekä auttaa toisia ihmisiä. Ammattiin valmistuminen on jännittävää, haasteellista ja palkitsevaa henkilöllisen ja ammatillisen kasvun aikaa. Vaikkakin ammattitaito antaa välineitä vuorovaikutuksen toteuttamiseen, se voi myös antaa väärää turvaa, eikä sinänsä autakaan asiakkaan kohtaamisessa. (Ks. Pupita-Mattila 2007, 12; Crocker & Smith 2017; Mustajoki 2020, 254–275; Stoikov ym. 2020; Chesterton ym. 2021; Solvang & Fougner 2022.)

Ammattitaito ja -tieto ovat tärkeitä fysioterapeutin työssä toimimiselle, mutta jos sen mukana ei ole ihmisyyttä, kohtaaminen on harvoin onnistunut (Pupita-Mattila 2007, 12). Tämän vuoksi on tärkeää pystyä harjoittelemaan inhimillisiä kohtaamistilanteita jo opiskeluaikana (ks. Crocker & Smith 2017; Mustajoki 2020, 254–275; Stoikov ym. 2020; Chesterton ym. 2021; Solvang & Fougner 2022). Solvang & Fougner (2022) selvittivät fysioterapiaopiskelijoiden reflektointia asiakaslähtöisen ohjauksen työssäoppimisesta. Opiskelijoiden vastausten mukaan harjoittelupaikat osoittautuivat olevan tärkeä arena oppia asiakaskeskeisiä ja ihmisläheisiä ohjaustaitoja. Opiskelijat kuitenkin kokivat, ettei heillä ollut tarpeeksi taitoja kohdata asiakkaiden tarpeita, minkä vuoksi he herkästi turvautuivat

biolääketieteelliseen lähestymistapaan fysioterapeutin roolissaan. (Solvang & Fougner 2022.) Solvang & Fougner (2022) lisäksi samansuuntaisia tuloksia raportoivat tutkimuksissaan jo aiemmin Crocker & Smith 2017, Stoikov ym. 2020 sekä Chesterton ym. 2021.

Opintojen jo varhaisessa vaiheessa mahdollistetut kokemuksellista oppimista sisältävät opintojen toteutussuunnitelmat voivat antaa opiskelijoille mahdollisuuden rakentaa itseluottamusta ja erityisesti vuorovaikutustaitoja ennen harjoittelujaksoille ja työelämään siirtymistä ilman, että heidän tarvitsee kantaa huolta omista psykososiaalisista taidoistaan (Caladine 2013; Stoikov ym. 2020; Solvang & Fougner 2022). Solvang & Fougner (2022) toteavat tutkimuksen päätelmässään, että opetussuunnitelman tulisi tukea aktiivisesti opiskelijoita hyödyntäen psykologian ja sosiologian opetuksesta johdettuja näkökulmia reflektiivisessä työharjoittelun ohjauksessa. Opiskelijoiden hyvä valmistautuminen työelämän todellisiin tilanteisiin jo opintojen aikana valmistaa heitä mahdollisissa harjoittelupaikoissa kohtaamiinsa erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin sekä auttaa välttämään kiusausta turvautua suppeaan biolääketieteelliseen kaavaan fysioterapeuttisessa ohjauksessa ja neuvonnassa. Kokemusten reflektoinnin edistäminen opintojen varhaisessa vaiheessa valmistaa myös opiskelijoita käytäntöjen pohdiskeluun, jota tarvitaan siirtymiseen aloittelevasta ammattilaisesta asiantuntijaksi. (Ks. Crocker & Smith 2017; Mustajoki 2020, 254–275; Stoikov ym. 2020; Chesterton ym. 2021; Solvang & Fougner 2022.)

Oppimistilanteessa asiantuntijan rooliin kasvaminen tarkoittaa sitä, että opiskelijalle mahdollistetaan rohkaisten ja tukea antaen osallistuminen hyvin suunniteltujen, asteittain vaikeutuvien ja monimutkaistuvien tehtävien suorittamiseen, jotka ovat lähellä oppimisen kohteena olevaa, mahdollisimman aitoa toimintakulttuuria. Progressiivinen ongelmanratkaisu on edellytyksenä oppimisen asiantuntijuuden kehittymiselle, jolloin opiskelija ei vain paina faktoja mieleen, vaan pyrkii myös soveltamaan osaamistaan. Kehittyessään opiskelija kykenee kokoamaan itse opitusta ilmiöstä tietoa ja suhteuttaa sitä aiemmin osaamaansa, arvioiden kriittisesti tietoa ja sen soveltuvuutta. Opiskelija pyrkii kehittämään uusia ajatuksia ja arvioi omaa ymmärrystään ja tietämistä sekä omaa oppimisprosessiaan. Asiantuntijaksi kasvamisen ja tiedon syventymisen myötä opiskelija voi verrata omaa tasoaan ja suoritustaan asiantuntijamalleihin, jotka edustavat todellisten asiantuntijoiden suoritusta samaisessa tehtävässä. (Ilomäki 2012, Ohjaa asiantuntijamaiseen työskentelyyn.)

### 3.2 Opiskelijan oppimista tukevat asiat

Keskeinen osatekijä kokemuksellisessa oppimisessä on opiskelija itse ja se, että oppimista tapahtuu henkilökohtaisen osallistumisen seurauksena. Morrisin (2019) systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa tuotiin esiin kokemuksellisen oppimisen vaativan todellisen kokemuksen, jossa oppijat ovat fyysisesti yhteistyössä toistensa kanssa kontekstiin sopivassa ympäristössä. Vaikka oppimisen sisältö on tärkeää, prosessista oppiminen on kokemuksellisen oppimisen ydintekijä. Kokemuksen jokaisen vaiheen aikana opiskelijat ovat tekemisissä sisällön, ohjaajan ja toistensa kanssa sekä reflektivat ja soveltavat aiemmista tilanteista oppimaansa. Opettajan vastuu oppijan tarpeiden mukaisesta ohjauksesta pitää sisällään lähinnä aktivoivia kysymyksiä, yhteenvetojen tekemistä sekä vihjeitä ja suosituksia, joilla on tarkoitus auttaa opiskelijaa arvioimaan omaa oppimista ja opiskelussa käytettäviä menetelmiä (Ks. Ilomäki 2012, Ohjaa asiantuntijamaiseen työskentelyyn; Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012; Morris 2019.)

Kokemuksellisen oppimisen painopiste on siis oppimisprosessissa eikä oppimisen tuotteessa. Opetuksella suunnitellaan saamaan opiskelijat suoraan mukaan todellisiin työelämän ongelmiin ja tilanteisiin pohjautuviin kokemuksiin, joiden aikana ohjaaja ennemminkin fasilitoi kuin ohjaa opiskelijan edistymistä. Kokemuksellisen oppimisen kannattajat väittävät, että opiskelijat ovat motivoituneempia oppimaan, kun heillä on henkilökohtainen panos aiheeseen sen sijaan, että heidät määrättäisiin tarkastelemaan aihetta tai lukemaan oppikirjan lukua. Kokemuksellisessa oppimisessä onkin oleellista se, että kokemisen (tekemisen), reflektoinnin ja soveltamisen vaiheet ovat läsnä. Nimenomaisesti reflektio- ja soveltamisvaiheet tekevät kokemuksellisesta oppimisesta erilaisen ja tehokkaamman kuin mallit, joita yleisesti kutsutaan "learn by doing" tai "hands-on-learning" eli käytännön kautta oppimisen mallit. (Ks. Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012; Morris 2019.)

Opiskelijoiden oppimista tuetaan rakentamalla hyvä vuorovaikutuksellinen oppimisilmapiiri, jossa oppijan rooli on aktiivinen ja opetus on keskustelevaa. Opetuksessa hyödynnetään oppijan aiempia kokemuksia, jotka yhdistetään näyttöön perustuvaan teoretietoon. Opettajan rooli on oppijaa rohkaiseva sekä opiskelijoiden reflektointia ja itsearviointia edistävä. Kokemuksellista oppimista tukevien tehtävien tulee olla mahdollisimman lähellä oppimisen kohteena olevaa toimintakulttuuria tuoden esiin aitoja työelämän haasteita. Näissä ohjatussa ympäristössä tapahtuvissa kokemuksellisissa oppimistilanteissa opiskelijoille avautuu mahdollisuuksia saada palautetta ihmishuone- ja kommunikaatiotaidoistaan harjoitellessaan ohjaustilanteita opiskelutovereidensa kanssa. (Ks.

Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012; Crocker & Smith 2017; Morris 2019; Alaniska ym. 2022, 13.)

Hyvällä e-opetusmateriaalin suunnittelulla voidaan tukea opiskelijoiden kasvua asiantuntijoiksi. Opetusmateriaalin suunnittelussa tulee ottaa huomioon verkkototeutuksen laatukriteerit opiskelijan oppimista tukevin tekijöinä, sillä Opetushallitus on linjannut kaiken verkossa saatavilla olevan opetusmateriaalin lukeutuvan e-oppimateriaaliksi. Opintojakson kuvauksessa tulee ilmaista selkeästi määritelty vaadittava lähtötaso, jonka pohjalta määritellään osaamistavoitteet työelämälähtöisesti. Opetusmateriaalin sisällön tulee olla suunniteltu siten, että opiskelija pystyy yhdistämään uuden tiedon aiemmin oppimaansa ja kokemaansa sekä soveltamaan sitä työelämässä. Oppimista syventääkseen tehtävien vaikeustason tulee kasvaa oppimisen edetessä ja opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus ylittää oman aiemmin hankitun osaamisensa raja. (Ks. Ilomäki 2012, Erilaiset e-oppimateriaalit; Varonen & Hohenthal 2017.)

Asiantuntijuutta kehittävät tehtävät edellyttävät yleensä oppijan itsenäistä tiedonhankintaa ja tiedonkäsittelyä, minkä vuoksi opiskelijoiden tulee saada tarpeeksi ohjausta ja tukea tiedonhakuun. Opetusmateriaalissa on hyvä tuoda esiin eri näkemyksiä edustavien asiantuntijoiden ajatuksia opittavasta ilmiöstä. Opiskelijoita voidaankin tukea ymmärtämään opittavan ilmiön keskeiset ja vaikeat kohdat liittämällä niihin asiantuntijoiden antamia ratkaisumalleja. Näin opiskelija saa omalle suoriutukselleen mallin, jota voi hyödyntää omissa ongelman ratkaisuisissa ja päätöksenteossaan. (Ks. Ilomäki 2012, Ohjaa asiantuntijamaiseen työskentelyyn; Varonen & Hohenthal 2017.)

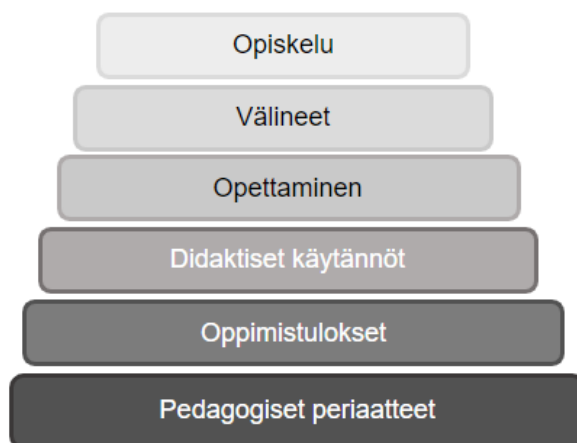
Lisäksi opetusmateriaalin tulee olla selkeä ja yhtenäinen ulkoasultaan ja mm. tekstin koko tulee olla tarpeeksi suuri luettavuuden helpottamiseksi. Lähdeviitteet tulee merkitä tekstissä selkeästi ja asianmukaisesti, jotta opiskelijalla on mahdollisuus päästä alkuperäisen lähteen juurille. Suunnittelussa on myös huomioitava oppimisympäristön helppokäyttöisyys, jotta opiskelija pystyy käyttämään kognitiivisen kapasiteettinsa opiskeltavan aiheen oppimiseen. Mikäli valitut oppimisolustat ja teknologiset ratkaisut tekevät oppimisympäristöstä sekavan ja vaikeasti ymmärrettävän, joutuu opiskelija ponnistelemaan ympäristöä ja alustaa ymmärtääkseen. Tämä aiheuttaa oppimisresursien vähenemisen itse asian oppimisesta. (Ks. Ilomäki 2012, Erilaiset e-oppimateriaalit; Varonen & Hohenthal 2017.)

## 4 KOKEMUKSELLISTA OPPIMISTA TUKEVAN OPETUSMATERIAALIN SUUNNITTELU

Opetustapahtuma jakaantuu suunnitteluvaiheeseen, toteutusvaiheeseen ja arviointivaiheeseen. Suunnitteluvaiheessa selvitetään tavoitteet, tarpeet, toiveet ja resurssit sekä valitaan opetustyyli tiedostaen oletettu opetuskäyttäytyminen ja odotettu oppimiskäyttäytyminen. Toteutusvaiheessa nimensä mukaisesti toteutetaan suunnitteluvaiheen päätökset eli järjestetään opetustapahtuma mahdollistaen oppiminen sekä tehdään tilanteen tarpeiden mukaisia soveltavia päätöksiä. Arviointivaiheessa puolestaan kerätään tietoa toteutusvaiheen suorituksista sekä tehdään tiedon arviointia asetettujen kriteereiden perusteella. Tässä vaiheessa on myös hyvä reflektoida valitun opetustyylin ja sen mukaisten opetusstrategioiden toiminnallisuus kyseisessä opetustapahtumassa. Arvioinnin pohjalta voidaan tehdä soveltavia päätöksiä koskien esimerkiksi opetustyyliä, aikataulua tai opetusmateriaalia. (Ks. Ilomäki 2012; Opetushallitus 2022a.)

Oppimateriaalia ei voi erottaa oppimisen periaatteista, sillä oppimateriaalissa tulee aina olla jokin pedagoginen lähtökohta, näkyy se sitten materiaalissa selkeästi, tai peitellysti. Oppimateriaali voidaan suunnitella tietyn tapaiseen oppimiseen, jolloin se voi tukea joitakin toimintoja paremmin kuin toisia. Tavoitellut oppimistulokset toimivat perustana pedagogisten periaatteiden kanssa didaktisten käytänteiden valintaan (kuviot 7). (Ks. Alaniska ym. 2019; Ilomäki 2012; Opetushallitus 2022a.) Tyypillisiä pedagogisia malleja ovat muun muassa case –oppiminen, projektioppiminen, ongelmalähtöinen oppiminen, yhteisöllinen oppiminen ja kokemuksellinen oppiminen sekä interaktiivinen oppiminen. Oppijan aktiivisuus, vuorovaikutus ja yhteistoiminta ovat kaikille pedagogisille malleille yhteistä. (Alaniska ym. 2019)

Oppiaineen didaktiikka ohjaa oppimateriaalin suunnittelua ja käyttöä määritellen millaisia välineitä opettamisessa ja opiskelussa tarvitaan oppimisen mahdollistamiseksi. Vaikkakin kaikessa oppimisessä on samat peruseriaatteet, kuten oman oppimisen arvioinnin merkitys ja opittavan soveltaminen reaali maailman ilmiöihin, oppiaineen erilaiset didaktiset tavoitteet luovat oppimateriaalin tärkeimmät ja tavoitelluimmat piirteet. (Alaniska ym. 2019; Ilomäki 2012; Opetushallitus 2022a.)



*KUVIO 7. Pedagogisten periaatteiden valinnan vaikutus opetusmateriaaliin ja opiskeluun (Ilomäki 2012)*

Tärkeitä oppimisen piirteitä ovat oppimisen yhteisöllisyyden ja yhteistyön tukeminen, opiskelijan oppimisen taitojen ja aktiivisuuden tukeminen sekä haasteelliset, avoimet ja autenttiset oppimistehtävät (Opetushallitus 2022a). Opiskelijoiden tiedetään hyötyvän tilanteista, joissa he voivat harjoitella käytännön taitoja turvallisessa, tuomitsemattomassa sekä mahdollisia virheitä sallivassa ympäristössä, jossa yhteisöllisellä työskentelyllä on keskeinen rooli. Opiskelijan motivaatiota voidaan lisätä autenttisilla, avoimilla ja haastavilla tehtävillä, jolloin opiskelija pystyy työskentelemään opittavan ilmiön parissa innostuen sen sisällöllisistä ja toiminnallisista mahdollisuuksista. Sallivassa ympäristössä motivoitunutta opiskelijaa voidaan ohjata pohtimaan ryhmässä, mitä opiskelija tietää opittavasta ilmiöstä jo ennakolta sekä arvioimaan omaa osaamistaan ja suoritustaan. Turvallisen paikan luominen käytännöntaitojen opetteluun onkin osoittautunut lisäävän minäpystyvyyden tunnetta, luottamusta, kliinistä päättelyä sekä kykyä tehdä useita asioita samanaikaisesti vaikeaselkoisessa ympäristössä. (Vrt. Crocker & Smith 2017; Nicholls 2018, luku 9, Education; Morris 2019; Mustajoki 2020, 15–25, 254–275; Sipponen-Damonte, Mirjami 2020; De la Casa Almeida ym. 2022; OAMK 2022a; 2022b.)

#### **4.1 Opetusmateriaalille asetetut tavoitteet, tarpeet, toiveet ja resurssit**

Opinnäytetyön toiminnallisen osan tavoitteena on tukea toisen vuoden fysioterapiaopiskelijoiden ammatti-identiteetin kehittymistä ja lisätä heidän ymmärrystään asiakkaan arvokkaasta kohtaamisesta asiakasohjauksessa. Perimmäisenä tavoitteena on tuotetun materiaalin hyödynnettävyydellä

fysioterapiakoulutuksen opetuksessa pystyä vahvistamaan fysioterapiassa toteutuvan asiakasohjauksen laatua ja vaikuttavuutta, jolloin lopullisina hyödynsaajina tulevat olemaan näiden ammattilaisten asiakkaat ja organisaatiot sekä laajassa kuvassa koko yhteiskunta. (Ks. Nicholls 2018, luku 9 Education, Practice). Opinnäytetyön tarkoituksena on siis luoda kokemuksellisen oppimisen periaatteita hyödyntävä opetusmateriaali vastaamaan asetettuja tavoitteita, näin tukien aktiivista oppimista Opettämisen ja ohjaamisen -opintojaksolla OAMK:ssa. (Vrt. OAMK 2022a.)

Opinto-osiolle asetetut tavoitteet peilattiin Opettaminen ja ohjaaminen -opintojaksoon kuuluviin osaamistavoitteisiin sekä OAMK:n käyttämään opiskelijan osaamisen arviointikehikkoon arvioinnin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi suhteessa muihin fysioterapian tutkinto-ohjelmassa opiskeltaviin opinto-osuuksiin (OAMK 2022a; c). Opetusmateriaalille asetettiin kolme osaamistavoitetta, jotka opiskelijan odotetaan osaavan opinto-osion suoritettuaan.

1. Opiskelija tietää mikä on turvallisen ja luottamuksellisen ohjaussuhteen merkitys.
2. Opiskelija tiedostaa asiakkaan taustatekijöitä sekä yleisesti käyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä, tunnistaen myös asiakaslähtöiset ohjaustarpeet.
3. Opiskelija osaa soveltaa arvokkaalle kohtaamiselle tyypillisiä piirteitä ja reflektoida itseään ohjaustilanteessa ja sen jälkeen. (Ks. OAMK 2022a.)

Haluttaessa päästä hyviin oppimistuloksiin, on opetuksen suunnittelu merkittävä tekijä. Perinteisen kasvatustieteen näkökulmasta opettamiseen vaikuttavat keskeisimmin opiskelijan tausta, kiinnostuksen kohteet, motivaatio ja kognitiiviset taidot sekä opetusjakson oppimistavoitteet, tehtävien sisältö ja suunnitellut opetukselliset työtavat. Koska opiskelijan osaaminen koostuu kaikista näistä yhdessä ja oppimistulokset syntyvät niiden vaikutuksesta, on tärkeää voida erotella nämä vaikuttavat tekijät opetusmateriaalia suunniteltaessa. (Ks. Haapsalo & Erämies 2017; Saaranen ym. 2018; OAMK 2022b.)

Yllä kuvatun mukaisesti opetusmateriaalin kohderyhmäksi valittiin toisen vuosikurssin fysioterapiaopiskelijoiden ryhmä, vaihdellen vuosittain kooltaan noin 28–38 opiskelijaa. Fysioterapiakoulutukseen on suoritettava pääsykokeet koulutukseen hakeutumisen vaiheessa, joiden perusteella vain osa opiskelijoista saa opiskelupaikan. Fysioterapiaopiskelijat ovatkin keskimääräisesti alasta kiinnostuneita aktiivisia opiskelijoita. Toisen vuoden opiskelijat ovat jo suorittaneet ensimmäisenä vuonna alalle orientoivat opinnot, joten he ovat perehtyneitä ja tietoisia opiskelukäytännöistä sekä todennäköisesti motivoituneita syventämään ammatillista tietotaitoaan. On kuitenkin tärkeää tie-

dostaa, että ilman aktivoitua opiskelijoilla voi olla haasteita syventyä arvokkaan kohtaamisen opiskeluun, jonka vuoksi opetusmateriaalin opetukselliseksi menetelmäksi valittiin kokemuksellinen oppiminen. (Ks. Haapsalo & Erämies 2017; Saaranen ym. 2018; OAMK 2022b.)

Valitsemalla kokemuksellisen oppimisen, halusimme opiskelijoiden oppimisen aktivoinnin lisäksi tukea heidän persoonallista ja sosiaalista kasvua sekä tarjota keinon itsetuntemuksen syventymiseen. Opetusmateriaali suunniteltiin siten, että opiskelija pystyy yhdistämään uuden tiedon aiemmin oppimaansa ja kokemaansa sekä soveltamaan sitä työelämässä. Tämän vuoksi opetusmateriaali suunniteltiin sisältämään teoriaopetusta arvokkaasta kohtaamisesta ja ennakkotehtäviä pohjustamaan kontaktiopetuksessa tapahtuvaa oppimista, jonka myötä voidaan siirtyä taitojen harjoitteluun case-tehtävien parissa 'tekemällä oppimisen' mahdollistamiseksi. Case-työskentely aiempien osuuksien tapaan mahdollistaa myös itsearviointia ja reflektointia. Jakson päätteeksi tapahtuva yhteisöllinen reflektointi aloitetaan pienryhmissä siirtyen isompiin kokonaisuuksiin ja päättäen koko luokan yhteenvedon tehdyistä harjoituksista ja opituista avainasioista.

Yhteistyössä tilaajan kanssa opetusmateriaalille määritettiin edellä mainitut tavoitteet ja tarkoitus sekä käytössä olevat resurssit. Tilaajalta saatiin arvio opiskelijoille varatusta opiskeluajasta kyseiselle 0,5 opintopisteen opinto-osuudelle. Huomioitavaksi suunnitteluun tuli seuraava ajankäytön laskelma: itsenäisesti opiskeltava ennakkomateriaali e-materiaalina 9,5 h, kontaktiopetus luokkatilassa 4 h, josta teoriamateriaali lähiopetukseen 2 x 45 min sekä case-harjoitteluun 2 x 45 min. Oman oppimisen reflektointi ja arviointi tulisi sisällyttää edellä mainittuihin resursseihin. Näistä päätettiin jakaa teoriamateriaalin lähiopetus kahteen erilliseen 1 x 45 min, joista ensimmäinen toteutuu ennen case-harjoitteluita ja toinen puolestaan niiden jälkeen mahdollistaen yhteisöllisen oppimisen ja opinto-osuuden yhteenvedon opiskelijoiden oppimisen syventämiseksi.

Tilaajan kanssa opetusmateriaalille oli asetettu laadullisiksi tavoitteiksi, että koostettu opetusmateriaali on tutkittuun tietoon pohjautuva, opetussuunnitelmaan soveltuva ja visuaalisesti miellyttävä sekä ajaton. Suunnittelussa toivottiin myös huomioitavan, että opetusmateriaali olisi käytettävissä niin lähi- kuin etäopetuksessa. Tämä asetti raamit, joiden myötä opetusmateriaali päätettiin toteuttaa sähköiseen muotoon, muokattavina PowerPoint-esityksinä. Opetusmateriaalin on tarkoitus olla opintojakson opettajien käytössä useamman vuoden ajan tulevaisuudessa, myös tuleville tutkinto-ohjelman aloittaville opiskelijoille sopiva opetusmateriaali, jonka vuoksi materiaalin muokattavuus oli tärkeä ominaisuus käytettävyyden kannalta.



E-oppimateriaalin oppimisympäristöksi valittiin Moodle pedagogisen laadun edistämiseksi, sillä se on jo ennestään OAMK:n fysioterapiaopiskelijoille tuttu sekä helppokäyttöinen alusta huomioiden suunnitellun materiaalin saatavuus ja käyttö. Opetusmateriaali suunniteltiin tukemaan luvun 3.2 mukaisesti verkkototeutusten laatukriteerejä, sillä sen ei ole tarkoitus itsessään edellyttää monimutkaisia, tai vaativia teknisiä järjestelyitä niin opiskelijalta kuin opettajaltakaan. Opettaja pystyy halutessaan itse muokkaamaan materiaalia ja lisäämään haluamansa PowerPoint-esitykset näkyville Moodleen kyseisen kurssin alustalle. (Opetushallitus 2022a.)

Opetusmateriaali suunniteltiin Moodlen kurssialustalle kuuteen osaan seuraavasti:

1. Johdanto – opinto-osion käytännön toteutuminen sekä osallistumisedellytykset ja osaamistavoitteet
2. “Muistin virkistykseksi” - itseopiskeltava teoreettinen ennakkomateriaali
3. Arvotyöskentely -itseopiskeltava harjoittelu- ennakkomateriaali
4. Arvokas kohtaaminen – teoria opiskellaan lähiopetuksessa opettajan ohjauksessa
5. Työelämään valmistavat case-harjoitukset – harjoittelu tapahtuu lähiopetuksessa opettajan ohjauksessa
6. Keskustelualusta opiskeltavista asioista heränneiden ajatusten ja kokemusten jakamiseen opinto-osion tehtävissä edistymisen tahdissa.

Jokaisessa osuudessa kuvattiin sen tehtävien tarkoitus ja tavoitteet, suoritustapa sekä tehtävien suorittamiseen arvioitu aika. Moodlen kurssialustalla etusivulla “johdanto” –osiossa opiskelijoille kerrottiin opinto-osion kuvaus, osallistumisedellytykset, aikataulu ja ajankäyttö, osaamistavoitteet sekä opetuksen sisältö ja ohjeet keskustelualustan kommentoinnille tehtävissä edistymistä varten. Tehtävien suunnittelussa otettiin huomioon tieto- ja viestintätekniiikan tarjoamat mahdollisuudet. Oppimisen kannalta keskeinen teoriasisältö sekä aktivoivat tehtävät esitettiin mielekäs visuaalisuus huomioiden teknisesti toimivassa kokonaisuudessa, mikä on sovellettavissa tavanomaisissa opetus- ja opiskelutilanteissa. Materiaalin tietopohjan rakentamisessa huomioitiin teorioiden ja mallien avaus sillä tasolla, että opiskelija voi kerrata ja palauttaa mieleensä aiemmin oppimaansa näiden turvin. (Vrt. Pupita-Mattila 2007, 15–18; 2020; Ilomäki 2012; Varonen & Hohenthal 2017; Nicholls 2018, luku 9, Education; Morris 2019; Mustajoki 2020, 254–275; De la Casa Almeida ym. 2022; OAMK 2022a; 2022b; Opetushallitus 2022a.)

Tässä luvussa kuvatut opetusmateriaalille asetetut tavoitteet, tarpeet, toiveet ja resurssit listattiin tarvematriisiin (taulukko 1) opetusmateriaalin suunnitteluun vaikuttavien olennaisten tekijöiden arvioimiseksi. Tarvematriisissa jokaiselle tarpeelle annettiin kasvava arvo 0–5, jolloin 0 tarkoittaa “ei merkittävää arvoa” ja 5 “erittäin tärkeä arvo”. Suunniteltu linja sisällölle selkeni ja kirkastui matriisin avulla. Näin pystyimme myös varmistamaan yhtenäisen linjan tilaajan kanssa lopputuotteen vaatimusten osalta sekä saimme arviointityökalun vaatimusten täyttämisen arvioinnille projektin päätteeksi. 0,5 opintopisteen opinto-osion materiaalin pilotointi kokonaisuutena jouduttiin jättämään aikataulun vuoksi pois tavoitteista.

*TAULUKKO 1. Sidosryhmien tarpeiden kartoittaminen tuotokselle tarvematriisin keinoin*

	<b>Tarve</b>	<b>Tärkeys</b>	<b>Kenen tarve?</b>
1	Oppimista aktivoiva	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
2	Vuorovaikutuksellisuus	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijä
3	Visuaalisesti miellyttävä	3	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
4	Ajaton	4/5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
5	Oppimisympäristön helppokäyttöisyys	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
6	Opetussuunnitelmaan soveltuva	5	Opettaja, tilaaja, tekijät
7	Lähiopetusmahdollisuus	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
8	Etäopetusmahdollisuus	3	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
9	Todellisiin työelämän ongelmiin ja tilanteisiin pohjautuvat Case -harjoitukset	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
10	Ajantasaiseen ja tutkittuun tietoon pohjautuva teoramateriaali	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
11	Uuden tiedon soveltuminen käytännön tilanteeseen	4/5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
12	Opetusmateriaalin rakentaminen vastaamaan 0,5 op	4	Tilaaja, tekijät
13	Luotettavan tutkimus- ja teoratiedon etsiminen	5	Tekijät
14	Laadukas viitekehys	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
15	Opetusmateriaalinen rakentamisesta oppiminen	4/5	Tekijät
16	Omien ohjaustapojen tarkastelu	3	Opettaja, tekijät
17	Lähdeviitteiden asianmukainen merkintä	4/5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät
18	Kansainvälisyys	3	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät

## 4.2 Oppimisen aktivointi

De la Casa Almeida ym. pilottitutkimuksessa (2022) tutkittiin merkityksellisen ja kokemuksellisen oppimisen vaikutuksia fysioterapian tutkinto-ohjelmassa. Metodeina tutkimuksessa oli käytössä mm. interaktiivisuutta rohkaisevan ilmapiirin luominen, tiedonkulun sekä opetusoppiminen prosessin fasilitointi, havainnollistaminen käsitekarttojen ja tukikysymysten avulla, keskustelujen herättäminen opiskelijoiden ”aivoriihien” synnyttämiseksi, visuaalisen ajattelun huomioiminen esitysten ja videoiden muodossa sekä kliinisten tilanteiden simulaatioiden luominen. Tutkimuksen tulokset osoittivat merkittävää edistystä opiskelijoiden oppimisessa, ja johtopäätöksenä tutkimus esitti merkityksellisten kokemuksellista oppimista tukevien opetusmetodien olevan hyödyllisiä. (De la Casa Almeida ym. 2022.)

Opinnäytetyöprosessin aikana suunnitellulla opetusmateriaalilla pyritään mahdollistamaan opettajalle aiheen opetus aktivoivan luennon keinoin ja välttämään läpikäymisen pedagogiikkaa. Läpikäymisen pedagogiikka tukee kiireellisesti ulkoa muistamista, mutta ei edistä itse sisällön omaksumista. (Oulu ProLearn 2015.) Aktivoivassa menetelmässä oppiminen puolestaan nähdään aktiivisena prosessina, jota työskentely hyvässä ja vuorovaikutuksellisessa ilmapiirissä edistää. Aktivoivan luennon ideana on osallistujien aktivointi eri tavoin luennon aikana synnyttäen opiskelijoissa omakohtaisia kokemuksia ja näkemyksiä sekä näin tehostaen oppimista. (Ks. Oulu ProLearn 2015; Kupias 2019; Alaniska 2022; Oulun ammattikorkeakoulu 2022e.)

Aktivoivan menetelmän jokaisen tehtävän ja aktiviteetin tulisi tukea käsillä olevan asian oppimista yhdistyen loogisesti eteneväksi kokonaisuudeksi. Sisällön voi suunnitella valmiiksi sisältämään teoriaa, jonka aihealueiden väleissä aktivoidaan osallistujia käsittelemään esitettyä tietoa joko yksin, pareittain, tai ryhmissä. Noin 15–20 minuutin pituiset ”tietoiskut” voivat olla teoriapitoisia hyödyntäen erilaisia oppimista tukevia havainnollistamiskeinoja, kuten videoklippejä, kuvia tai PowerPointesityksiä. Osallistujien aktivointiin voi myös keksiä erilaisia pelejä, tai leikkejä, unohtamatta kuitenkaan rytmityksen ja tauotuksen tärkeyttä. (Ks. Oulu ProLearn 2015; Kupias 2019; Alaniska 2022; Oulun ammattikorkeakoulu 2022e.)

Moodlen virtuaaliseen oppimisympäristöön on rakennettu Helsingin yliopiston toimesta organisaatiokohtainen opettajan opas, joka ohjaa mm. Opiskelijan oppimista aktivoivien tehtävän antojen ja tenttikysymysten rakentamiseen. Syväoppimiseen eli tiedon analysointiin ja tulkitsemiseen suhteessa muihin konteksteihin ohjaavat tiedon soveltamista edellyttävät tehtävänannot. Tarkoituk-

senä on muotoilla kysymys niin, ettei siihen voi löytää suoraan vastausta oppimateriaalista, tai verkosta, vaan se aktivoi opiskelijaa vertailemaan, pohtimaan, tunnistamaan, soveltamaan, tulkitsemaan analysoimaan, tai jopa arvostelemaan. Näin opiskelijaa voidaan auttaa muistamaan, ymmärtämään, jaottelemaan ja soveltamaan opittua sekä arvioimaan ja luomaan uutta opitun pohjalta. (Helsingin yliopisto 2022.)

### **4.3 Arvokkaan kohtaamisen ymmärtäminen**

Opinnäytetyön tuotoksen eli opetusmateriaalin suunnittelun periaatteena oli, että opiskelija pystyy yhdistämään uuden tiedon aiemmin oppimaansa ja kokemaansa sekä soveltamaan sitä työelämässä. Teoriatiedossa teorioiden ja mallien avaus pyrittiin tekemään, sillä tasolla, että opiskelija voi kerrata ja palauttaa mieleensä aiemmin oppimaansa materiaalin opiskelun turvin. Tämän vuoksi opetusmateriaali suunniteltiin sisältämään itseopiskeltavat ennakkomateriaalit fysioterapeuttiseen ohjaukseen vaikuttavista tekijöistä sekä opiskelijan henkilökohtaiseen arvotyöskentelyyn ohjaavan osion. Ennakkomateriaalin itseopiskelua sekä sen pohjalta tehtyä reflektointia Moodleen seurasi lähiopetuksena teoriaosuus arvokkaasta kohtaamisesta pohjustamaan kontaktiopetuksessa tapahtuvaa taitojen harjoittelua case-tehtävien parissa.

Itseopiskelumateriaalissa ja lähiopetuksen ennakkotehtävissä hyödynnettiin opiskeltavaan aihealueeseen käytännöllisesti soveltuvia YouTube-videoita opiskeltavan asian havainnollistamiseksi sekä asiantuntijoiden malliesimerkin mahdollistamiseksi. Opetusmateriaaliin linkitetyn YouTube – videomateriaalin käyttöoikeus tarkistettiin asianmukaisesti sekä PowerPoint-opetusmateriaalissa käytetyt kuvat noudettiin Microsoft365 -kirjaston kuvapankista avoimella käyttöluvalla. (Operight – hanke 2022a; b.)

Opetusmateriaalin itseopiskeltavaan ennakkomateriaaliin sisällytettiin fysioterapia-alaa sääteleviä lakeja ja asetuksia sekä fysioterapeuttien eettisiä periaatteita ammattilaisen pohdinnan ja päätöksenteon tueksi sekä oman toiminnan seurausten kriittiseen arviointiin. Fysioterapianimikkeistön tarkoituksena oli avata opiskelijoille fysioterapian ohjaus- ja terapiakäytäntöjä, mutta ennen kaikkea tuoda esille sitä, että ohjausosaaminen integroituu kaikkeen fysioterapia-ammattilaisen tuottamaan alan palveluun, kuten tutkimiseen ja arviointiin, terapeuttiseen harjoitteluun, apuvälinepalveluihin ja manuaaliseen käsittelyyn. (Vrt. Suomen Fysioterapeutit 2014; Suomen Fysioterapeutit 2016; Savolainen & Partia 2018.) ICF haluttiin materiaalissa ottaa esille tukemaan kokonaisvaltaista biopsykososiaalista ajattelutapaa, johon on enenevässä määrin alettu fysioterapiassakin kiinnittämään

huomiota (vrt. Salminen ym. 2022b, luku 3; Suomen Fysioterapeutit 2022; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022 b; c). Muutosvaihemallin avulla muistutettiin mieleen, millaisia asioita asiakas on kulloinkin valmis vastaanottamaan ja oppimaan (Prochaska ym. 1992; Glanz 2015; Aittasalo 2020; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022a.)

Arvolähtöistä työskentelyä koskevassa itseopiskeltavassa osiossa opiskelijat keskittyivät omien arvojen tunnistamiseen ja kirkastamiseen teorian sekä aiheeseen liittyvien monipuolisten tehtävien kautta. Tehtävien tarkoituksena oli omien arvojen kirkastamisen lisäksi auttaa opiskelijaa arvioimaan omien arvojensa toteutumista arjessaan sekä tätä kautta auttaa häntä tunnistamaan myös asiakkaille tärkeitä arvoja, joita voidaan kuntoutusprosessinkin suunnittelussa hyödyntää. (Ks. Kyn-gäs ym. 2007, 30–37; Pietikäinen 2014, 24–26, 38; Kangasniemi & Kauravaara 2016, 10, 40–54; Tevanlinna 2020, 9–23, 58–63; Aspa-säätiö 2021.)

Opiskelijoita pyydettiin jakamaan edellä mainittujen tehtävien herättämiä ajatuksia sekä omakoh-taisia kokemuksia keskustelualustalle. Kokemusten auki kirjoittamisella ja jakamisella oli tarkoitus auttaa opiskelijoita jäsentämään ja rakentamaan oppimaansa tietoa sekä tukea yhteisöllistä oppi-mista. (Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012; Opetushalli-tus 2022a.) Kokemuksellista oppimiskäsitystä tukien opetusmateriaalilla luotiin opiskelijoille mah-dollisuuksia tutkia ja tarkastella omia arvojaan sekä ajatusten ja kokemusten jakamisella kehittää ja vaalia suhteita, niin opiskelija suhteessa itseensä kuin muihin opiskelijoihin (ks. Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012).

Ennakkomateriaalin opiskelun jälkeen opiskelija tunnistaa arvokkaalle kohtaamiselle tyypillisiä piir-teitä asiakasohjauksessa sekä hyödyntää tietoisesti omakohtaisesta arvotyöskentelystä oppi-maansa. Opiskelija myös tunnistaa asiakaslähtöiset ohjaustarpeet tiedostaen asiakkaan taustate-kijät ja yleisesti käyttäytymiseen vaikuttavat tekijät sekä turvallisen ja luottamuksellisen ohjaussuh-teen merkityksen. (OAMK 2022a; Pietikäinen 2014, 24–26, 38–58, 77–91; Suomen fysioterapeutit 2016.) Kontaktiopetuksen aikana kerrataan ja syvennetään opettajan ohjaamana jo opittua tietoa aktivoivan luennon keinoin. Opettajan tärkein tehtävä onkin toimia opetustilanteissa oppimisen fa-silitaattorina tunnistuen ja kannustaen spontaaneille mahdollisuuksille oppimisessa myös teo-riaopetuksessa. (Ks. Oulu ProLearn 2015; Kupias 2019; Alaniska 2022; OAMK 2022e.) Opiskelijat refleктоivat itseopiskelemansa ennakkomateriaalin pohdintoja yhdessä vuorovaikutuksellisissa ti-lanteissa, siitä edeten teoriaan ja keskusteluun dialogisesta vuorovaikutuksesta ja asiakkaan ar-vokkaasta kohtaamisesta fysioterapeuttisessa ohjaamisessa (vrt. Northern Illinois University Cen-ter for Innovative Teaching and Learning 2012).

Ennakkomateriaalin opiskelu yhdessä kontaktiopetuksen kanssa muodostavat pohjan arvokkaan kohtaamisen harjoittelulle käytännössä. Case-harjoitusten pilotointi osoitti, että ilman ennakkopiskelua aiheeseen tai tietoa harjoitusten tarkoituksesta tai oppimistavoitteista, niiden tekeminen aiheutti opiskelijoissa epätietoisuutta ja sekaannusta harjoittelun tarkoituksesta ja tavoitteista. Harjoitusten tavoitteena on case-tapauksia hyödyntämällä auttaa opiskelijaa tunnistamaan asiakkaansa arvoja sekä soveltamaan arvokkaan kohtaamisen mahdollistavia tekijöitä toteuttamassaan asiakasohjauksessa (vrt. Kyngäs ym. 2007, 30–37; Pietikäinen 2014, 24–26, 38; Kangasniemi & Kauravaara 2016, 10, 40–54; Tevanlinna 2020, 9–23, 58–63; Aspa-säätiö 2021). Ilman ennakkomateriaalia, on opiskelijan haasteellista hahmottaa tätä kokonaisuutta (Ks. Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012). Kokemuksellisen oppimisen periaatteiden mukaan oppimisen tulokset ovat henkilökohtaisia ja ne muodostavat pohjan tuleville taidoille ja oppimiselle. (Ks. Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012).

Arvotyöskentelyn itseopiskelumateriaalia pilotoitiin viidellä eri alojen opiskelijalla, koska fysioterapiaopiskelijan aiempi tausta voi olla jollain toisella alalla. Näiltä henkilöiltä saatiin arvokasta tietoa ajankäytön suhteen sekä tehtävänannon luetun ymmärtämisen osalta. Ryhmäsähköpostissa ilmenneiden kommenttien perusteella tehtävänantoja tarkennettiin tarvittavilta osin. Lisäksi saimme vahvistuksen suunnittelemaamme opiskelijan ajankäyttöön materiaalin parissa sekä sen vaihteluun henkilöstä riippuen. Yksi haluaa käydä koko materiaalin kerralla ”putkeen” läpi, siinä missä toinen kokee materiaalin työstämisen mieleisemmäksi vähitellen jättäen väliin aikaa ”asioiden hautumiselle”.

#### **4.4 Arvokkaan kohtaamisen harjoittaminen käytännössä**

Tutkimukset ovat osoittaneet siirtymisen opiskelijasta kliinisen työskentelyn ammattilaiseksi aiheuttavan alkushokin ja ammattiin siirtyvien kokevan riittämätöntä valmistautumista kliinisessä työskentelyssä tapahtuvaan asiakasohjaukseen. Tämä huomioiden, kuntoutujan kohtaamista olisi hyvä harjoitella jo opiskeluaikana motivoivan haastattelun ja dialogiharjoitusten avulla. Tuotetun opetusmateriaalin viimeisen opiskeluosion tarkoituksena on osaamistavoitteiden mukaisesti saattaa oppittu tieto käytäntöön vastaamaan työelämän todellisia tilanteita. Vuorovaikutusta edistävien case -harjoitusten osuus on mahdollistettu toteutettavan niin lähi- kuin etäopetuksessa. (Ks. Ilomäki 2012, Ohjaa asiantuntijamaiseen työskentelyyn; Caladine 2013; Varonen & Hohenthal 2017; Nicholls 2018, luku 9, Education; Morris 2019; Stoikov ym. 2020; Chesterton ym. 2021; Rutanen ym. 2020; Alaniska ym. 2022, 13; De la Casa Almeida ym. 2022; Solvang & Fougner 2022.)

Kokemuksellisen oppimisen periaatteisiin kuuluu sopivien kokemusten luominen, ongelmien asettaminen, opiskelijoiden tukeminen, rajojen asettaminen, fyysisen ja henkisen turvallisuuden varmistaminen sekä oppimisprosessin fasilitointi. Oppimiskokemuksen suunnittelun tulee sisältää mahdollisuus oppia luonnollisista seurauksista, virheistä ja onnistumisista, joissa sekä opettaja että opiskelija voivat kokea menestystä, epäonnistumista, seikkailua, riskinottoa ja epävarmuutta. Kokemuksen tuloksia ei voida koskaan täysin ennustaa. Opettaja toimiikin fasilitaattorina tunnistaen ja kannustaen spontaaneille mahdollisuuksille oppimisessa. Opettajan on tärkeää pyrkiä olemaan tietoinen omista ennakkoluuloistaan, arvioistaan ja ennakkokäsityksistään sekä niiden mahdollisesta vaikutuksesta opiskelijoihin toimiessaan fasilitaattorina. (Ks. Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012; Nicholls 2018, luku 9, Education; Morris 2019; Sipponen-Damonte 2020; De la Casa Almeida ym. 2022.)

Kokemuksellisen oppimisen periaatteisiin pohjaten nämä interaktiiviset oppimistilanteet rakennettiin siten, että ne vaativat opiskelijalta oma-aloitteisuutta, päätöksentekoa ja vastuullisuutta tuloksista. Opiskelijan motivaatiota haluttiin lisätä autenttisilla, avoimilla ja haastavilla tehtävillä, jolloin opiskelija pystyy työskentelemään opittavan ilmiön parissa innostuen sen sisällöllisistä ja toiminnallisista mahdollisuuksista. Harjoituksien käsikirjoitukset pohjautuivatkin niin kutsuttuun aitoon elämään ja vastaavat työelämän todellisia tilanteita toimien mahdollistajina aitojen kohtaamisten harjoitteluun sekä tukien opiskelijan henkilökohtaista ammatillista kasvua ohjaustilanteissa. (Vrt. Ilomäki 2012, Ohjaa asiantuntijamaiseen työskentelyyn; Varonen & Hohenthal 2017; Nicholls 2018, luku 9, Education; Morris 2019; Alaniska ym. 2022, 13; De la Casa Almeida ym. 2022.)

Materiaalin mukaisilla oppimistilanteilla haluttiin herätellä opiskelijoita pohtimaan sekä omaa että asiakkaidensa mukanaan tuomaa "kuormaa" ohjaustilanteeseen ja sen vaikutuksia tilanteen etenemiseen ja onnistumiseen. Lisäksi haluttiin kokemuksellisilla harjoituksilla tarjota opiskelijoille tilanteita, joissa he voivat turvallisessa ympäristössä harjoitella keinoja itsereflektioon ohjaustilanteissa ja näiden jälkeen. Case-harjoittelun aikana tehdäänkin useampi tehtävä pienryhmissä rooleja vaihtaen, minkä ansiosta opiskelijat soveltavat aiemmista tilanteista oppimaansa jo seuraavassa harjoituksessa kokemuksellisen oppimisen periaatteiden mukaisesti. (Vrt. Ilomäki 2012; Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012; Varonen & Hohenthal 2017; Nicholls 2018, luku 9, Education; Morris 2019; Alaniska ym. 2022, 13; De la Casa Almeida ym. 2022.)

Tuotettavan ohjaustilanteen harjoittelun tavoitteeksi asetettiin, että opiskelija osaisi kohdata asiakkaan läsnä olevasti, kuunnellen ja tilaa asiakkaalle antaen sekä samanaikaisesti omia ajatuksiaan, tunteuksiaan ja kehotunteuksiaan tietoisesti havainnoiden. Lisäksi tavoitteena oli, että fysioterapeutti osaisi tunnistaa asiakkaan tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä esitiedoista lukemalla sekä avoimin kysymyksin tätä haastatteleamalla. Yhdessä muutosvaihemallia hyödyntäen fysioterapeutti saisi selville millaisia asioita asiakas on kulloinkin valmis vastaanottamaan ja oppimaan. Oman arvotyöskentelyn pohjalta fysioterapeutti osaisi myös tunnistaa asiakkaalle tärkeitä asioita eli arvoja. ICF –luokituksen käyttö yksilön huomioimiseksi auttaa fysioterapeuttia näkemään asiakas biopsykososiaalisena kokonaisuutena unohtamatta yksilö- ja ympäristötekijöitä.

Eri roolien kokeminen harjoittelun aikana suunniteltiin auttamaan opiskelijaa ymmärtämään myös asiakkaan asemaa ja tilannetta. Asiakkaan roolin tietoihin pyrittiin kirjoittamaan kuvaavasti asiakkaan fyysisestä ja psyykkisestä tilanteesta jättäen kuitenkin tilaa myös tulkinnalle ja tilanteen luontaiselle etenemiselle. Havainnoijan roolissa opiskelija puolestaan pääsi seuraamaan asiakkaan ja fysioterapeutin kohtaamista ”näkyttömänä” ulkopuolisena havainnoiden tilanteen kehittymistä sekä pohtien arvokkaan kohtaamisen toteutumista apukysymysten avulla. Havainnoijalla oli tärkeä rooli pienryhmän loppukeskustelussa tuoden esiin ylös kirjoittamiaan havaintoja ohjaustilanteesta sekä ryhmälle asetettuja pohdittavia muutoksia tilanteeseen ja niiden mahdollisia vaikutuksia henkilöiden asenteisiin ja sitä myöten myös tilanteen etenemiseen.

Lisäksi oppimistilanteen yhtenä tavoitteena oli oppia tunnistamaan oma ammattiminä ohjaustilanteessa sekä ne tekijät, jotka voivat ohjaustilanteeseen vaikuttaa, kuten kiire, heikko motivoituminen ja oma henkilökohtainen elämäntilanne (ks. Caladine 2013; Stoikov 2020; Solvang & Fougner 2022; OAMK 2022). Tiedetään, että fysioterapeutin omalla motivaatiolla ja asennoitumisella ohjaukseen on suuresti merkitystä ohjauksen onnistumiseen (ks. Kyngäs ym. 2007, 30–37; Caladine 2013; Huovila 2019, 156–158; Vehviläinen 2020, 58–65). Koko kokemuksellisen oppimisprosessin ajan opiskelijaa osallistutetaan aktiivisesti kysymysten esittämiseen, tutkimiseen, kokeiluun, uteliaisuuteen, ongelman ratkaisemiseen, vastuun ottamiseen, luovuuteen ja merkityksen rakentamiseen. Kun opiskelija on sitoutunut oppimistilanteeseen älyllisesti, emotionaalisesti, sosiaalisesti, sielullisesti ja/tai fyysisesti, saa se aikaan käsityksen siitä, että oppimistehtävä on autenttinen. (Ks. Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012; Morris 2019; Sippinen-Damonte 2020; De la Casa Almeida ym. 2022.)



#### 4.5 Opiskelijan oman oppimisen arviointi ja reflektointi

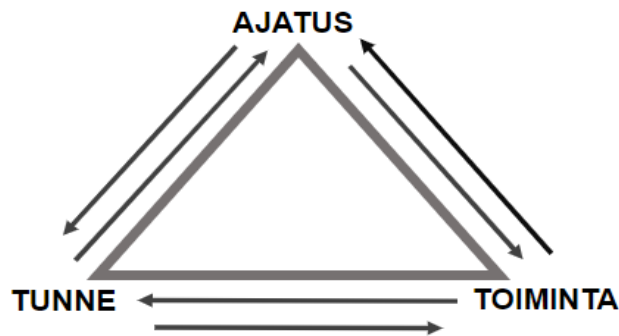
Riittävä palaute opintojen aikana on tärkeää. Rakentavan palautteen käsittelemisen kulmakiviä ovat yhteistoiminnallisuus ja sitä tukeva ilmapiiri. Arviointia on mahdollista toteuttaa jatkuvasti monipuolisia arviointimenetelmiä ja -työvälineitä käyttäen ja jotta se olisi relevanttia, arviointi on aina suhteutettava asetettuihin osaamistavoitteisiin. Arvioinnin tavoitteena on selvittää opiskelijan sen hetkinen tiedon taso, mikä voidaan loppuarvioinnissa yhdistää opiskelijan reflektioon omasta toiminnastaan suhteessa tavoitteisiin. Suosittuja arviointitapoja ovat vertaisarviointit, mutta arvioinneissa voidaan käyttää myös sopivan haastavia case –tapauksia, jotka on rakennettu siten, että opiskelija voi hyödyntää oppimaansa. (Ks. Mäkitalo & Wallinheimo 2012, luku 5, 5.1; Virtanen, Postareff & Hailikari 2015; Varonen & Hohenthal 2017; Nicholls 2018, luku 9, Education, Practice; Morris 2019.)

Vertaisarviointit tai parivertailut perustuvat työtapana asiantuntijuuden hyödyntämiseen ja kumppanien keskinäiseen luottamukseen molempien osapuolten toiminannan kehittämiseksi kokemusperäisen tiedon tuottamisessa. Arvioijalla ja arvioitavalla tulee olla suunnilleen sama osaaminen aiheesta. Vertaisensa arvioinnin lisäksi opiskelija voi edistää omaa oppimistaan, itsearviointitaitojaan ja toimijuuttaan vertaisarviointissa itsereflektion kautta. Opiskelijat hyötyvät eniten vertaisarviointista ollessaan sekä arvioinnin antajia että vastaanottajia. Itse- ja vertaisarviointi nähdään oleellisina osina oppimisen arvioinnin kokonaisuutta ja näitä arviointikäytäntöjä on tärkeää lisätä osaksi opiskelijan arviointia syventämään opiskelijan omaa osaamista sekä tukemaan työelämävalmiuksia ja elinikäistä oppimista. (Ks. Mäkitalo & Wallinheimo 2012, luku 5, 5.1; Virtanen ym. 2015; Varonen & Hohenthal 2017; Nicholls 2018, luku 9, Education, Practice; Saaranen ym. 2018, luku 15.; Uotinen, Tapola-Tuohikumpu & Talamo ym. 2018; Morris 2019.)

Opiskelu verkkoympäristössä mahdollistaa vertaisarviointin toteuttamisen monipuolisemmin opiskelijoiden välillä. Itseopiskelumateriaalissa hyödynnetään opiskelukavereiden palautteen antoa kommentoimalla toisten kokemuksia ja ajatuksia eri tehtävissä. Näin mahdollistetaan yhteistoiminnallisia oppimismenetelmiä myös verkkototeutuksessa ja opiskelijoilla on mahdollisuus saada enemmän palautetta opinto-osion aikana. Lisäksi arvioinnin keinona hyödynnetään itsereflektiota, mikä on omien tunteiden, odotusten ja ajastusten tunnistamista, ilmaisua ja käsittelyä. Itsereflektio kehittää opiskelijan ajattelua ja auttaa yhdistämään teoretietoa sekä käytäntöä yksilöinä ja ryh-

missä. Syvälinen oppiminen edellyttää teorian ja käytännön yhteyden ymmärtämistä, ja tätä tavoitellakseen tarvitaan erityisesti opiskeltavan asian reflektointia. (Ks. Saaranen ym. 2018, luku 15.; Uotinen ym. 2018.)

Kokemuksellisen oppimisen osaamisen arvioinnin keinoina tullaan käyttämään pienryhmissä tapahtuvaa vertaisarviointia, ryhmäkeskustelua sekä itsereflektiota. Vertaisarviointi tapahtuu case –harjoittelun aikana ja lopussa, jolloin pienryhmä yhdessä keskustellen käy tapausta läpi ja miten jokainen on omassa roolissaan onnistunut liittämään yhteen teoriassa opitut asiat käytännön harjoitteluun. (Ks. Sipponen-Damonte 2020; Alaniska 2022.) Vertaisarvioinnin lisäksi, jokainen ryhmän jäsenistä havainnoi omia ajatuksia (A), tunteita (T) ja kehontuntemuksia (K) ennen case-harjoittelun aloitusta, sen aikana sekä vielä harjoituksen jälkeen reflektoiden omaa oppimistaan. Ajatusten, tunteiden ja kehontuntemusten muodostaman kolmion kulmat ovat yhteydessä toisiinsa ja vaikuttavat toistensa tapahtumiin (kuvio 8). (Ks. Lounela 2018, 172–173.)



KUVIO 8. Keho –tunne -mielikolmio (pohjautuu Lounela 2018, 172–173)

Case-tehtävät hyödyntävät oman aiemman kokemuksen ja teorian yhdistämistä arvioinnin tasolla jo ennen suoritusta. Oman osaamisen arviointia tapahtuu arvioidessa omaa kyvykkyyttään tehtävään valmistautuessa, itse tehtävän aikana sekä tehtävän jälkeen. Itsereflektiota on mahdollista korostaa oman ohjauksen visuaalisella tarkastelulla, mikäli opiskelijat haluavat videoida case-tehtävien ohjaustilanteita. Lopuksi case –harjoitustuntien jälkeen opiskelijat kokoavat pienryhmissä oppimiansa ydinasioita yhteen, jonka jälkeen ryhmät vaihtavat ajatuksia toisen pienryhmän kanssa. Oppimistilanne päätetään koko luokan yhteiseen mindmap -tehtävään, johon kerätään yhteen opettajan johdolla ryhmien esiin nostamia avainasioita arvokkaasta kohtaamisesta sekä pohdintoja case -harjoituksista ja oppimistilanteesta. (Ks. sama.)

## 5 PROJEKTINA TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Toiminnallisen opinnäytetyön pyrkimyksenä on edistää, kehittää, järjeistää, opastaa ja ohjeistaa käytännön toimintaa. Prosessina se on siis kehittämistyötä, jonka toteutustavan määrittelevät tiilaja ja kohderyhmä. Toiminnallinen opinnäytetyö etenee projektityöskentelyn periaatteita noudattaen, alkaen suunnitelmasta, jossa määritellään kehittämistyön tavoitteet, suunnitellaan toteutus, valitaan menetelmät sekä aikataulutetaan työskentely. Tärkeää on myös käsitellä, miten valmista tuotosta arvioidaan sekä kuinka palautetta tuotoksen käytettävyydestä ja tekoprosessista itsessään kerätään. (Vrt. Pelin 2020, 71–72; Oulun ammattikorkeakoulu 2014; Airaksinen, Kostamo & Vilka 2022, 11, 71.)

Oulun seudun ammattikorkeakoulun fysioterapian tutkinto-ohjelma toimi työmme toimeksiantajana. Opinnäytetyön kohderymänä ja välittöminä hyödynsaajina ovat fysioterapian tutkinto-ohjelman opettajat ja opiskelijat. Perimmäisenä tavoitteena oli tuotetun materiaalin hyödynnettävyydellä fysioterapiakoulutuksen opetuksessa pystyä vahvistamaan fysioterapiassa toteutuvan ohjauksen laatua ja vaikuttavuutta, jolloin lopullisina hyödynsaajina tulevat olemaan näiden ammattilaisten asiakkaat ja organisaatiot sekä laajassa kuvassa koko yhteiskunta. Hyödynsaajiksi luemme myös tämän opinnäytetyön toteuttajat, sillä prosessin aikana olemme päässeet kehittymään itekin fysioterapeuttisen opettamisen ja ohjaamisen ammattilaisina. (Vrt. Nicholls 2018, luku 9, Education, Practice.)

Projektin aikana on tarpeellista tehdä jatkuvaa sisällön hallintaa projektille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämän tarkoituksena on varmistaa, että projektin aikana tehdään riittävä määrä töitä: ei yhtään enempää eikä yhtään vähempää. Jo suunnitteluprosessissa tehtiin muutos, jonka myötä opinnäytetyön lähtöasetelma ja pääpaino siirtyi tutkimuksellisesta otteesta toiminnallisen tuotteen suunnitteluun ja valmistamiseen. (Pelin 2020 71–72.)

### 5.1 Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Toiminnallisen opinnäytetyömme tarkoituksena oli tuottaa opetusmateriaalia OAMK:n fysioterapiaopiskelijoille arvokkaasta kohtaamisesta fysioterapeuttisessa ohjauksessa. Tuotetun opetusma-

teriaalin tavoitteena on laajentaa ja kehittää edelleen toisen vuoden fysioterapiaopiskelijoiden ymmärrystä asiakkaan arvokkaasta kohtaamisesta asiakasohjauksessa ja sitä kautta tukea tulevien ammattilaisten ammatti-identiteetin kehittymistä sekä kehittää asiakaslähtöistä ohjauksen laatua ja vaikuttavuutta (taulukko 2). (Vrt. Pupita-Mattila 2007, 12; 2020; Nicholls 2018, luku 9, Education; Morris 2019; Mustajoki 2020, 15–25, 254–275; De la Casa Almeida ym. 2022; OAMK 2022a; 2022b.) Opetusmateriaali tulee toimimaan osana Opettaminen ja ohjaaminen -opintokokonaisuutta, joka sisältää OAMK:n opetussuunnitelman mukaisesti opettamisen ja ohjaamisen perusteita viiden opintopisteen verran (OAMK 2022a).

Tuotettu vuorovaikutuksellinen opetusmateriaali tehtävineen tulee olemaan käytettävissä niin lähikuin etäopetuksessa. Opettajan pitämän luennon pohjaksi tarkoitettu opetusmateriaali sisältää luento-osuuden arvokkaasta kohtaamisesta sekä case –harjoituksia kokemuksellisen oppimisen tueksi. Näiden avulla opiskelija pääsee teorian perusteella kehitettyjen ajattelumallien sekä omien kokemuksiansa kautta testaamaan uuden tiedon soveltumista käytännön tilanteeseen (taulukko 2). (Vrt. Nicholls 2018, luku 9, Education; Morris 2019; Mustajoki 2020, 15–25, 254–275; De la Casa Almeida ym. 2022; OAMK 2022a; 2022b.)

Lopullisen tuotteen laatu muodostuu sen ominaisuuksien ja piirteiden summana, mikä toimii perustana tyydyttämään tilaajan ja tekijöiden tuotteelle asettamat teoreettiset ja toiminnalliset vaatimukset. Asiakastyytyväisyyttä voidaan mitata esimerkiksi kysymällä projektin alussa tilaajan tärkeimpänä pitämiä kriteereitä projektin onnistumiseksi, jolloin projektin lopussa voidaan kysyä, kuinka nämä kirjatut tekijät onnistuttiin saavuttamaan (taulukko 2). Asiakastyytyväisyyskyselyn hyödyn kannalta, on tärkeää huomioida, että määritellyt kriteerit ovat jollain tavoin mitattavissa esimerkiksi käytettävyyden ja toiminnallisuuden osalta. Opinnäytetyöprosessin alussa asetetaan tilaajan ja tekijöiden tavoitteet itse projektiprosessille sekä lopputuotteelle (taulukko 2). Asiakastyytyväisyyttä tullaan arvioimaan prosessin lopussa sekä tilaajan että tekijöiden toimesta niin itse opinnäytetyöprosessin kuin lopullisen tuotteen eli opetusmateriaalin osalta. (Vrt. Smolander 2022.)

Opinnäytetyöntekijöiden oppimistavoitteina oli luotettavan tutkimus- ja teoriatiedon etsiminen sekä viitekehysten rakentaminen hyödynnettäväksi laadukkaan opinnäytetyön muotoon (taulukko 2). Tavoitteenamme oli myös oppia rakentamaan käytännössä toimivaa ja opiskelijoita positiivisesti herättävää opetusmateriaalia, jota voimme mahdollisesti hyödyntää tulevaisuudessa yhdessä opinnäytetyömme kanssa tulevissa työyhteisöissämme. Opinnäytetyöprosessi tarjosi meille myös ai-

nutlaatuksen mahdollisuuden tarkastella omia ohjaustapojamme sekä syventää tutkitun tiedon valossa ohjausosaamistamme arvokkaan kohtaamisen ja dialogisen vuorovaikutuksen mahdollistajina. (Vrt. Oulun ammattikorkeakoulu 2014; Airaksinen ym. 2022, 75.)

TAULUKKO 2. Projektiprosessille asetetut tavoitteet

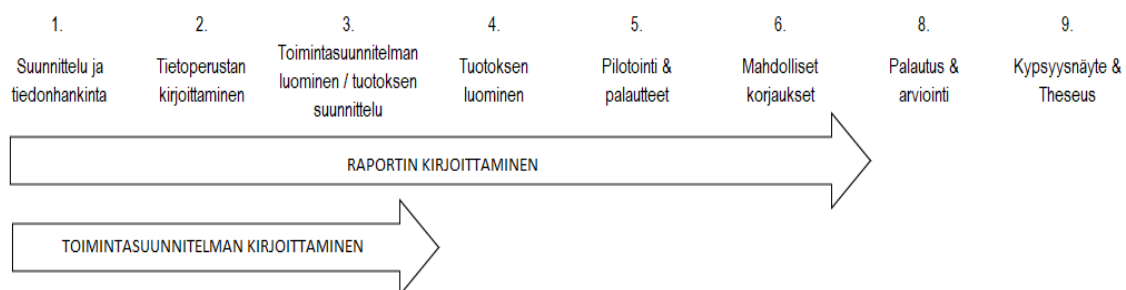
	Tavoite	Tavoitteen tärkeys
1	Opetusmateriaalin (tuotos) rakentaminen Opettaminen ja ohjaaminen -opintokokonaisuuteen soveltuvaksi. Opetusmateriaali on laajuudeltaan 0,5 op	5
2	Suunnittelussa kohderyhmän huomioiminen.	5
3	Tuotoksella laajennetaan ja kehitetään opiskelijoiden ymmärrystä arvokkaasta kohtaamisesta asiakasohjauksessa.	5
4	Tuotoksella tuetaan tulevien ammattilaisten ammatti-identiteetin kehittymistä yksilöinä ja ryhmässä.	5
5	Tuotoksella kehitetään tulevien ammattilaisten asiakaslähtöistä ohjauksen laatua ja vaikuttavuutta käytännön tasolla.	5
6	Prosessin eteneminen toimintasuunnitelman mukaisesti	5
7	Projektin aikataulussa pysyminen.	5
8	Opinnäytetyöprosessin aikana ajantasaiseen ja tutkittuun tietoon pohjautuvan luotettavan viitekehyksen rakentaminen.	5
9	Tuotos on laadukkaasti toteutettu vastaten opetusmateriaalin tarvematriisiin kirjattuihin tarpeisiin eikä sisällä kriittisen tason virheitä.	5
10	Tilaaajan asiakastyytyväisyys tuotteeseen.	5
11	Opinnäytetyöprosessin arviointikriteerien huomioiminen.	5
12	Tekijöiden tyytyväisyys tuotokseen.	5

Projektioorganisaatio on projektia varten muodostettu tarkoituksenmukainen organisaatio, jonka henkilöt ovat projektissa mukana projektille määrätyn ajan. Projektioorganisaatiomme koostui kahdesta Oulun ammattikorkeakoulun fysioterapian tutkinto-ohjelman neljännen vuoden opiskelijasta. Me, Minna Ihanus ja Anna-Riikka Määttä, muodostimme yhdenvertaisen projektitiimin, jossa molemmilla oli yhdenvertainen vastuu projektin suunnittelusta, toimeenpanosta ja sen valvonnasta. Osallistuimme molemmat yhteistyöpalaveriin sekä kannoimme yhdessä vastuun aikataulun suunnittelusta ja siinä pysymisestä projektin toteutuksen aikana (ks. taulukko 3). Toimimme myös oikolukijoina toistemme tuottamalle tekstille luoden yhteisen kädenjäljen lopputulokseen. Projektioorganisaationa viestimme keskenämme sähköpostin välityksellä, lisäksi hyödynsimme puhelimen sovelluksia kuten WhatsApp, Zoom ja Teams yhteydenpitoon.

Projektiorganisaatiossamme tilaajan asemassa neuvon – ja palautteenantajina toimivat opettajat Marika Heiskanen ja Sanna Rantala, joiden kanssa tapasimme sovitusti säännöllisin väliajoin ohjaustapaamisten muodossa. Viestintä opettajien suuntaan tapahtui sähköpostin välityksellä sekä jakamalla Word-tiedosto OneDriven välityksellä. Opinnäytetyömme vertaisarvioijina toimivat muutoin opinnäytetyöprosessimme ulkopuoliset henkilöt, jotka ovat vastaavassa ympäristössä työskenteleviä ja arvioitavan aihepiirin asiantuntijoita. He arvioivat tuottamaamme tuotosta ja kirjallista raporttia kriteeriperusteisesti. Opinnäytetyömme vertaisarvioivat olivat määrättyjä fysioterapian tutkinto-ohjelman vastaavassa tilanteessa olevia opiskelijoita. (Vrt. Oulun ammattikorkeakoulu 2014; Pelin 2020, 51–57; Oulun ammattikorkeakoulu 2022d; Airaksinen ym. 2022, 176–178; Opetushallitus 2022b.)

## 5.2 Opinnäytetyön suunnittelu


Opinnäytetyö aloitettiin suunnittelutyön (kuvio 9) ideointivaiheella jo marras-joulukuussa 2021, minkä jälkeen ajatuksia vaihdettiin eri toimijoiden kanssa mahdollisesta yhteistyöstä. Helmi-kesäkuun 2022 aikana käynnistettiin opinnäytetyön teoreettista viitekehystä varten materiaalin kerääminen (kuvio 9; taulukko 3) sekä sen työstäminen opinnäytetyökriteerien mukaisesti. Opiskelijat osallistuivat erilaisiin opinnäytetyötä koskeviin työpajoihin sekä työkohtaiseen ohjaukseen. Teoreettisen viitekehysten muodostaminen vaikutti suuresti myös suunnitteluprosessiin kirkastaen opinnäytetyön tarkoitusta ja tavoitetta. Viitekehysten kehittämisessä hyödynnettiin Oulun ammattikorkeakoulun opettajien sekä ulkopuolisten fysioterapia- ja informaatioalan ammattilaisten asiantuntijuutta. Oulun ammattikorkeakoulun kirjaston henkilöstön asiantuntijuutta hyödynnettiin laadukkaam tiedon löytämiseksi. Toiminnallisen opinnäytetyön suunnitelma kirjoitettiin syyskuun aikana ja annettiin arvioitavaksi opettajille syyskuun lopulla.



KUVIO 9. Opinnäytetyön vaiheet

Huomioimme toiminnallisen opinnäytetyömme kustannusten arvioinnissa projektisuunnittelun ja -hallinnan periaatteet arvioiden projektin aiheuttamat välittömät kustannukset, mahdolliset yllättävät kustannukset sekä hallinnolliset yleiskustannukset. Näiden perusteella kustannussuunnittelussa arvioitiin, ettei toiminnallisesta opinnäytetyöstämme tulisi koitua ulkopuolisia kustannuksia. Suunnitelman kirjoittamisen ja hyväksymisen jälkeen edettiin toteuttamisvaiheeseen (kuvio 9; taulukko 3) eli tuotoksen luomiseen. (ks. Pelin 2020, 69–79; Airaksinen ym. 2022, 18.) Tässä vaiheessa jatkoimme teoreettisen tietoperustan luomista laajentaen ja syventäen sitä, jotta pystyimme poimaan opetusmateriaalin luomisen kannalta parhaat käytännöt ja avainasiat talteen. Teoriaperustaa kerätessämme havaitsimme joidenkin asiasanojen kuten ‘arvot’ ja ‘arvokas kohtaaminen’ rajallisen lähdesaatavuuden, kun taas toisten osalta kuten ‘vuorovaikutus’ ja ‘kokemuksellinen oppiminen’ harjaannuimme tiedon rajaamisessa aihealuettamme koskevaksi.

TAULUKKO 3. Opinnäytetyön suunniteltu aikataulu

AIKATAULU					
2022	TAMMI-ELOKUU	ELO-SYYSKUU	SYYS-LOKAKUU	MARRASKUU	JOULUKUU
OPINNÄYTETYÖN VAIHEET	Aiheiden suunnittelu  Tiedon hankinta x Kirjaston tiedonhaku x Kirjalliset lähteet x Verkkolähteet	Lopullisen toimintasuunnitelman kirjaaminen	Opinnäytetyön toiminnallisen tuotoksen suunnittelu ja luominen	Opetusmateriaalin pilotointi ja toimeksiantajan kommentit  Mahdolliset korjaukset  Pohdinnan kirjoittaminen	Opinnäytetyön viimeinen tarkastelu  Opinnäytetyön esitys ja palautus  Kypsyysnäyte  Vertaisarviointi
					

Projektin suunnitteluvaiheessa tehtiin riskien arviointi sekä suunniteltiin toimenpiteet riskien hallitsemiseksi riskianalyysitaulukon avulla (taulukko 4). Riskeistä haasteellisimmaksi osoittautuivat opinnäytetyön kirjoittaminen tekijöiden muiden töiden ohella sekä opinnäytetyön tekijöiden ja perheenjäsenten sairastelut. Aikataulujen yhteensovittaminen oli ajoittain haasteellista, sillä huomioon tuli ottaa myös opinnäytetyön tekijöiden perheenjäsenten aikataulut. Opinnäytetyön tekijät pystyivät joustamaan ja kirjoittamista jaettiin ja aikatauluja muokkailtiin tarpeen mukaan. Ennakoimattomaksi riskiksi osoittautui työn imu ja välillä opinnäytetyön parissa saattoikin mennä aamun puolelle saakka. Toki se osoittaa tekijöiden sitoutumisen lisäksi työn aiheen mielenkiintoisuutta ja mielekkyyttä.

TAULUKKO 4. Riskianalyysitaulukko (vrt. Pelin 2020, 220)

RISKIEN KUVAUS	TODENNÄKÖISYYS	VAKAVUUS	UHKAAVUUS	TOIMENPITEET RISKIEN HALLITSEMISEKSI
<b>TOIMINTAAN LIITTYVÄ</b>				
Kommunikaatio-ongelmia	kohtalainen	kohtalainen	pieni	laaditaan selkeä toimintasuunnitelma, avoin keskusteluyhteys
<b>AIKATAULUUN / TYÖSUUNNITELMAAN LIITTYVÄT</b>				
Työvaiheiden kestot ja työ määrä väärin arvioitu	kohtalainen	kohtalainen	kohtalainen	Mahdollisimman realistinen arviointi yhdessä projektio rganisaation kanssa
Yhteensopimattomat aikataulut	suuri	kohtalainen	kohtalainen	Riittävän aikaiset ilmoitukset tekijöiden välillä, aikataulun muuttaminen
Aikataulusta lipeäminen	pieni	siedettävä	pieni	Aikataulun uudelleen sovittaminen, yhteiset pelisäännöt
<b>HENKILÖSTÖÖN LIITTYVÄT</b>				
Projektia tehdään muiden töiden ohella	suuri	kohtalainen	kohtalainen	Tasa-arvoinen työnjako, väljyys aikataulutukseen, riittävä lepo
Opinnäytetyön tekijät sairastelevat, tulee muita poissaoloja	suuri	kohtalainen	kohtalainen	Aikataulun uudelleen sovittaminen, työnjaon tarkastaminen
Vastuita ei ole jaettu selkeästi	pieni	pieni	pieni	Jaetaan vastuut heti tehtävien kohdalla
<b>TEKNIikkaAN LIITTYVÄT</b>				
Dokumentit tuhoutuvat	pieni	katastrofaalinen	siedettävä	Varmuuskopiointi, OneDriveen dokumenttien lataaminen
Dokumenttien epäyhteensopiva ulkoasu	suuri	pieni	siedettävä	Sovitaan etukäteen säännöistä, OAMK ohjeiden mukaisesti
Tekijät käyttävät eri ohjelmia tai käyttöjärjestelmiä	suuri	pieni	siedettävä	Sovitaan ulkoasusta ja käytettävistä tiedostoyypeistä
Tekniikan hajoaminen	pieni	vakava	siedettävä	Varmuuskopiointi, OneDriveen dokumenttien lataaminen
<b>SIDOSRYHMIIN LIITTYVÄT</b>				
Vähäinen viestintä koko projektio rganisaation välillä	suuri	siedettävä	siedettävä	Viestintäsuunnitelman laatiminen
Toimeksiantajien luopuminen projektista	kohtalainen	siedettävä	siedettävä	Toimeksiantajan vastuu toimia heille annettujen ohjeiden mukaisesti muutostilanteissa

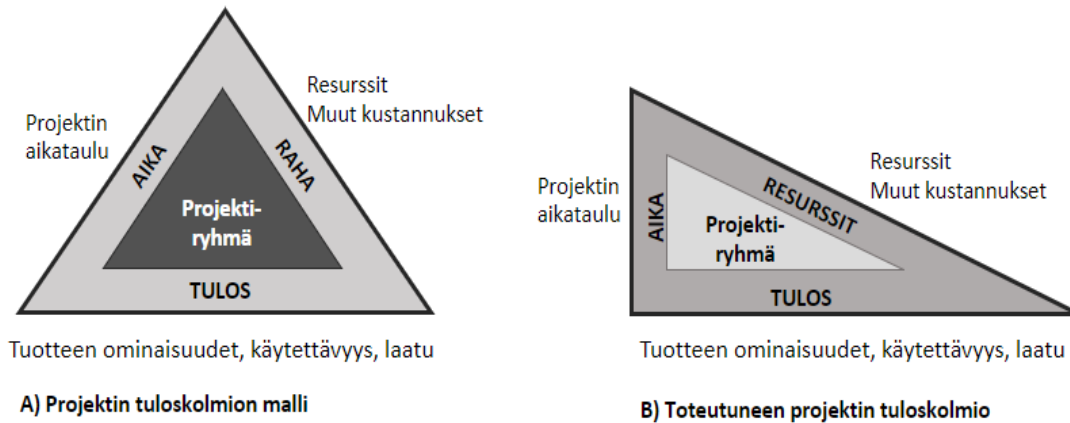
### 5.3 Opinnäytetyön toteutus ja raportointi

Opinnäytetyön tuotoksen eli opetusmateriaalin luominen aloitettiin teoreettisen viitekehyksen hahmottamisen myötä (kuvio 9; taulukko 3). Opetusmateriaali pohjautuu tutkittuun tietoon ja se luotiin osaamis- ja laatutavoitteet sekä laatukriteerit huomioiden. Case-harjoituksia varten muodostettiin työelämälähtöisiä asiakas- ja ammattilaistaustoja, joiden osalta hyödynnettiin opinnäytetyöntekijöiden omia sekä kollegoiden luvalla jaettuja kokemuksia. Taustojen muodostuksessa huomioitiin henkilöiden yksityisyyden suoja, joten niistä ei ole ketään yksittäistä henkilöä tai tilannetta tunnistettavissa. Myös luentomateriaalin toteutuksessa on tärkeää huomioida työelämälähtöisyys sekä materiaalin käytettävyyden, minkä vuoksi kommenttikierros tilaajalla suunniteltiin osaksi tuotoksen toteutusprosessia. Lisäksi materiaalin pilotointi ja sen pohjalta tapahtuva arviointi suunniteltiin tapahtuvaksi ennen lopullista raportointia. (Vrt. Pelin 2020, 87–117; Airaksinen ym. 2022, 12.)



Opetusmateriaalin luominen tapahtui täysin opiskelijoiden toimesta ennen tilaajan kommenttikierrosta. Opinnäytetyöhön hankitun tietoperustan avulla oli kohtuullisen käytännöllistä luoda myös teoreettista opetusmateriaalia. Lisäksi huomioiden kokemuksellisen oppimisen oppimiskäsityksenä ja teoriapohjan luonnin aikana omatut uudet opit yhdistettynä aiempiin, oli meille hyvin luonnollista soveltaa aktiivisen oppimisen periaatteita opetusmateriaalia rakentaessa. Pyrimme huomioimaan tehtävissä käytännöllisyyden sekä sovellettavuuden jokaisen opiskelijan omaan tilanteeseen, sillä ammatillisen ja henkilökohtaisen kasvun tukeminen osana oppimisprosessia oli meille tärkeä aspekti ja lähtökohtana jo opinnäytetyön suunnittelun asteella. Halusimme myös noudattaa laadukkaan e-oppimisen periaatteita ja tuottaa visuaalisesti miellyttävää materiaalia, joka osoittautuikin aikaa vieväksi prosessiksi. Voimme kuitenkin olla ylpeitä lopputuloksestamme ja iloisia siihen käyttämästämme ajasta toivoen sen edistävän tulevien fysioterapeuttiopiskelijoiden aktiivista oppimista.

Suunnitelman kustannusarvion mukaisesti opinnäytetyöstä ei syntynyt ulkopuolisia kustannuksia (kuvio 10). Opiskelijoiden työskentely kuului opintoihin osana opinnäytetyöprosessia, joista tulee opintopisteiden muodossa merkintä opintorekisteriin. Toimeksiantajana ja opinnäytetyön ohjaajina toimivat Oulun ammattikorkeakoulun fysioterapian tutkinto-ohjelman lehtorit Marika Heiskanen ja Sanna Rantala. Heidän käyttämästään ajasta nousevat kustannukset ovat resursoitu opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin ohjaamiseen. Projektissa toteutettavan opetusmateriaalin on tarkoitettu toimivan opettajaa helpottavana lisämateriaalina, eikä sen näin ollen tulisi aiheuttaa tulevaisuudessa lisäkustannuksia opettajalle eikä tunneille osallistuville opiskelijoille. Toki, mikäli opettaja haluaa osana interaktiivista opetustilannetta hyödyntää esim. rooli-vaatetusta, voi tämän hankkimisesta aiheutua lisäkustannuksia, jotka ovat tutkinto-ohjelman sisäisesti arvioitavissa ja resursoitavissa. (Vrt. Pelin 2020, 155–169; Smolander 2022.)



KUVIO 10. Projektin tulostriangelmalliin (A) verrattuna toteutuneen projektin tulostriangelmallissa (B) on näkyvissä muuttuneina osatekijöinä aika ja resurssit (pohjautuu Smolander 2022)

Aikataulun seurannasta, materiaalin itsearviointista ja tilaajalle raportoinnista olimme opinnäytetyöntekijöinä itse vastuussa. Opinnäytetyöprosessiin ei ollut sidottuna rahallisia resursseja, mutta opinnäytetyön tekijöiden työpanos voidaan pitää suoraan verrannollisena rahalliseen resurssiin. Koska aikataulu oli tiukka, nousi opinnäytetyöntekijöiden työpanos keskeiseksi laadukkaan loppu-tuotteen tuottamisessa (kuvio 10). Opinnäytetyön aikataulullisesta edistymisen seurannasta olivat osaltaan vastuussa myös opinnäytetyönohjaajat, joiden kanssa tapasimme säännöllisesti ja sovitusti aikataulut huomioiden. Opinnäytetyön sisällön seurannasta ja arvioinnista olivat meidän opiskelijoiden lisäksi osavastuussa opinnäytetyönohjaajat sekä tilaaja, joiden tehtävänä oli tuoda esiin huomaamansa virheet sekä kehitysehdotukset opinnäytetyöntekijöiden heille raportoimaan materiaaliin. Opinnäytetyöntekijöinä olimme siis täydessä raportointivastuussa sekä opinnäytetyön ohjaajille että tilaajalle. (Vrt. Pelin 2020, 307–318; Airaksinen ym. 2022, 67.)

Kirjoitimme opinnäytetyön raporttia vähitellen koko projektin ajan ja vaiheittain tutkivan tekemisen rinnalla. Toimintasuunnitelmaan kirjattua teoriaa hyödynsimme myös raportissamme. Koko opinnäytetyöprosessin aikana kirjoitimme vapaamuotoista työpäiväkirjaa sisältäen prosessin aikana tulleita ajatuksia, ideoita, kritiikkiä, vastauksia, tunteita ja kaikkea muuta mahdollista mitä opinnäytetyön eri vaiheissa nousi esiin. Raportin Pohdinta –osio kirjoitettiin vasta tuotoksen valmistumisen ja toimeksiantajan palautteen jälkeen ja tähän hyödynsimme myös koko prosessin aikana pitämämme työpäiväkirjaa edellä mainituista asioista. (Vrt. Pelin 2020, 307–318; Airaksinen ym. 2022, 67.)

Lopullinen toiminnallisen opinnäytetyömme tuote arvioitiin laatukriteerit huomioiden opinnäytetyön ohjaajien ja tilaajan toimesta (vrt. Smolander 2022; Pelin 2020, 308–311.). Lisäksi hyödynsimme tuotetestaukseen pilotointivaiheessa opiskelijoita, joilta saimme laadullista palautetta ja pystyimme vielä tehdä tarkennuksia itse tuotteeseen käytettävyyden näkökulmasta (vrt. Pelin 2020, 308–311).

## 6 PROJEKTIN ARVIOINTI

Projektin loppuarvioinnissa selvitetään projektista syntyneitä tuotteita, tuloksia ja vaikutuksia sekä sitä, miten kokonaisuudessaan projektityöskentely on onnistunut. Loppuraportin tarkoituksena on antaa organisaatiolle arvokasta tietoa projektin prosessista edistää seuraavan projektin tehokkaampaa toteutusta. Loppuarvioinnissa pohditaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Mitä projekti sai aikaan? Olivatko valitut toimintatavat tarkoituksenmukaisia ja tavoitteiden saavuttamista tukevia? Toteutuivatko projektille asetetut tavoitteet? (Ks. Suopajarvi 2013, Luku 4, 5; Pelin 2020, 316; Smolander 2022.)

Loppuarviointi palvelee lopullisen raportin kirjoittamista ja antaa tietoa projektin toiminnasta sekä tuotoksen vaikuttavuudesta. Projektin arviointia voidaan toteuttaa projektin tekijöiden omana itsearviointina tai ulkopuolisen toteuttamana arviointia eli ulkoisena arviointina. Vaihtoehdot eivät sulje toisiaan pois vaan joskus projekti toteuttaa itsearviointia ulkoisen arvioinnin rinnalla. Arviointia voi olla joko formatiivista tai summatiivista, jolloin formatiivinen arviointi kohdistuu projektin etenemisen arviointiin ja summatiivinen puolestaan keskittyy projektilla aikaansaatuisten tulosten ja vaikuttavuuden arviointiin. Projektipäällikön ja ryhmän tulee saada palaute loppuraportista ammatillinen kehitys huomioiden. (Ks. Suopajarvi 2013, Luku 4, 5; Pelin 2020, 316; Smolander 2022.)

Mm. laadunarvioinnilla eli auditoinnilla, tulosvastuuarvioinnilla, itsearviointilla eli sisäisellä arvioinnilla sekä vertaisarviointilla ja ulkoisella arvioinnilla on arvioitu koulutuksen vaikuttavuutta niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Auditointia varten yksikköön saapuu auditointiryhmä yksikön ulkopuolelta toimittamaan riippumatonta ja järjestelmällistä laadunarviointia. Auditointitoiminnan tavoitteena Suomessa on luoda vahva laadukulttuuri suomalaisiin korkeakouluihin sekä tukea niiden kehittymistä vastaamaan eurooppalaisen laadunvarmistuksen periaatteita. (Saaranen ym. 2018, luku 21.)

Terveystieteiden koulutusta arvioitaessa käytetään usein akkreditointia, mikä on osa tulosvastuuarviointia. Sen tarkoituksena on mm. selvittää, tarjoaako koulutusohjelma riittävän hyvät puitteet oppimiselle ja tavoitteiden saavuttamiselle sekä arvioida koulutuksen tavoitteita, sisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimateriaalia, oppimistuloksia ja arviointikäytänteitä. Arvioinnin kohteena ei ole koulutuksen järjestämisestä vastaava yksikkö, vaan kulloinkin tarkastelun kohteena olevat opinnot,

joita arvioidaan vain suhteessa asetettuihin kriteereihin, eikä suhteessa muihin saman alan opintoihin. (Saaranen ym. 2018, luku 21.)

Sisäinen arviointi eli itsearviointi voi tapahtua esimerkiksi keräämällä tietoa kyselyiden tai haastatteluiden muodossa opiskelijoilta ja opettajilta. Itsearviointi voi toimia oppimisen kehittämisen välineenä sekä sitä voidaan käyttää analyttisenä ja reflektiivisenä pohdintakeinona suhteessa omaan toimintaan. Tuloksia voidaan mahdollisesti oman yksikön tarkastelun jälkeen verrata myös muihin vastaaviin yksiköihin ja organisaatioihin. (Ks. Saaranen ym. 2018, luku 21; Opetushallitus 2022b.)

Vertaisryhmän tekemää arviointia kutsutaan vertaisarvioinniksi, jolloin vertaisarvion suorittavat henkilöt ovat organisaation ulkopuolisia, vastaavassa ympäristössä työskenteleviä ja arvioitavan aihepiirin asiantuntijoita. Vertaisarvioivat henkilöt siis arvioivat havaintojen perusteella organisaation tuottamaa tuotosta ja kirjallista raporttia. Vertaisarviointi on kriteeriperusteista ja sen pohjalta on tarkoitus antaa yksikölle myös palautetta ja kehittämisideoita. Ulkoinen arviointi puolestaan toteutuu organisaation ulkopuolisista asiantuntijoista, jonka jäsenet eivät ole koskaan osallistuneet arvioitavan toiminnan suunnitteluun, ohjaukseen tai resurssointiin. (Ks. Saaranen ym. 2018, luku 21; Opetushallitus 2022b.)

## **6.1 Opetusmateriaali-tuotoksen arviointi**

Tuotoksen arviointivaiheessa kerätään tietoa toteutusvaiheen suorituksista sekä tehdään tiedon arviointia asetettujen kriteereiden perusteella. Tässä vaiheessa on myös hyvä reflektoida valitun opetustyylin ja sen mukaisten opetusstrategioiden toiminnallisuus kyseisessä opetustapahtumassa. Arvioinnin pohjalta voidaan tehdä soveltavia päätöksiä koskien esimerkiksi opetustyyliä, aikataulua tai opetusmateriaalia. (Ks. Ilomäki 2012; Opetushallitus 2022a.)

Opinnäytetyön toiminnalliselle tuotokselle asetettiin yhdessä tilaajan kanssa laadullisiksi tavoitteiksi seuraavat: tutkittuun tietoon pohjautuva, opetussuunnitelmaan soveltuva, visuaalisesti miellyttävä sekä ajaton, hyödynnettävissä tulevina vuosina. Lisäksi opetusmateriaalin tavoitteena oli soveltua niin lähi- kuin etäopetukseen. Mielestämme opetusmateriaali on onnistunut ja se on täyttänyt kaikki sille asetetut tavoitteet. Opetusmateriaalista kehittyi jopa parempi kuin olimme opinnäytetyön toimintasuunnitelmassa ideoineet tiukasta aikataulupaineesta huolimatta.

Opetusmateriaalin kattava tietoperusta kerättiin useista, monipuolisista, laadukkaista ja pääosin tuoreista ammatillisista ja kansainvälisistä julkaisuista, kirjoista sekä kansallisista ja kansainvälisistä tutkimuksista. Pedagogiset ja oppimateriaalin laatuun vaikuttavat ratkaisut perusteltiin huolellisesti useisiin laadukkaisiin lähteisiin tukeutuen. Opetusmateriaalin osaamistavoitteet peilattiin tarkasti vastaamaan opetussuunnitelman tavoitteita, jotta tuotettu materiaali on linjassa muun opettaminen ja ohjaaminen –opintojakson kokonaisuuden kanssa. Tilaaajille annettujen käyttöoikeuksien myötä opetusmateriaalia on mahdollista päivittää ajantasaiseksi sekä jatkojalostaa laajemmaksi tai suppeammaksi opetuksen muuttuvien tarpeiden mukaan.

Opetusmateriaalin tärkein opiskelijoita aktivoiva osio oli vuorovaikutuksellinen case –harjoittelu. Case –tapauksia luotiin kymmenen kappaletta, jotka suunniteltiin vastaamaan mahdollisimman lähelle työelämän todellisia tilanteita. Asiakkaiden ja fysioterapeuttien tilanteet tapauksiin olivat keksittyjä, mutta ideoita saatiin opinnäytetyön tekijöiden omista ja kollegoiden työelämän kokemuksista. Tapaukset kirjattiin erillisille Word –tiedostoille, joiden käyttöoikeudet annettiin opinnäytetyön tilaajalle. Case –harjoitukset luotiin mahdollistaen opiskelijoiden osallistuminen niin lähi- kuin etäopetuksessa esimerkiksi Zoom –sovelluksessa toteutettavaksi. Etäopetuksessa toteutettavat case –harjoitukset eivät mahdollista opiskelijoiden fysioterapeuttista tutkimista fyysisesti kuten lähikontaktissa, mutta kohtaamiselle tärkeät ominaispiirteet ja näistä saadut kokemukset ovat mahdollista saavuttaa etätoteutuksenakin, kuten nykyään toteutetaan etäyhteyksin fysioterapeuttista kuntoutusta (Ks. Salminen & Hiekkala 2019, 9).

Tämän opinnäytetyön tuotoksen eli opetusmateriaalin case-harjoitusten ohjausta ja harjoittelua pilotoitiin ns. sokkona kolmannen vuosikurssin opiskelijoilla. Pilotointi tapahtui lehtori Sanna Rantasen toimesta hänen opettamallaan Lasten ja nuorten fysioterapia –opintojaksolla. Opetus toteutettiin etänä Zoomin välityksellä. Opiskelijoilta ja toimeksiantajalta kysyttiin palautetta tehtävien asettelusta sekä harjoittelun kokemuksista. Opettajan näkökulmasta case –harjoitukset aktivoivat opiskelijoiden oppimista ja oppimista tapahtui laajemmin ja syvemmin paitsi arvostavasta kohtauksesta, myös muista aihepiireistä. Muutama case –harjoitus aiheutti opettajan havaintojen mukaan opiskelijoissa valtavasti lisäkysymyksiä ja näillä ryhmillä olikin vaikea päästä työskentelyn alkuun. Opettajan kertoman mukaan, hänen tuli tukea, kannustaa, lohduttaa ja tuupata opiskelijoita eteenpäin hämmennyksen ja turhautumisen yli. Vaikka osassa case –harjoituksista haasteita esiintyikin, opiskelijat vaikuttivat opettajan näkökulmasta kokeneen harjoitukset kaiken kaikkiaan mielekkäiksi.

Opiskelijoiden palautetta ja ajatuksia kerättiin case –harjoittelusta anonymisti pienryhmäkohtaisesti. Palaute ja sitä koskeva case –tapaus pystyttiin yhdistämään, jotta tarvittavat muutokset case –tapauksiin palautteiden pohjalta oli mahdollista tehdä. Palautteet annettiin kokonaisuudessaan nimettöminä. Harjoitusten tapaukset herättivät opiskelijoissa niin hämmennystä, innostusta kuin mielenkiintoakin. Opiskelijat eivät olleet aiemmin vastaavanlaisia case –harjoituksia opinnoissaan harjoitelleet. Osalle opiskelijoista harjoitus aiheutti ahdistusta ja he kokivat, etteivät päässeet tehtävissään eteenpäin. Näissä tapauksissa opettajan fasilitoiva lisäohjeistus, tuki ja kannustaminen korostuivat. Opiskelijat kokivat, että harjoitus kehitti heidän reflektiotaitojaan sekä harjoituksissa esiintyvät termit kertaantuivat. Osa opiskelijoista koki case –harjoittelun opettavaisena ja käytännönläheisenä. Osalle tehtävät aiheuttivat jännitystä, mutta tästä ylipäästyään opiskelijat kokivat työskentelyn mukavana, innostavana ja rentona.

Tehtävänannossa koettiin tulkinnanvaraisuutta, osalle tehtävänanto oli selkeää, osa koki, että ”punainen lanka” puuttui asiakkaan, fysioterapeutin ja havainnoijan välillä. Mikäli tutkimista ei tehtävässä vaadittu, opiskelijat kokivat etänä työskentelyn helppona. Osa koki, että työskentely etänä antoi rauhan ja kaikilla ryhmillä oli selkeä tila missä toimia kuin, että kaikki pienryhmät olisivat harjoitelleet samassa luokkatilassa. Opiskelijoista osa oli kuitenkin sitä mieltä, että heittäytymisen kannalta harjoittelu olisi ollut parempi toteuttaa lähiopetuksena. Pienryhmässä työskentely koettiin pääsääntöisesti sujuvana ja luontevana aiheuttaen paljon keskustelua ja pohdintaa, vaikkakin vähemmistö osa koki keskustelun ryhmässä väkinäiseksi. Aktiivinen tekeminen ryhmässä koettiin mukavaksi. Osa koki, että tehtäviä varten opiskelijoilla itsellään tulisi olla enemmän osaamista. Kuitenkin case –harjoittelu aktivoi opiskelijoita osallistumaan ja oppimista koettiin tapahtuvan ryhmäläisten palautteen ja ohjeiden mukana. Palautteista kävi ilmi, että vastaavanlaisia oppimiskokemuksia toivottiin enemmän opinnoissa.

Niin tilaajan kuin opiskelijoiden palautteiden pohjalta tehtiin tarvittavat muutokset case-harjoituksiin ennen lopullisen tuotoksen luovuttamista tilaajalle. Tekijöiden keskinäinen kriittinen itsearviointi on tapahtunut paljolti oman pohdinnan kautta hyödyntäen myös ammatillisten kollegoiden vertaisarviointia, eritoten case-tapausten sisältöihin. Opinnäytetyön tekijöiden väliset kriittiset keskustelut opinnäytetyön sisällön linjasta ja laadukkuudesta sekä oman oppimisen peilaaminen opinnäytetyön aiheeseen ovat ohjanneet prosessia yhdessä opinnäytetyön ohjaavien opettajien kommentoinnin kanssa.

Lopuksi suoritettiin alussa suunnitellun tarvematriisin pohjalta toteutumisen arviointi (taulukko 5) niin tilaajan kuin itse tekijöiden omasta tuotoksesta arvioimana.

TAULUKKO 5. Tarvematriisin toteutumisen arviointi

SUUNNITELMA				TOTEUTUKSEN AR- VIOINTI	
	Tarve	Tärkeys	Kenen tarve?	Tekijöiden oma arvio	Tilaajan arvio
1	Oppimista aktivoiva	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
2	Vuorovaikutuksellisuus	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
3	Visuaalisesti miellyttävä	3	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
4	Ajaton	4/5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
5	Oppimisympäristön helppokäyttöisyys	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
6	Opetussuunnitelmaan soveltuva	5	Opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
7	Lähiopetusmahdollisuus	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	4	5
8	Epäopetusmahdollisuus	3	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
9	Todellisiin työelämän ongelmiin ja tilanteisiin pohjautuvat case -harjoitukset	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
10	Ajantasaiseen ja tutkittuun tietoon pohjautuva teorian materiaali	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
11	Uuden tiedon soveltuminen käytännön tilanteeseen	4/5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
12	Opetusmateriaalin rakentaminen vastaamaan 0,5 op	4	Tilaaja, tekijät	4/5	5
13	Luotettavan tutkimus- ja teorian tiedon etsiminen	5	Tekijät	5	5
14	Laadukas viitekehys	5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
15	Opetusmateriaalin rakentamisesta oppiminen	4/5	Tekijät	4/5	5
16	Omien ohjaustapojen tarkastelu	3	Opettaja, tekijät	4/5	5
17	Lähdeviitteiden asianmukainen merkintä	4/5	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	5	5
18	Kansainvälisyys	3	Opiskelija, opettaja, tilaaja, tekijät	4/5	5



## 6.2 Projektiprosessin arviointi

Opinnäytetyön tekijöinä tarkastelimme oman oppimisemme edistymistä koko prosessin ajan suhteessa itse opinnäytetyöprosessille asettamiimme oppimistavoitteisiin sekä yhdessä määrittelemiimme opinnäytetyön tavoitteisiin. Lisäksi huomioimme jatkuvassa itsearvioinnissa OAMK:n asettamat opinnäytetyön osaamistavoitteet ja arviointikriteerit, pohtien opinnäytetyömme ansioita ja kehittämiskohteita sekä arvioiden aiheen valintaa ja suunnittelua, kirjallista raportointia sekä kokonaisprosessin etenemistä ja onnistumista. Opinnäytetyön loppuvaiheessa tehty kypsyysnäyte ja kirjallinen itsearviointi olivat myös osa oman oppimisemme tarkastelua koko opinnäytetyöstä ja sen prosessista. Opinnäytetyön kokonaistuotoksen arvioivat meidän lisäksi opinnäytetyön ohjaajat sekä vertaisarvioijat. (Ks. OAMK 2022c.)

Opinnäytetyöntekijöiden oppimistavoitteina olivat luotettavan tutkimus- ja teorian tiedon etsiminen sekä viitekehysten rakentaminen hyödynnettäväksi laadukkaana opinnäytetyön muotoon. Tavoitteenamme oli myös oppia rakentamaan käytännössä toimivaa ja opiskelijoita positiivisesti aktivoivaa opetusmateriaalia, jota voisimme mahdollisesti myös hyödyntää tulevaisuuden työyhteisöissämme yhdessä opinnäytetyömme kanssa. Opinnäytetyöprosessi tarjosi meille myös ainutlaatuisen mahdollisuuden tarkastella omia ohjaustapojamme sekä syventää tutkitun tiedon valossa ohjausosaamistamme arvokkaan kohtaamisen ja dialogisen vuorovaikutuksen mahdollistajina. (Ks. Oulun ammattikorkeakoulu 2014; Airaksinen ym. 2022, 75.) Prosessi käynnistikin yllättävän paljon meissä tekijöissä itsessämme kriittistä oman ohjauksen seuranta ja arviointia peilaten opinnäytetyön viitekehukseen. Voidaan siis todeta tämän prosessin olleen ammatillisen kehittymisen polku tekijöille myös siinä mielessä.

Opinnäytetyön aihe oli molemmille opinnäytetyön tekijöille merkityksellinen ja koemme, että opetusmateriaali oli ja tulee olemaan hyödyllinen kohderyhmälle. Työ vaati paljon aikaa, mutta työskenntelymotivaatio pysyi hyvin yllä aiheen merkityksellisyyden ja mielekkyyden vuoksi. Yhteistyö niin opinnäytetyön tekijöiden kuin tilaajan eli OAMK:n kanssa luonnistui ongelmitta. Työtä jaettiin opinnäytetyöntekijöiden kesken omien osaamisalueiden ja kiinnostuksen kohteiden mukaan. Tämän lisäksi tekstiä kirjoitettiin myös yhdessä aina aikataulujen sovittua yhteen. Koimme, että työ määrä jakautui tasaisesti molempien tekijöiden välillä. Tavoitteenamme oli saada opinnäytetyö valmiiksi vuoden 2022 loppuun mennessä. Aikataulussa pysyttiin, mutta loppuvaiheessa projektia tuli kiire, mikä osaltaan johtui aikataulujen yhteensovittamisen haasteista ja perheenjäsenten sairasteiluista.

Opinnäytetyön suunnitteluvaiheeseen oli varattu riittävästi aikaa ja Opinnäytetyön toimintasuunnitelman kirjoittaminen onnistui hyvin. Keräsimme laajan tietoperustan sisältäen laadukkaita, monipuolisia lähteitä niin kansallisia kuin kansainvälisiä tutkimuksia, julkaisuja ja kirjallisuutta. Toimintasuunnitelmaan kirjasimme tarkasti prosessin vaiheet, aikataulun sekä arvion mahdollisista riskeistä, mikä helpotti prosessin etenemistä. Opinnäytetyönä tekijöinä ajatuksemme oli, että hyvin ja tarkoin suunniteltu toimintasuunnitelma vähentää työmäärää opinnäytetyöprosessin loppuvaiheessa. Toteutusvaiheeseen siirryttäessä tietoperustaa syvennettiin, minkä jälkeen aloitimme tuotoksen tekemisen. Tietoperusta tuki erinomaisesti itse tuotosta ja auttoi jäsentelemään tuotoksen sisältöä ja rakennetta johdonmukaisesti. Tuotoksen kokoaminen luonnistui yllättävän helposti ja siitä tuli opinnäytetyön tekijöiden mielestä visuaalisesti miellyttävä. Opinnäytetyön tekijät onnistuivat saavuttamaan niin opinnäytetyölle kuin tuotokselle asetetut tavoitteet kiitettävästi ja yli omien odotuksiensa. Koko projektiprosessille asetetut tavoitteet ja opinnäytetyön tekijöiden oma arvio toteutumisesta on esitetty taulukossa 6.

TAULUKKO 6. Projektiprosessille asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi.

SUUNNITELMA			TOTEUTUKSEN ARVIOINTI
	Tavoite	Tavoitteen tärkeys	Tekijöiden oma arvio
1	Opetusmateriaalin (tuotos) rakentaminen Opettaminen ja ohjaaminen -opintokokonaisuuteen soveltuva. Opetusmateriaali on laajuudeltaan 0,5 op	5	5
2	Suunnittelussa kohderyhmän huomioiminen.	5	5
3	Tuotoksella laajennetaan ja kehitetään opiskelijoiden ymmärrystä arvokkaasta kohtaamisesta asiakasohjauksessa.	5	5
4	Tuotoksella tuetaan tulevien ammattilaisten ammatti-identiteetin kehittymistä yksilöinä ja ryhmässä.	5	5
5	Tuotoksella kehitetään tulevien ammattilaisten asiakaslähtöistä ohjauksen laatua ja vaikuttavuutta käytännön tasolla.	5	5
6	Prosessin eteneminen toimintasuunnitelman mukaisesti	5	5
7	Projektin aikataulussa pysyminen.	5	5
8	Opinnäytetyöprosessin aikana ajantasaiseen ja tutkittuun tietoon pohjautuvan viitekehyksen rakentaminen.	5	5
9	Tuotos on laadukkaasti toteutettu vastaten opetusmateriaalin tarvematriisiin kirjattuihin tarpeisiin eikä sisällä kriittisen tason virheitä.	5	5

10	Tilaajan asiakastyytyväisyys tuotteeseen.	5	5
11	Opintinäytetyöprosessin arviointikriteerien huomioiminen.	4	4
12	Tekijöiden tyytyväisyys tuotokseen.	5	5

## 7 POHDINTAA

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa kokemuksellista opetusta tukeva opetusmateriaali fysioterapiaopiskelijoille arvokkaasta kohtaamisesta fysioterapeuttisessa ohjauksessa. Tuotettu opinto-osio oli laajuudeltaan 0,5 opintopistettä ja osa 12 opintopisteen laajuista opettaminen ja ohjaaminen –opintokokonaisuutta. Opetusmateriaali täytti kaikki sille asetetut tavoitteet. Työelämälähtöisyys ja opiskelijoiden työelämään valmistautuminen toteutui mielestämme erinomaisesti tässä työssä, mikä on myös yleisesti opinnäytetöiltä toivottavaa.

Opinnäytetyön tietoperustaa koostettaessa huomasimme, että tutkimustietoa arvokkaasta kohtaamisesta itse fysioterapeuttisessa ohjauksessa ei vielä paljon ole. Kotimaisia ja kansainvälisiä julkaisuja etsimme eri tietokannoista, kuten Duodecim Oppiportti, Google Scholar, Fysioterapia –lehti, Suomen Fysioterapeutit sekä Oulun ammattikorkeakoulun kirjaston tarjoamat tietokannat, kuten EBSCO, Cochrane Library, Ellibs, Elsevier ScienceDirect, Taylor & Francis Online, PEDro – Physiotherapy Evidence Database, Terveystieto ja Finna. Osallistuimme OAMK:n kirjaston tarjoamaan tietopalveluun kolmesti, josta saimme apua hakusanojen muodostamiseen ja tiedon etsimiseen. Tietoa etsimme kymmenillä eri hakusanoilla ja hakusanojen yhdistelmillä, jonka oletimme tuottavan enemmän suoraan aihepiiriin käytettävää tietoa. Yllätyimme siitä, että opinnäytetyön aihe olikin niin ainutlaatuinen, että se vaikeutti luotettavan ja tuoreen teoria- ja tutkimustiedon etsimistä aiheen ympäriltä. Tämän vuoksi tähän vaiheeseen prosessia aikaa kului alkuperäistä suunnitelmaa enemmän.

Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen emme aikataulullisista syistä pystyneet itse toteuttamaan koko opintojakson 0,5 op pilotointia. Tilaajan kanssa yhteistyössä ja tilaajan ohjaamana case –harjoitusten osalta pilotointi toteutui joulukuun alussa 2022. Tästä saimme palautetta kirjallisena sekä ohjaavalta opettajalta että harjoitteluun osallistuneilta opiskelijoilta pienryhmittäin. Tämän lisäksi ennakkomateriaali pilotoitiin eri alojen opiskelijoilla (yhteensä viisi henkilöä) marras-joulukuussa 2022, mistä saimme laadullista palautetta sähköpostikeskusteluiden muodossa. Koska koko opinto-osuus jäi yhtenä jatkuvana kokonaisuutena testaamatta opiskelijoilla käytännössä, jääme luonnollisesti odottamaan jännityksellä opettajan raportointia ensi kevään opettamisen ja ohjauksen opintojaksolta. Tämän kaltainen testaaminen olisi luonnollisesti lisännyt varmuutta materiaalin toimivuudesta kokonaisuutena ja syventävän oppimispolun toteutumisesta käytännön tasolla.

## 7.1 Ammatillinen kehitys

Oppimistavoitteenamme tässä opinnäytetyössä oli luotettavan tutkimus- ja teorian tiedon etsiminen sekä viitekehyksen rakentaminen hyödynnettäväksi laadukkaana opinnäytetyön muotoon. Opinnäytetyön tekeminen kehitti osaamistamme tiedonhaussa ja tämän projektin myötä osamme hakea tietoa monipuolisesti erilaisista kotimaisista ja kansainvälisistä lähteistä sekä arvioida niiden luotavuutta kriittisesti. Asiatekstin johdonmukainen kirjoittaminen kehittyi ja luonnistuu tämän projektin myötä paremmin.

Tavoitteenamme oli myös oppia rakentamaan käytännössä toimivaa ja opiskelijoita positiivisesti herättävää opetusmateriaalia. Opinto-osion rakentamiseen saimme toimeksiantajaltamme selkeän rajauksen. Opimme rakentamaan opetusmateriaalin siten, että teoria tukee käytännön harjoittelua ja opinto-osio etenee johdonmukaisesti. Opetusmateriaalia voimme hyödyntää tulevaisuudessa yhdessä opinnäytetyömme kanssa tulevissa työyhteisöissämme. Tämän opinnäytetyöprosessin myötä saavutettu tietotaidon syventäminen arvokkaan kohtaamisen periaatteista fysioterapeuttisessa ohjauksessa avaa mahdollisuuden jakaa tietoa ja osaamista myös tulevaisuuden kollegoille sekä asiakkaille esimerkiksi arvotyöskentelyn osalta. Valitettavasti emme päässeet aikataulullisista syistä itse toteuttamaan opiskelijoille opinto-osion pilotointia ja näin ollen välitön palautteen saaminen ja opiskelijoiden oppimisen havainnointi jäi uupumaan.

Opinnäytetyöprosessi tarjosi meille myös ainutlaatuisen mahdollisuuden tarkastella omia ohjaustapojamme sekä syventää tutkitun tiedon valossa ohjausosaamistamme arvokkaan kohtaamisen ja dialogisen vuorovaikutuksen mahdollistajina. Koemme, että saamme tästä tulevaisuuteen arvokkaita työkaluja omien asiakkaidemme kohtaamiseen ja ohjaamiseen sekä oman ohjausosaamisemme reflektointiin. Tätä reflektointia olemme päässeet toteuttamaan koko opinnäytetyön ajan, sillä molemmat opinnäytetyön tekijät ovat työskennelleet fysioterapeutin sijaisina opintojen ohella asiakas- ja potilastyössä.

Prosessin aikana olemme myös oppineet projektityöskentelystä ja sen eri vaiheista, aikatauluttamisesta, riskien arvioinnista sekä vastuullisuudesta tuottaa luotettavaa tietoa. Molemmat opinnäytetyön tekijät ovat aiemmissa tradenomi -opinnoissaan tehneet vastaavan laajuiset opinnäytetyöt toiminnallisina projekteina, mutta opinnäytetyöprosessit ja ohjeistukset ovat muuttuneet yli kymmenessä vuodessa sekä havaitsimme myös selkeitä alakohtaisia eroavaisuuksia. Kymmenessä vuo-

dessa myös informaatiotekniset digipalvelut ovat edistyneet ja tämän myötä esimerkiksi kirjallisuutta sekä kansainvälisiä julkaisuja on huomattavasti enemmän saatavilla Internetissä. Kokonaisuudessaan prosessi toi uusia oppimiskokemuksia opinnäytetyön tekijöille, vaikkakaan projektin laajuus ja vaatavuus eivät yllättäneet.

## 7.2 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on laatinut suomalaisen tiedeyhteisön kanssa yhteistyössä ohjeen hyvästä tieteellisestä käytännöstä (HTK). Yliopistot, ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset ovat sitoutuneet noudattamaan näitä ohjeita ja käytäntöjä. Opiskelijoilla on vastuu hyvän tieteellisen käytännön ja tutkimuseettisten periaatteiden noudattamisesta ja ohjaava opettaja varmistaa, että näitä ohjeita noudatetaan. Tutkimustoiminnan ohella käytännöt koskevat myös muun muassa opetusmateriaaleja. (Ks. Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012; Koivisto & Aro 2019.)

Hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla työssä tulee noudattaa rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta. Tiedonhankinta, tutkimus-, ja arviointimenetelmät tulee olla tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä. Muiden tutkijoiden tekemää työtä kunnioittaen työssä viitataan toisten julkaisuihin asianmukaisella tavalla. Tarvittavat tutkimusluvut haetaan ja ennen tutkimuksen aloittamista sovitaan käyttöoikeuksia koskevista kysymyksistä. (Ks. Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012; Koivisto & Aro 2019.)

Opinnäytetyön tekijät toteuttivat opinnäytetyössään hyvää tieteellistä käytäntöä tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimien ohjeiden mukaisesti. Hyvää tieteellistä käytäntöä on noudatettu niin raportissa kuin opetusmateriaalissa vaikka varsinaista tutkimusta emme tuottaneetkaan. Tietoperustaa kirjoitettiin rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus huomioiden. Opinnäytetyöhön kerättiin laaja, näyttöön perustuva tietoperusta ja muiden tutkijoiden ja asiantuntijoiden julkaisuihin viitattiin asianmukaisesti. Tiedonhankintaa on toteutettu koko prosessin ajan huolehtien ja varmistaen käytetyn tiedon laadukkuus ja luotettavuus. Yhteistyösopimus, jonka kaikki osapuolet ovat allekirjoittaneet, on huolella tehty ja siinä on sovittu materiaalin käyttöoikeuksista. (Vrt. Ks. Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012; Koivisto & Aro 2019.)

Opetusmateriaaliin linkitetyn Youtube –videomateriaalin käyttöoikeus on asianmukaisesti tarkistettu ja opetusmateriaalissa käytetyt kuvat on noudettu Microsoft365 -kirjaston kuvapankista. Video ja kuvamateriaalin linkittäminen on sallittua, mikäli se tapahtuu niin, että käyttäjä selkeästi huomaa siirtymisensä toiselle sivulle ja alkuperäisen immateriaalioikeuden omistaja tuodaan asianmukaisesti esille. Linkittäminen on turvallista, kun linkitetty materiaali on valmiiksi kaikkien internetin käyttäjien saatavilla. (Operight-hanke 2022a; b.)

### **7.3 Jatkokehittämissideat**

Arvokkaan kohtaamisen tunnusmerkeistä on tutkimustietoa heikosti löydettävissä. Jatkokehitysideana voisi olla hyvä tutkia arvokkaan kohtaamisen tunnusmerkkien toteutumista fysioterapeuttisessa ohjaamisessa kuin myös asiakkaiden ja ammattilaisten arvoja fysioterapia-alalla. Mitkä ovat esimerkiksi ammattilaisen arvot ja toteutuvatko ne käytännön työssä sekä koetaanko niiden olevan linjassa vai ristiriidassa työnantajaorganisaation arvojen kanssa?

Jatkokehityksenä tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista ja hyödyllistä tehdä esimerkiksi kyselytutkimus niille opiskelijoille, jotka ovat tämän opinnäytetyön tuotoksen eli opetusmateriaalin opinnoissaan suorittaneet. Tutkimus voisi selvittää, mahdollisesti kuinka hyödyllisiksi tai vastaavasti tarpeettomiksi opetusmateriaalin opiskeluun osallistuneet opiskelijat ovat kokeneet opetuksen antamat tiedot ja kokemuksellista oppimista tukevat harjoitukset omassa työssään.

## LÄHTEET

Airaksinen, Tiina, Kostamo, Pipsa & Vilkkä, Hanna 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi: Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Art House Oy.

Aittasalo, Minna 2020. Terveys- ja liikuntakäyttäytymisen muutos. UKK –instituutti. Hakupäivä 10.11.2022. <https://ukkinstituutti.fi/elintapaohjaus/liikuntaneuvonta/terveys-ja-liikuntakayttaytymisen-muutos/>.

Alaniska, Hanna, Hurskainen, Jonna, Kähkönen, Tanja, Maikkola, Merja, Pihlaja, Jenni & Tauriainen, Tiia-Maria 2019. Pedagogisia Malleja. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 20.9.2022. <https://www.oamk.fi/emateriaalit/wp-content/uploads/pedagogisiamalleja.pdf>.

Alaniska, Hanna 2022. Aktivoivia menetelmiä oppimiseen. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 10.10.2022. [https://pr.oamk.fi/emateriaalit/files/4115/8807/0207/Aktivoivat\\_menetelmat\\_oppimiseen.pdf](https://pr.oamk.fi/emateriaalit/files/4115/8807/0207/Aktivoivat_menetelmat_oppimiseen.pdf).

Aspa-säätiö 2021. Tulevaisuus paja – Opas ohjaajille. Hakupäivä 15.11.2022. <https://www.aspa.fi/wp-content/uploads/2022/03/Tulevaisuuspaja.pdf>.

Bastemeijer, Carla M., van Ewijk, Johannes P., Hazelnet, Jan A. & Voogt, Lennard P. 2020. Patient values in physiotherapy practice, a qualitative study. Physiotherapy Research International 26 (1). Hakupäivä 11.11.2022. <https://doi.org/10.1002/pri.1877>.

Caladine, Lynne 2013. Physiotherapists Construction of their Role in Patient Education. International Journal of Practise-based Learning in health and Social Care 1 (1), 37–49. Hakupäivä 7.11.2022. DOI:10.11120/pblh.2013.00005.

Chesterton, Paul, Chesterton, Jennifer & Alexanders, Jenny 2021. New graduate physiotherapists' perceived preparedness for clinical practice. Across-sectional survey. European Journal of Physiotherapy. ISSN 2167-9169. Hakupäivä 31.10.2022. <https://sure.sunderland.ac.uk/id/eprint/13734/3/13734.pdf>.



Crocker, Amy F. & Smith, Susan N. 2017. Experiential learning in physical therapy education. *Advances in medical education and practice*, 8, 427. Hakupäivä 31.10.2022. DOI: 10.2147/AMEP.S140373.

Deci, Edward L. & Ryan, Richard M. 2000. The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Need and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11 (4), 227–268. Hakupäivä 6.11.2022. DOI: 10.1207/S15327965PLI1104\_01.

De la Casa Almeida, María, Suárez Serrano, Carmen M. & Guichot Muñoz, Elena 2022. Meaningful and experiential learning in a fascial approach in practice education in the degree of physiotherapy: A pilot study at a Spanish University, *Physiotherapy Theory and Practice*. Hakupäivä 18.9.2022. Taylor & Francis Online Journal library –tietokanta. Vaatii käyttöoikeuden. DOI: 10.1080/09593985.2022.2028322.

EPSHP 2006. Elämäntapamuutoksen vaiheet - Muutosvaihemalli (Prochaska & DiClemente 1983). Dehkon 2D-hanke. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri. Luentomateriaalista: Elämäntapamuutoksen vaiheet. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri. 15.12.2008. Dehkon 2D-hanke. 2006. Elämäntapamuutoksen vaiheet muutosvaihemalli (Prochaska & DiClemente 1983). Hakupäivä 3.11.2022. <https://pdfslide.tips/documents/elaemaentapamuutoksen-vaiheet-maenta-pamuutoksen-2008-12-15-epshp-dehkon.html?page=1>.

Glanz, Karen 2015. *Health Behavior: Theory, Research, and Practice*. John Wiley & Sons, Incorporated. Hakupäivä 7.11.2022. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/oamk-ebooks/detail.action?docID=7103893>. ProQuest Ebook Central.

Haapsalo, Miska & Erämies, Sanni 2017. Erilaiset oppimiskäsitykset. *Pedagogiikkaa netissä*. Hakupäivä 14.11.2022. <https://peda.net/jyu/okl/ko/ktkp010-biologia/eo>.

Hayes, Steven, Luoma, Jason, Bond, Frank, Masuda, Akihiko & Lillis, Jason 2006. Acceptance and Commitment Therapy: Model, processes and outcomes. *Psychology Faculty Publications. Behaviour Research and Therapy* 44, 1–25. Hakupäivä 4.5.2022. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0005796705002147?via%3Dihub>.

Heiskanen, Marika & Rantala, Sanna 2018. Kokonaisvaltaista kohtaamista fysioterapiaopinnoissa. Psyfy (3). Hakupäivä 15.12.2022. <https://www.theseus.fi/handle/10024/165986>

Helsingin yliopisto 2022. Millainen on hyvä etätentti? Opettajan opas. Organisaatiokohtaiset. Hakupäivä 10.11.2022. [https://docs.moodle.org/3x/fi/Millainen\\_on\\_hyv%C3%A4\\_et%C3%A4tentti%3F#Millainen\\_on\\_hyv.C3.A4\\_tenttikysymys.3F](https://docs.moodle.org/3x/fi/Millainen_on_hyv%C3%A4_et%C3%A4tentti%3F#Millainen_on_hyv.C3.A4_tenttikysymys.3F).

Holopainen, Riikka, Piirainen, Arja, Heinonen, Ari, Karppinen, Jaro & O'Sullivan, Peter 2018. From "Non-encounters" to autonomic agency. Conceptions of patients with low back pain about their encounters in the health care system. *Musculoskeletal care* 16 (2), 269–277. Hakupäivä 11.11.2022. DOI: [10.1002/msc.1230](https://doi.org/10.1002/msc.1230).

Holopainen, Riikka 2021a. Biospsykososiaalinen lähestymistapa tule-vaivoissa – merkitys asiakkaiden ja fysioterapeuttien näkökulmista. *Fysioterapia-lehti*, nro 5. Suomen Fysioterapeutit ry jäsenlehti. 2021:5:20–25.

Holopainen, Riikka 2021b. Exploring the Meaning of the Biopsychosocial Approach in the Management of Musculoskeletal Conditions. Patients' and Physiotherapists' Perspective. University of Jyväskylä. Hakupäivä 28.3.2022. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8652-0>.

Huovila, Janne 2019. Asiantuntija uskottavana terveystiedon välittäjänä. Teoksessa *Terveyden psykologia* (toim. Sanna Sinikallio). Jyväskylä: PS-kustannus, 153–170.

Hynynen, Pirjo, Häkkinen, Hanna, Hännikäinen, Hanna, Kangasperko, Maija, Karihtala, Tiina, Keskinen, Maarit, Leskelä, Johanna, Liikka, Sari, Lähteenmäki, Marja-Leena, Mämmelä, Eija, Partia R, Piirainen, Arja, Sjögren, Tuulikki & Suhonen, Liisa 2016. *Fysioterapeutin ydinosaaminen*. Suomen Fysioterapeutit. Hakupäivä 4.10.2022. <http://www.suomenfysioterapeutit.com/ydinosaaminen/FysioterapeutinYdinosaaminen.pdf>.

Härkäpää, Kristiina, Valkonen, Jukka & Järvikoski, Aila 2022. Kuntoutujan motivaatio ja sitoutuminen. Teoksessa *Kuntoutuminen* (toim. Autti-Rämö, Auli, Salminen, Anna-Liisa, Rajavaara, Marjatta & Melkas, Susanna). Oppiportti. Kustannus Oy Duodecim, luku 5. Hakupäivä 21.11.2022.

[https://www.oppiportti.fi/op/ktm00338/do?p\\_haku=h%C3%A4rk%C3%A4p%C3%A4%C3%A4#q=h%C3%A4rk%C3%A4p%C3%A4%C3%A4](https://www.oppiportti.fi/op/ktm00338/do?p_haku=h%C3%A4rk%C3%A4p%C3%A4%C3%A4#q=h%C3%A4rk%C3%A4p%C3%A4%C3%A4). Vaatii käyttöoikeuden.

Ilomäki, Liisa 2012. Erilaiset e-oppimateriaalit. Julkaisussa: Laatus E-oppimateriaaleihin. E-oppimateriaalit opetuksessa ja oppimisessa. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2012:5. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy. Hakupäivä 3.10.2022. [https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/144415\\_laatus\\_e-oppimateriaaleihin\\_2.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/144415_laatus_e-oppimateriaaleihin_2.pdf).

InfoFinland 2022. Suomalainen tapakulttuuri. Suomalaiset arvot. Hakupäivä 15.11.2022. <https://www.infofinland.fi/fi/information-about-finland/cultures-and-religions-in-finland/finnish-customs>.

Isaacs, William 2008. Dialogue. The art of thinking together. Crown. Hakupäivä 4.4.2022. Epub.

Kangasniemi, Anu & Kauravaara, Kati 2016. Kohti muutosta. Arvo- ja hyväksyntäpohjainen lähestymistapa liikunnan ja terveyden edistämässä. 2.painos. Vantaa: Liikunta- ja hyvinvointiakatemia Oy.

Korvenkangas, Heini & Salo, Vappu 2021. Kokemuksellinen oppiminen korkeakouluissa työn opinollistamisen näkökulmasta. Yliopistopedagogiikka 28 (1). Hakupäivä 3.11.2022. <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2021/06/02/kokemuksellinen-oppiminen-korkeakouluissa/>.

Kupias, Päivi 2019. Kouluttajana kehittyminen. 3. painos. Helsinki: Gaudeamus. Hakupäivä 19.11.2022. Ellibs (uni). Vaatii käyttöoikeuden.

Kyngäs, Helvi, Kääriäinen, Maria, Poskiparta, Marita, Hirvonen, Eila & Renfors, Timo 2007. Ohjaaminen hoitotyössä. WSOY Oppimateriaalit Oy.

Kääriäinen, Maria 2007. Potilasohjauksen laatu: Hypoteettisen mallin kehittäminen. Acta Universitatis Ouluensis D Medica 937. Oulun yliopisto. Väitöskirja. Hakupäivä 18.10.2022. <http://julkika oulu.fi/files/isbn9789514284984.pdf>.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992. Hakupäivä 8.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994. Hakupäivä 8.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>.

Lappalainen & Turunen 2006. Psykologinen lyhythoito painonhallinnassa. Ohjaajan opas. STK:n julkaisusarja: Hoitomenetelmien julkaisuja nro:4.1. 2.painos. Suomen Käyttätymistieteellinen Tutkimuslaitos. Tampere.

Lausmaa, Mikko & Holopainen, Riikka 2018. Hyvän vuorovaikutuksen ja terapiasuhteen merkitys fysioterapiassa. Manuaali: Suomen ortopedisen manuaalisen terapian yhdistyksen jäsenlehti, 2018(1). Hakupäivä 3.8.2022. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/68431/1/Hyv%25C3%25A4n%2520vuorovaikutuksen%2520ja%2520terapiasuhteen%2520merkitys.pdf>.

Lin, Ivan, Wiles, Louise, Waller, Rob, Goucke, Roger, Nagree, Yusuf, Gibberd, Michael, Straker, Leon, Maher, Chris G. & O'Sullivan Peter P. B. 2020. What does best practice care for musculoskeletal pain look like? Eleven consistent recommendations from high-quality clinical practice guidelines: systematic review. British Journal of Sports Medicine 2020: 54, 79–86. Hakupäivä 4.4.2022. DOI: 10.1136/bjsports-2018–099878.

Lounela, Mikko 2018. Miten tuon kehollisen näkökulman psykoterapiaan. Teoksessa Keho ja mieli - johdatus psykofyysiseen fysioterapiaan (toim. Lindfors, Bodil, Waldekranz-Piselli, K. Cecilia & Ikonen, Jarmo). Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

McLeod, Saul 2017. Kolb's - Learning styles and experiential learning cycle. Simply Psychology. Hakupäivä 3.11.2022. <https://www.simplypsychology.org/learning-kolb.html>.

Mieli Suomen Mielenterveys ry 2021. Millaisia asioita arvostan? Hakupäivä 1.10.2022. <https://mieli.fi/vahvista-mielenterveyttasi/itsetuntemus-ja-itsetunto/millaisia-asioita-arvostan/>.

Mihailov, Meri 2015. Universalisti vai suoriutuja. Pro gradu –tutkielma. Hakupäivä 3.8.2022.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/45545/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201503201496.pdf>.

Morris, Thomas Howard 2020. Experiential learning – a systematic review and revision of Kolb's model. *Interactive Learning Environments* 2020: 28: 8: 1064–1077. Hakupäivä 13.9.2022. DOI: [10.1080/10494820.2019.1570279](https://doi.org/10.1080/10494820.2019.1570279).

Mustajoki, Arto 2020. Väärinymmärryksiä. Miten voisimme puhua ja kuunnella paremmin? Tallinna: Gaudeamus Oy.

Mäkitalo, Eino & Wallinheimo, Kirsi 2012. Virtuaaliset ympäristöt - Innostava oppiminen, tehokas koulutus. Helsinki: Talentum Media Oy.

Mönkkönen, Kaarina 2007. Vuorovaikutus: dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita.

Mönkkönen, Kaarina 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. Asiakkaan kohtaaminen sosiaali- ja terveysalalla. Tallinna: Gaudeamus Oy. Hakupäivä 22.11.2022. Ellibs (amk). Vaatii käyttöoikeuden.

Nicholls, David 2018. *The end of physiotherapy*. London; New York: Routledge, Taylor & Francis Group. Hakupäivä 4.4.2022. Ebsco eBooks.

Northern Illinois University Center for Innovative Teaching and Learning 2012. *Experiential learning. Instructional guide for university faculty and teaching assistant*. Hakupäivä 23.10.2022. <https://www.niu.edu/citl/resources/guides/instructional-guide/experiential-learning.shtml>.

Oksanen, Jukka 2014. *Motivointi työvälineenä*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Operight-hanke 2022a. Saako YouTube-videon upottaa suljettuun oppimisympäristöön, jos videolla on normaali YouTube-käyttölupa? Hakupäivä 10.11.2022. <https://operight.fi/artikkeli/verkko-ymparistot/saako-youtube-videon-upottaa-suljettuun-oppimisymparistoon-jos-videolla>.

Operight-hanke 2022b. Saanko tehdä linkkejä digitaaliseen aineistoon? Hakupäivä 10.11.2022. <https://operight.fi/artikkeli/verkkoymparistot/saanko-tehda-linkkeja-digitaaliseen-aineistoon>.

Opetushallitus 2022a. E-oppimateriaalin laatukriteerit. Hakupäivä 14.11.2022.  
<https://www.oph.fi/fi/julkaisut/e-oppimateriaalin-laatukriteerit>.

Opetushallitus 2022b. Vertaisarviointi ja itsearviointi. Hakupäivä 3.10.2022.  
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/vertaisarviointi-ja-itsearviointi>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2014. Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön ohje. Hakupäivä 3.10.2022. [https://oiva.oamk.fi/tietoa\\_opiskelusta/opinnaytetyo/opinnaytetyon\\_ohje\\_190314.pdf](https://oiva.oamk.fi/tietoa_opiskelusta/opinnaytetyo/opinnaytetyon_ohje_190314.pdf).

Oulun ammattikorkeakoulu 2022a. Opetussuunnitelmat 2022–2023. Opintojaksokuvaus: Opettaminen ja ohjaaminen fysioterapiassa. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 10.9.2022.  
[https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulu-tus=ftk2022sm&lk=s2022&alasivu=opintojakso&oj=OF00CJ28\\_fi](https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulu-tus=ftk2022sm&lk=s2022&alasivu=opintojakso&oj=OF00CJ28_fi).

Oulun ammattikorkeakoulu 2022b. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Oppimateriaali. Oppimisenäkemys: Kokemuksellinen oppimisenäkemys. Hakupäivä 13.9.2022.  
<http://www.oamk.fi/amok/oppimat/LO/Oppimisenakemys/html/kokemuksellinen.html>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2022 c. OAMK opiskelijan osaamisen arviointi 1. Amk-tutkinto-opiskelijan osaamisen arviointikehikko. Hakupäivä 14.11.2022.  
[http://www.oamk.fi/epooki/files/7514/4724/8952/LINKKI\\_1\\_amk-tutkinto-opiskelijan\\_arviointikehikko.pdf](http://www.oamk.fi/epooki/files/7514/4724/8952/LINKKI_1_amk-tutkinto-opiskelijan_arviointikehikko.pdf).

Oulun ammattikorkeakoulu 2022d. Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön ohje. Arviointi. Amk-tutkinto. Hakupäivä 4.10.2022. <https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opinnaytetyo>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2022e. 50+50 tapaa aktivoida oppimista. E-materiaalit. Hakupäivä 1.11.2022. [https://pr.oamk.fi/emateriaalit/files/6715/8807/0772/50\\_50\\_tapaa\\_aktivoida\\_oppimista.pdf](https://pr.oamk.fi/emateriaalit/files/6715/8807/0772/50_50_tapaa_aktivoida_oppimista.pdf).

Oulu ProLearn 2015. Edulab. Läpikäymisen pedagogiikka – The Pedagogy of Walking Through. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Oulun ammattikorkeakoulu. Youtube-video. Hakupäivä 26.10.2022. [Läpikäymisen pedagogiikka – The Pedagogy of Walking Through](#).

Pelin, Risto 2020. Projektihallinnan käsikirja. Kahdeksas painos. Projektijohtaminen Oy Risto Pelin.

Pelkonen, Risto. 2003. Elämä on vaarallista: riskilläkin on riskinsä. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim.2003;119(19):1900-5. Hakupäivä 8.3.2022. <https://www.duodecimlehti.fi/duo93832>.

Pietikäinen, Arto 2014. Kohti arvoistasi. Suuntaa mielekkäisiin muutoksiin. Helsinki: Oy Duodecim ja Arto Pietikäinen.

ProChange Behavior Solutions 2022. The Transtheoretical model. An Integrative Model of Behaviour Change. Hakupäivä 8.11.2022. <https://prochange.com/transtheoretical-model-of-behavior-change/>.

Prochaska, James O., DiClemente, Carlo C. & Norcross John C. 1992. In search of how people change. Applications to addictive behaviors. The American psychologist vol. 47,9: 1102–14. Hakupäivä 6.11.2022. doi:10.1037//0003-066x.47.9.1102.

Pupita-Mattila, Kati 2007. Arvostava kohtaaminen: arjessa, auttamistyössä ja työyhteisössä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Pupita-Mattila, Kati 2020. Arvostavan kohtaamisen taidon vahvistaminen. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim 136 (7), 828–829. Hakupäivä 6.11.2022. <https://www.duodecimlehti.fi/duo15504>.

Raatikainen, Eija 2015. Lujita luottamusta. Asiakassuhteen rakentaminen sosiaali- ja terveysalalla. Jyväskylä: PS kustannus.

Rinta-Kiikka Suvi, Yrjölä Tapani, Alho Eeva 2018. PTT raportteja 258. Talous, arvot ja alueellinen sosiaalinen pääoma. Pellervon Taloustutkimus PTT. Helsinki 2018. Hakupäivä 5.5.2022. [https://www.ptt.fi/media/julkaisut/rap258\\_full.pdf](https://www.ptt.fi/media/julkaisut/rap258_full.pdf).

Rutanen, Elina, Heinijoki, Hennariikka, Leinonen, Heidi, Porkka-Toivonen Kaisa, Anttila, Marjo-Riitta & Korpi, Hilikka 2020. Fysioterapeutin ja lonkan tekonivelleikatun potilaan dialogisuus eli

kuunteleva keskustelu. Fysioterapia-lehti, nro 5. Suomen Fysioterapeutit ry jäsenlehti. 2020: 5: 25–31.

Saaranen, Terhi, Koivula, Meeri, Ruotsalainen, Heidi, Wärnä-Furu, Carola, Salminen, Leena & Ahvenkoski, Arja Liisa 2018. Terveystieteen Opettajan Käsikirja. 2. Uudistettu laitos. Helsinki: Tietosanomaa. Hakupäivä 5.11.2022. Ellibs (amk). Vaatii käyttöoikeuden.

Salminen, Anna-Liisa & Hiekkala, Sinikka 2019. Etäkuntoutuksen kehittäminen Kelassa. Julkaisussa Kokemuksia etäkuntoutuksesta: Kelan etäkuntoutushankkeen tuloksia (toim. Salminen, Anna-Liisa & Hiekkala, Sinikka). Helsinki: Kela, 9–11. Hakupäivä 8.12.2022. [https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/302635/Kokemuksia\\_etakuntoutuksesta\\_saavutettava.pdf?sequence=5&isAllowed=y](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/302635/Kokemuksia_etakuntoutuksesta_saavutettava.pdf?sequence=5&isAllowed=y).

Salminen, Anna-Liisa, Järvikoski, Aila, Härkäpää Kristiina 2022a. Teoriat, viitekehykset ja mallit kuntoutusta ohjaamassa. Teoksessa Kuntoutuminen (toim. Autti-Rämö, Ilona, Salminen, Anna-Liisa, Rajavaara, Marketta & Melkas, Susanna). Oppiportti. Kustannus Oy Duodecim, luku 3. Hakupäivä 15.12.2022. <https://www.oppiportti.fi/op/ktm00311/do>. Vaatii käyttöoikeuden.

Salminen, Anna-Liisa, Järvikoski, Aila, Härkäpää Kristiina 2022b. ICF toimintakyvyn mallina ja luokituksena. Teoksessa Kuntoutuminen (toim. Autti-Rämö, Ilona, Salminen, Anna-Liisa, Rajavaara, Marketta & Melkas, Susanna). Oppiportti. Kustannus Oy Duodecim, luku 3. Hakupäivä 21.11.2022. <https://www.oppiportti.fi/op/ktm00311/do>. Vaatii käyttöoikeuden.

Sanders, Tom, Foster, Nadine E., Bishop, Annette & Ong, Bie Nio 2013. Biopsychosocial care and the physiotherapy encounter: physiotherapists' accounts of back pain consultations. BMC Musculoskeletal Disorders 14, 65 (2013). Hakupäivä 12.10.2022. <https://doi.org/10.1186/1471-2474-14-65>.

Savolainen, Tuija & Partia, Riitta (toim.) 2018. Fysioterapianimikkeistö Nomenklatur för fysioterapi. Nimikkeistö ja luokitukset Nomenklaturer och klassifikationer. Suomen Kuntaliitto. ISBN 978-952-293-579-3 (pdf). Hakupäivä 4.5.2022.

Sipponen-Damonte, Mirjami 2020. Varmuutta fasilitointiin. Helsinki: Alma Talent Oy. Hakupäivä 15.11.2022. Ellibs (amk). Vaatii käyttöoikeuden.



Sjögren, Tuulikki, Von Hedenberg, Linnea, Parikka, Eemeli, Valkeinen, Hanna, Heikkinen, Antero & Piirainen, Arja 2016. The core competences of Finnish physiotherapists in the light of research data. *Physiotherapy*, Volume 102, Supplement 1, November 2016, Pages e28-e29. Hakupäivä 4.4.2022. <https://doi.org/10.1016/j.physio.2016.10.040>.

Smolander, Kari 2022. Projektinhallinta osa 3: laatu, riskit ja projektien seuranta. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Hakupäivä 15.11.2022. <https://homes.jamk.fi/~huojo/opetus/IIZT4010/ohjeet/Osa3.pdf>.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2013. Terveysthuolto Suomessa. Esitteitä 2. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Hakupäivä 8.3.2022. [https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/69928/URN\\_ISBN\\_978-952-00-3389-7.pdf](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/69928/URN_ISBN_978-952-00-3389-7.pdf).

Solvang, Per Koren & Fougner, Marit 2022. Learning from clinical placement experience: how do undergraduate physiotherapy students approach person centered practise? *Physiotherapy Theory and Practise*. Hakupäivä 7.11.2022. DOI: [10.1080/09593985.2022.2089609](https://doi.org/10.1080/09593985.2022.2089609).

Sosiaali- ja terveysministeriö 2022. ETENEn toiminta. Hakupäivä 29.4.2022. <https://etene.fi/toiminta>.

Stoikov, Susan, Maxwell, Lyndal, Butler, Jane, Shardlow, Kassie, Gooding, Mark & Kuys, Suzanne 2020. The transition from physiotherapy student to new graduate: are they prepared? *Physiotherapy Theory and Practice*, 38:1, 101–111, DOI: [10.1080/09593985.2020.1744206](https://doi.org/10.1080/09593985.2020.1744206).

Suomen Fysioterapeutit 2014. Eettinen toimikunta (Kulju, Kati, Lähteenmäki, Marja-Leena, Mesiäinen, Heli, Myyryläinen, Riina & Rautonen, Anni). Fysioterapeuttien eettiset ohjeet. Hakupäivä 20.2.2022. [https://www.suomenfysioterapeutit.fi/wp-content/uploads/2018/01/Fysioterapeutin\\_Eettiset\\_Ohjeet\\_2014.pdf](https://www.suomenfysioterapeutit.fi/wp-content/uploads/2018/01/Fysioterapeutin_Eettiset_Ohjeet_2014.pdf)

Suomen Fysioterapeutit 2016. Fysioterapeutin ydinosaaminen. Hakupäivä 18.3.2022. <http://www.suomenfysioterapeutit.com/ydinosaaminen/ammattillinen-osaaminen/ohjaus-ja-neuvontaosaaminen.html>.

Suomen Fysioterapeutit 2022. ICF – Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Hakupäivä 18.3.2022. <https://www.suomenfysioterapeutit.fi/fysioterapia/dokumentointi/rakenteinen-kirjaaminen/toimintakykytiedon-kirjaaminen-fysioterapiassa/icf-toimintakyvyn-toimintarajoitteiden-ja-terveyden-kansainvalinen-luokitus/>.

Suomen perustuslaki 731/1999. Hakupäivä 8.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>.

Talvio, Markus & Klemola, Ulla 2017. Toimiva vuorovaikutus. Jyväskylä: PS-kustannus.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022a. Asiakaslähtöisyys. Päivitetty 13.7.2020. Hakupäivä 20.9.2022.

<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/palvelun-sisallot/yksilotyoskentely/asiakaslahtoisuus>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022 b. ICF. Yksityiskohtainen luokitus ja määritelmä. Hakupäivä 29.4.2022. <https://www.thl.fi/icf-koodit/#E4>. (ei päivityspvm)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022 c. Toimintakyky/ ICF-luokitus. Päivitetty: 23.8.2022. Hakupäivä 29.4.2022. <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/icf-luokitus>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022 d. Dialogisuus ammattilaisen ja perheen välillä. Päivitetty: 7.9.2022 Hakupäivä 17.11.2022. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/dialogiset-toimintavat/dialogisuus-ammattilaisen-ja-perheen-valilla>

Tevanlinna, Anu 2020. Hyvinvointia mielelläsi. Arvoista suunta elämäntapamuutokseen. EU: Atena Kustannus Oy.

Uotinen, Sanna, Tapola-Tuohikumpu, Sirpa, Talamo, Auli, Nummi, Susanna & Kautto-Knape, Erja 2018. Vertaisarviointitaitoja oppimassa verkossa. Yliopistopedagogiikka 25 (1). Hakupäivä 23.11.2022. <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2018/11/26/vertaisarviointitaitoja-oppimassa-verkossa/>.

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta 2014–2018. ETENE-julkaisu 46. Sosiaali- ja terveysalan eettiset periaatteet – ovatko ne validea tulevaisuudessa?

Julkaisija: Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 2018. Hakupäivä 8.3.2022.

<https://etene.fi/documents/66861912/66865253/ETENE+julkaisu+46+Eettiset+perusteet,+kausi-julkaisu.pdf/5a137eb6-6e68-8f50-96bb-ac844397343e/ETENE+julkaisu+46+Eettiset+perusteet,+kausijulkaisu.pdf?t=1550231422000>.

Valtioneuvoston Kanslia 2022. Arvot ja ihmiskäsitys. Hakupäivä 15.11.2022. <https://vnk.fi/toimi/ilmiot/arvot-ja-ihmiskasitys>.

Vanhala, Anni, Niemi, Hannele O. & Ylinen, Aarne 2022. Kuntoutumista tukeva työote. Teoksessa Kuntoutuminen (toim. Autti-Rämö, Ilona, Salminen, Anna-Liisa, Rajavaara, Marketta & Melkas, Susanna). Oppiportti. Kustannus Oy Duodecim, luku 24. Hakupäivä 21.11.2022. <https://www.oppiportti.fi/op/ktm00470/do>. Vaatii käyttöoikeuden.

Varonen, Mari & Hohenthal, Tuula 2017. Verkkototeutuksen laatuksiteerit. EAMK-valitse, opi, erikoistu. Hakupäivä 22.9.2022. <https://finna.fi/L1Record/aoe.120>.

Virtanen, Viivi, Postareff, Liisa & Hailikari, Telle 2015. Millainen arviointi tukee elinikäistä oppimista? Yliopistopedagogiikka 22 (1). Hakupäivä 22.11.2022. <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2015/03/27/millainen-arviointi-tukee-elinikaista-oppimista/>.

Vehviläinen, Sanna 2020. Ohjaustyön opas – yhteistyössä kohti toimijuutta. 4.painos. Helsinki: Gaudeamus.

Vänskä, Kirsti, Laitinen-Väänänen, Sirpa, Kettunen, Tarja & Mäkelä, Juha 2011. Onnistuuko Ohjaus? Sosiaali- ja terveysalan ohjaustyössä kehittyminen. Helsinki: Edita.

# Arvojen aarrearkku

Ympyröi jokainen sana, joka tuntuu sinusta tärkeältä. Valitse sen jälkeen niistä viisi sinulle merkittävintä. Nämä ovat sinun tärkeimmät arvosi.



Terveys	Menestyminen	Keksiminen	Tavoitteellisuus
Vapaus	Säteily	Palvelu	Hoivaaminen
Huumori	Arvokkuus	Herkkyys	Inspiroiminen
Rehellisyys	Perhe	Koskettaminen	Valta
Ahkeruus	Rohkeus	Voittaminen	Taide
Läheisyys	Ilo	Hallitseminen	Totuus
Luonto	Kokemuksellisuus	Yhteisöllisyys	Tieto
Seikkailu	Innostuminen	Yhteys	Viisaus
Hyväksyntä		Toiveikkuus	Usko
Jämäkkyys			Ystävyys
Utellaisuus			Uskollisuus
Kannustaminen			Isänmaallisuus
Oikeudenmukaisuus			Vauraus
Joustavuus			Ihmissuhteet
Rakkaus			Tasapaino
Ystävällisyys			Ura
Kauneus			Jännitys
Kunnioitus			Rauha
Sinnikkyyys			Suunnitelmallisuus
Vastuullisuus			Hengellisyys
Läsnäolo			Henkisyys
Selkeys			Kärsivällisyys
Turvallisuus			Tunteellisuus
Aistillisuus			Vilpittömyys
Aitous	Tyyneys	Intohimoisuus	Yhteenkuuluvuus
Järjestys	Omistautuminen	Tyytyväisyys	Parantaminen
Myötätunto	Asiantuntijuus	Anteliaisuus	Leikkisyys
Luovuus	Mielikuvitus	Ilahduttaminen	Vahvuus
Auttaminen	Sitoutuminen	Liikunta	Etsiminen
Luottamus	Koulutus	Johtaminen	Hellyys
Aikaansaaminen	Hyvyys	Vaikuttaminen	Inhimillisyys
	Nauttiminen	Ennakkoluulottomuus	